

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Safety Performance Indicator Contractor (SPIC)

Datum: 8 mei 2017
Versie: 1.2.7
Status : Definitief

Colofon

Uitgegeven door Informatie	Rijkswaterstaat Afdeling Advies Technisch Management
Uitgevoerd door	Steven van Dongen - Peter Ladage - Dirk-Jan Molenaar
Datum	8 mei 2017
Status	Definitief
Versienummer	1.2.7

Inhoudsopgave

Gebruikershandleiding

1. Achtergrond	5
2. Doel en reikwijdte	6
3. Definities, begrippen en afkortingen	7
4. Inleiding	10
5. Toepassing SPIC in RWS projecten	11
5.1 Minimale eisen	12
6. SPIC op basis van het ISRS	13
7. SPIC Subelementen	15
8. Relatie met VCA	21
9. SPIC Auditmethodiek	25
10. Documentenoverzicht	30

SPIC Vragenlijst

1. Beleid en organisatie	34
2. Risicobeheersing	54
3. Planvorming en uitvoering	68
4. Opleiding/ training	82
5. Noodsituaties	90
6. Inspecties	104
7. Incidentonderzoek en -analyse	114
8. Communicatie en promotie	122

Gebruikershandleiding

1. Achtergrond

In de door de Directeur Generaal ondertekende beleidsverklaring staat in essentie het volgende:

Wij verplichten ons, gezamenlijk en met behoud van ieders eigen verantwoordelijkheid, tot het verbeteren van het veiligheidsniveau van de wegen, de vaarwegen, het watersysteem en de hoogwaterbescherming in beheer bij Rijkswaterstaat, voor zover door Rijkswaterstaat beïnvloedbaar. Dit omvat een proactieve en integrale aanpak van de veiligheidszorg voor:

- Medewerkers en betrokkenen (beroepsgebonden veiligheid)
- Gebruikers van de wegen en vaarwegen (interne veiligheid)
- Omwonenden (externe veiligheid)

De Rijkswaterstaat doelstelling op het gebied van arbeidsveiligheid is:

- Geen dodelijke arbeidsongevallen en geen zwaar gewonden.

Versterking van veiligheidsmanagement is een belangrijk thema op de agenda van Rijkswaterstaat. Voor een deel wordt dit bepaald door het veiligheidsmanagement op projecten. Daarnaast bestaat er voor Rijkswaterstaat een wettelijke zorgplicht voor de veiligheid en gezondheid van medewerkers van opdrachtnemers. Rijkswaterstaat gaat er vanuit dat goede beheersing van veiligheid op de projecten door alle betrokkenen in de keten zal bijdragen aan de doelstelling van nul doden en nul zwaargewonden. SPIC is hierbij een instrument dat hieraan een belangrijke bijdrage kan leveren.

De SPIC is in 2011 door Rijkswaterstaat in overleg met de marktpartijen ontwikkeld en in 2012 en in 2013 op een zestal pilot projecten in de praktijk getoetst. In 2014 is de eerste definitieve versie (versie 1.2.6) verschenen die in een aantal contracten is opgenomen. De ervaringen die hierbij zijn opgedaan zijn verwerkt in deze versie van de SPIC. In 2017 zal waarschijnlijk ook een nieuwe versie van VCA verschijnen. Deze zal verwerkt worden in de volgende update van de SPIC.

2. Doel en reikwijdte

SPIC is opgezet als meetinstrument om de mate van veiligheidsbeheersing op een project in de gehele keten van de opdrachtnemer inzichtelijk te maken. Hierbij wordt gekeken naar de kwaliteit van het veiligheidsmanagementsysteem, de implementatie hiervan en de inspanningen ter verbetering van de veiligheidscultuur op de werkplek. Door gebruik van een standaard vragenlijst c.q. eisenpakket wordt de veiligheidsprestatie tevens vergelijkbaar. Door eisen te stellen aan de minimale SPIC-score wil RWS de arbeidsveiligheid structureel verbeteren. Door het directieteam Grote Projecten en Onderhoud is de SPIC aangewezen als meetinstrument voor arbeidsveiligheid op projecten met een geraamde aanlegwaarde van € 60 miljoen (excl. BTW) of meer.

In versie 1.2.7 zijn ten opzichte van versie 1.2.6 de volgende wijzigingen opgenomen:

- hoofdstuk 2: reikwijdte SPIC aangegeven (projecten met aanlegwaarde boven € 60 miljoen);
- hoofdstuk 5 en 9: verschillende typen audits benoemd (acceptatie-audit, implementatie-audit, vervolgaudits);
- hoofdstuk 5.1: verbeterdoelstelling aangepast (20% van restscore);
- hoofdstuk 6: typen SPIC audits verduidelijkt;
- hoofdstuk 8: relatie met VCA aangepast m.n. in beginfase van een project;
- hoofdstuk 9: toelichting bij soort audits aangepast (zie ook hoofdstuk 5), aantal te interviewen personen aangepast, inhoud auditrapportage aangepast en termijn verstrekken auditrapportage toegevoegd;
- Wijzigingen per SPIC-vraag:
 - vraag 1.1.1.2 is must vraag geworden;
 - vraag 1.1.3 veiligheidsbeleid gewijzigd in veiligheidsbeleidsverklaring;
 - vraag 1.2.6 gesplitst in een a- en b-vraag;
 - vraag 1.3.2.2 eistekst aangepast i.v.m. doublure met vraag 8.4.1;
 - vraag 1.4.1: eistekst aangepast (vastgesteld gewijzigd in geïmplementeerd);
 - vraag 2.3.7 en 2.3.7.1 toegevoegd (implementatie van beheersmaatregelen en volledigheid RI&E);
 - vraag 3.1.8: gesplitst in een a- en b-vraag;
 - vraag 3.3.3: geen VCA-vraag meer;
 - vraag 4.1.6.1: instructie voor toetser toegevoegd;
 - vraag 5.1.4 en 5.1.6: vraagtekst aangepast (is er een systeem geïmplementeerd);
 - vraag 5.2.3: vraagtekst aangepast;
 - vraag 7.1.7.1: b-vraag toegevoegd bij vraag 7.1.7 (melden incidenten bij OG);
 - vraag 7.2.3.1: b-vraag toegevoegd bij vraag 7.2.3 (melden herstelacties aan OG);
 - vraag 8.4.4: vraag aangepast (cultuurpeiling).
- Verder zijn er in het document kleine tekstcorrecties aangebracht.

Een uitgebreider wijzigingenoverzicht is op verzoek verkrijgbaar bij de afdeling Advies Technisch Management.

Definities, begrippen en afkortingen

AHS	Arbeidshygiënische strategie.
Arbeidsveiligheid	De veiligheid van personen die beroepshalve aanwezig zijn.
Calamiteit	Noodsituatie veroorzaakt door een incident binnen of buiten de werklocatie die kan leiden, of heeft geleid tot persoonlijk letsel (waarvoor hulpverlening door een BHV'er of arts noodzakelijk is), aanzienlijke materiële schade of ernstige stagnatie van de werkzaamheden of de belemmering van doorstroming van het wegverkeer.
Ernstig incident	Gebeurtenis die heeft geleid, of onder iets gewijzigde omstandigheden had kunnen leiden, tot één of meerdere doden of één of meerdere personen met ernstig letsel.
Ernstig letsel	Letsel dat leidt tot ziekenhuisopname of blijvende schade voor het slachtoffer tot gevolg heeft (letsels die in het kader van artikel 9 van de Arbowet gemeld moeten worden bij de Inspectie SZW).
GWW	Grond-, weg- en waterbouw.
Hoog Potentieel incident	Een ongewenste gebeurtenis die had kunnen leiden tot ernstig letsel of de dood aan een of meerdere personen of ernstige schade aan materieel maar heeft geleid tot geen of gering letsel aan personen of schade aan materieel.
Hoogst leidinggevende van ON	Bij grotere projecten is de opdrachtnemer veelal een combinatie van een aantal aannemers en/of leveranciers. De hoogst leidinggevende van de combinatie is vaak de voorzitter van de Raad van Bestuur van deze combinatie. Leden van de Raad van Bestuur horen ook bij de hoogst leidinggevende van de ON. Indien geen combinatie is gevormd dan is de hoogst leidinggevende van de opdrachtnemer de statutair directeur. Eventueel kan dit ook de projectmanager of projectdirecteur (van de combinatie) zijn.
ICSRS	International Contractor Safety Rating System.
IF	Injury Frequency Hierbij wordt gebruik gemaakt van het aantal ongevallen met verzuim/werkverlet per 1.000.000 gewerkte manuren uitgedrukt als ongevallenfrequentie-index. $IF = \frac{\text{aantal ongevallen met verzuim/werkverlet} \times 1.000.000}{\text{aantal gewerkte uren op het project}}$
Incident	Een ongewenste gebeurtenis die zou kunnen leiden of heeft geleid tot letsel aan personen of schade aan materiaal.
Integrale veiligheid	Alle veiligheidsaspecten van een systeem in samenhang beschouwd.

Leidinggevende ON	Persoon die een of meerdere medewerkers aanstuurt. Vanaf niveau van operationeel leidinggevende tot en met projectmanager. Dit geldt inclusief leidinggevend van onderaannemers.
OG	Opdrachtgever (Rijkswaterstaat).
OHSAS	Occupational Health and Safety Assessment Series.
ON	Opdrachtnemer (veelal een combinatie van een aantal bedrijven/ aannemers, leveranciers).
Onafhankelijk toetser	Onder onafhankelijk wordt verstaan dat de persoon geen deel uitmaakt van de projectorganisatie of hiërarchisch valt onder een medewerker uit de projectorganisatie.
Ongeval	Een ongewenste gebeurtenis die resulteert in letsel aan mensen, schade aan materiaal of verliezen in het proces of aan het milieu.
Ongeval met verzuim/ werkverlet	Een ongeval met letsel, leidend tot meer dan 1 werkdag verzuim/ werkverlet, de dag van het ongeval niet inbegrepen.
Operationeel leidinggevende	Medewerkers, die leiding geven aan operationele medewerkers.
Operationele medewerkers	Medewerkers, die werkzaamheden verrichten bij opdrachtgevers op projecten.
Projectmanager ON	De hoogst leidinggevende op het project van de ON (ook wel projectdirecteur genoemd). Deze voert de dagelijkse leiding op het gehele project uit.
Risicovolle werkzaamheden	Werkzaamheden waarbij de kans op persoonlijk letsel of gezondheidschade mogelijk, waarschijnlijk of vrijwel zeker is.
RWS	Rijkswaterstaat.
RIE	Risico-Inventarisatie en Evaluatie.
SPIC	Safety Performance Indicator Contractor.
VCA	VGM (Veiligheids-, Gezondheids en Milieu) Checklist Aannemers.
Veiligheid	De effectieve bescherming van mensen tegen persoonlijk leed: tegen de aantasting van hun lichamelijke en geestelijke integriteit.
Veiligheidscultuur	Die aspecten van de organisatiecultuur die een impact hebben op de attitudes en het gedrag met betrekking tot het verhogen of verlagen van veiligheidsrisico's.
Verkeersveiligheid	Veiligheid van de verkeersdeelnemer, als gevolg van deelname aan het wegverkeer.
V&G	Veiligheid & Gezondheid.
VGM	Veiligheid, Gezondheid en Milieu.

VGM-incident	Omvat o.a.: Bijna-ongeval; Schade geval, Onveilige handeling of situatie, Verontreiniging, ongewenste blootstelling.
VMS	Veiligheidsmanagementsysteem.
Werklocatie	Specifieke locatie waar door operationele medewerkers en operationeel leidinggevenden werkzaamheden worden uitgevoerd t.b.v. een project (bijvoorbeeld een kunstwerk of wegvak); een project telt een of meerdere werklocaties.

4. Inleiding

SPIC is een instrument dat gericht is op de veiligheidbeheersing van een project in de gehele projectketen bij de opdrachtnemer.

De SPIC beschrijft voor 8 veiligheidsonderwerpen welke goede praktijken en eisen er bestaan en meet de invulling daarvan. De SPIC beperkt zich thans tot de domeinen arbeidsveiligheid en in mindere mate verkeersveiligheid.

De SPIC is een vragenlijst die specifiek voor de GWW-sector ontwikkeld is op basis van DNV's International Contractor Safety Rating Systeem (ICSRS). SPIC omvat ook vragen uit de VGM Checklist Aannemers (VCA) en vereisten uit de norm OHSAS 18001. Daar waar dit van toepassing is, wordt dit in de SPIC vragenlijst aangegeven.

De SPIC is met name bedoeld voor inzet op een project waarbij altijd meerdere partijen (opdrachtgever, opdrachtnemer, onderaannemers) zijn betrokken. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld de VCA checklist die gericht is op de veiligheidsbeheersing bij een individuele onderneming. Volgens het Kader SPIC wordt het voldoen aan de minimale SPIC-eisen (zie hoofdstuk 5.1) geëist bij projecten met een geraamde aanlegwaarde van € 60 miljoen (excl. BTW) of meer.

Deze gebruikershandleiding is een introductie op de SPIC. Het geeft aan op welke wijze het niveau van veiligheidsbeheersing ten aanzien van arbeidsveiligheid en in mindere mate verkeersveiligheid bij de realisatie van RWS projecten bij de opdrachtnemer kan worden vastgesteld. De handleiding gaat verder in op de structuur en inhoud van de SPIC en bevat praktische informatie over de wijze waarop het instrument moet worden toegepast.

De SPIC kan gebruikt worden zowel tijdens de voorbereidingsfase (ontwerp en werkvoorbereiding) als tijdens de uitvoeringsfase van RWS projecten. Zie hiervoor paragraaf 6.1 van deze gebruikershandleiding.

SPIC is een hulpmiddel om de mate van veiligheidsbeheersing op een project inzichtelijk te maken. Daardoor ontstaat ook inzicht waar verbetermogelijkheden zijn. Uiteindelijk dienen leidinggevendenden van zowel opdrachtgever als opdrachtnemer hun verbondenheid met het veiligheidsprogramma te tonen om brede acceptatie van veiligheid in de projectorganisatie te bewerkstelligen (doen wat je zegt).

5. Toepassing SPIC in RWS projecten

Doelstellingen van de SPIC zijn:

- Inzichtelijk maken van de mate van beheersing op RWS projecten ten aanzien van arbeidsveiligheid en in beperkte mate verkeersveiligheid bij de opdrachtnemer en de door de opdrachtnemer ingeschakelde onderaannemers;
- Vaststellen minimum eisen met betrekking tot de beheersing van deze veiligheidsthema's op RWS projecten;
- Stimuleren en inzichtelijk maken van voortdurende verbetering op het gebied van deze veiligheidsthema's.

Voor de toepassing binnen RWS projecten gelden de onderstaande strategische keuzes:

1. SPIC wordt niet gebruikt als selectie criterium voor opdrachtnemers;
2. Opdrachtgever en opdrachtnemer zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de veilige realisatie van het project (RWS heeft een wettelijke zorgplicht voor de medewerkers van de opdrachtnemer);
3. De opdrachtnemer dient na opdrachtverwerving een veiligheidsmanagementsysteem (VMS) op te zetten en dient dit, mits contractueel geëist, ter acceptatie bij de opdrachtgever in te dienen;
4. Het VMS dient betrekking te hebben op alle activiteiten van de opdrachtnemer op het project binnen het contract; dus inclusief de activiteiten van alle door de opdrachtnemer ingeschakelde onderaannemers (zelfstandige hulppersonen);
5. De opdrachtnemer mag pas starten met de uitvoeringswerkzaamheden na acceptatie van het VMS (positief resultaat van de acceptatie-audit op basis van de a-vragen uit de SPIC. Zie ook hoofdstuk 9);
6. Na de start van de uitvoeringswerkzaamheden zal bij de opdrachtnemer een implementatie-audit plaatsvinden op basis van de b-vragen uit de SPIC;
7. Indien contractueel geëist wordt het VMS door de opdrachtgever geaccepteerd als het behaalde aantal punten op basis van de SPIC vragenlijst, gelijk of groter is dan een vooraf vastgesteld minimum. Een aantal vooraf vastgestelde vragen (de zogenaamde must vragen) dient altijd positief te worden beantwoord om acceptatie van het VMS te verkrijgen. Dit vastgestelde minimum en de mustvragen vormen het basisniveau voor elk project (zie ook hoofdstuk 5.1);
8. Indien de opdrachtnemer een VCA projectcertificering heeft behaald worden de VCA vragen in de SPIC-vragenlijst automatisch positief beantwoord. Deze vragen hoeven dan niet opnieuw beoordeeld te worden tijdens de SPIC-audit. Aanvullende vragen uit de VCA (zie hoofdstuk 8.1) scoren alleen indien deze ook positief scoren bij de VCA-audit;
9. Toetsing van opdrachtnemer vindt plaats door een gekwalificeerde onafhankelijke toetsers (zie hoofdstuk 9);
10. Zodra een project voldoet aan de minimale SPIC eisen (zie hoofdstuk 5.1) kunnen systeem- en procestoetsen op arbeidsveiligheid vervallen en behoeven door de

opdrachtgever uitsluitend producttoetsen te worden uitgevoerd. Voorwaarde hierbij is wel dat alle incidenten m.b.t. arbeidsveiligheid die op het project zijn opgetreden, bij de opdrachtgever worden gemeld.

11. De SPIC-audit wordt in opdracht van RWS uitgevoerd door een gekwalificeerde en onafhankelijke instantie.

Een aantal van de bovenstaande punten dient te worden opgenomen in het contract met de opdrachtnemer (punten 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11).

5.1 Minimale eisen

Voor de uitvoering van RWS projecten in de realisatiefase (ontwerp en uitvoering en géén instandhouding) dienen opdrachtnemers (mits contractueel vastgelegd) te voldoen aan de minimale eisen na het uitvoeren van een SPIC-audit.

Als minimum eis geldt:

1. Alle must vragen met een vaste score dienen positief beantwoord te zijn. De must vragen zijn aangeduid met een * bij het vraagnummer.
2. Van de must vragen met een variabele score dient:
 - per vraag een minimale score van 50% te worden behaald;
 - een overall score van de variabele must vragen van minimaal 66% te worden behaald.

Minimale eisen bij aanvang van de bouwactiviteiten

Bij aanvang van de activiteiten op de bouwlocatie kan nog niet voldaan worden aan alle minimum eisen, omdat implementatie van de b-vragen niet kan worden aangetoond. Wel dient m.b.t. de a-vragen aan de volgende eisen te worden voldaan:

1. Alle must vragen met een vaste score dienen positief beantwoord te zijn.
2. Van de must vragen met een variabele score dient:
 - per vraag een minimale score van 50% te worden behaald;
 - een overall score van de variabele must vragen van minimaal 66% te worden behaald.

Verbeterdoelstelling SPIC

De opdrachtnemer dient te werken aan voortdurende verbetering van de veiligheidsbeheersing op een project. Dit kan worden uitgedrukt in een periodieke toename van de SPIC-score op het project. Deze verbetering dient op jaarbasis minimaal 20 % van de te behalen restscore te zijn tenzij de SPIC score 85 % of hoger is.

Onder de restscore wordt verstaan het verschil van de behaalde score ten opzichte van de maximaal te behalen score.

6. SPIC op basis van het ICSRS

De SPIC is een instrument voor het doorlichten van veiligheidsmanagementsystemen op projecten in de GWW-sector. De SPIC is gebaseerd op het International Contractor Safety Rating Systeem (ICSRS) dat in de jaren negentig van de vorige eeuw is ontwikkeld. Het ICSRS werd ontworpen met drie doelen voor ogen, die ook de mogelijkheden van de SPIC karakteriseren:

- Het identificeren van gevaren en risico's met betrekking tot veiligheid (letsel, beroepsziekte, brand en materiële schade,...)
- Het objectief identificeren van wat gedaan wordt of moet worden om de beheersing van ongevallen mogelijk te maken;
- Het opstellen van een concept voor het ontwikkelen van een beheersprogramma m.b.t. veiligheid bij (onder)aannemers.

Het ICSRS is primair ontwikkeld voor de industrie en petrochemie. De risico's in deze industriële branches zijn anders van aard en omvang dan in grond, weg- en waterbouw projecten van RWS. Voor RWS-projecten is een aantal aanvullende, specifieke aspecten van belang:

- Het beoordelen van het managementsysteem van een project in plaats van een individuele aannemer.
- Het beoordelen van de veiligheidsbeheersing in de gehele keten (Opdrachtgever, Opdrachtnemer en Onderaannemers).
- Het rekening houden met de specifieke risico's en aspecten ten aanzien van veiligheidsbeheersing in de GWW sector.

Met de SPIC kan een beoordeling worden uitgevoerd van de wijze waarop een opdrachtnemer (ON) zijn veiligheidsmanagement heeft georganiseerd op een specifiek project. Een dergelijke beoordeling mag alleen worden uitgevoerd door personeel dat, naast ervaring binnen de branche, voldoende kennis heeft van de SPIC en zijn achtergronden en kennis en ervaring heeft met het uitvoeren van onafhankelijke beoordelingen en daarvoor dus de relevante training(en) heeft gevolgd. Voor deze training zijn door Rijkswaterstaat opleidingsdoelen en ervaringseisen benoemd (zie kwalificaties SPIC auditor in hoofdstuk 9 van deze gebruikershandleiding).

De SPIC bestaat uit 8 hoofdonderwerpen (elementen genoemd) die elk nader zijn uitgewerkt in onderliggende onderdelen (subelementen) die in vraagvorm eisen beschrijven waaraan de betreffende onderwerpen dienen te voldoen. Daarmee is de meting een hulpmiddel om een objectieve gedegen doorlichting te doen van een projectorganisatie op het gebied van arbeids- en verkeersveiligheid.

6.1 De SPIC

In de SPIC is een groot aantal eisen c.q. 'best practices' in vraagvorm samengebracht om op een kwantitatieve manier een beoordeling mogelijk te maken van de veiligheidsbeheersing op een project. De SPIC kan zowel worden toegepast in de uitvoeringsfase van projecten als in de voorbereidingsfase. De eisen zoals verwoord in de SPIC zijn gelabeld met de letter "a" of "b" die aangeeft welke eis relevantie heeft enkel in

de uitvoeringsfase (b-vragen) en welke eis ook reeds in de voorbereidingsfase (a-vragen) een rol speelt en in deze fase kan worden beoordeeld. De vragen hebben betrekking op technisch vlak, organisatorisch vlak en op gedrag van projectmedewerkers.

Voor elk subelement in de SPIC zijn eisen geformuleerd (in de vorm van een vraag) die invulling geven aan het betreffende subelement. Wanneer voldaan wordt aan een bepaalde eis, wordt het aantal punten toegekend dat hoort bij die vraag (of een deel ervan, zoals in de kolom 'instructie voor toetsers' nader toegelicht). Per subelement worden de behaalde punten op de vragen opgeteld, op basis waarvan een indruk ontstaat over de mate waarin de ON zijn veiligheidsmanagement heeft georganiseerd en uitvoert in overeenstemming met de eisen van de SPIC. Door de scores per subelement op te tellen komen we tot een totaalscore per element. Tenslotte wordt nog een totaalscore berekend over de 8 elementen.

De beoordeling met de SPIC richt zich op:

- Een systematische evaluatie van alle elementen van het veiligheidsprogramma van de opdrachtnemer.
- Het analyseren en beoordelen van de inspanningen in het identificeren, evalueren en controleren van alle potentiële verliezen.
- De mate van naleving van het veiligheidsprogramma.
- De veiligheidscultuur op het project.

Deze stappen worden in ICSRS-terminologie aangeduid met de afkorting ISMEC en vormen de rode draad door de eisen die per (sub)element zijn opgenomen in de SPIC:

- **I**dentificatie van activiteiten;
welke veiligheidszaken zijn belangrijk binnen een bepaald element?
- **S**taandaarden waaraan de activiteiten moeten voldoen;
wordt transparant vastgelegd welke exacte eisen worden gesteld aan deze veiligheidszaken? (wie moet wat precies wanneer en hoe uitvoeren?)
- **M**eten of wordt voldaan aan deze standaarden (normen);
meet men of de gestelde eisen worden gehaald (of niet)?
- **E**valueren van de meetresultaten;
worden eventuele verschillen geanalyseerd?
- **C**orrigeren of complimenteren;
vindt bijsturing plaats op grond van voorgaande stappen?.

Deze ISMEC benadering is analoog aan de veelal bekendere Deming-cirkel.

Een SPIC doorlichting (audit) bestaat uit 2 onderdelen n.l.:

- Acceptatie-audit (beoordeling vóór aanvang van de uitvoeringsactiviteiten).
Hierbij wordt beoordeeld of de opdrachtnemer zowel de documentatie op orde heeft, als relevante delen hiervan heeft geïmplementeerd als voorwaarde voor de start van de uitvoeringsactiviteiten. Dit zijn de zogenaamde a-vragen.
- Implementatie-audit.
Hierbij wordt getoetst in welke mate het gedocumenteerde veiligheidsmanagementsysteem in de projectorganisatie is geïmplementeerd. Dit zijn de zogenaamde b-vragen.

7. SPIC (sub-)elementen

De SPIC lijst heeft een aantal rubrieken waarvan hieronder de belangrijkste worden toegelicht.

Rubriek	Toelichting
Vraag	De vraag (feitelijk de SPIC-eis geformuleerd in vragende vorm) geeft aan waarop de beoordeling plaatsvindt. De beoordeling per vraag kan zijn positief of negatief of een percentage (glijdende schaal). Dit wordt bij elke vraag in de SPIC-lijst aangegeven. De vraag wordt soms opgesplitst in een aantal deelvragen die per vraag positief of negatief of in een percentage kan worden beoordeeld.
Richtlijn	De richtlijn geeft aan, aan welke criteria de beantwoording van de vraag dient te voldoen voor een positieve beoordeling. Een richtlijn geeft een richting maar is geen eis. Eventueel kan een gelijkwaardige invulling van de vraag die voldoet aan de intentie van de richtlijn tevens tot een positief antwoord leiden.
Instructie voor toetser	Nadere instructie voor de toetser om de beantwoording van de vraag te beoordelen.

Binnen de SPIC worden 8 elementen onderkend. In totaal kunnen hiervoor 4098 punten worden verkregen die als volgt zijn verdeeld over de elementen:

Nr	Element	Punten
1	Beleid en Organisatie	538
2	Risicobeheersing	660
3	Planvorming en Uitvoering	745
4	Opleiding/ Training	435
5	Noodsituaties	385
6	Inspecties	395
7	Incidentonderzoek en -analyse	405
8	Communicatie en Promotie	725
	TOTAAL	4288

7.1 Beleid en Organisatie

Beleid en organisatie zijn essentiële elementen in de veiligheidsbeheersing. Goed leiderschap begint met het vaststellen van de verwachtingen van de organisatie (doel, waarden, doelstellingen en beleid), het afstemmen van deze verwachtingen met die van andere belanghebbenden en het ontwikkelen van een strategie om deze verwachtingen te behalen. Leidinggevendenden zijn verantwoordelijk voor het vaststellen van de primaire processen van de organisatie en het identificeren van de belangrijke bedrijfsrisico's.

Uiteindelijk dienen leidinggevendenden hun verbondenheid met het veiligheidsprogramma te tonen om brede acceptatie van veiligheid in de projectorganisatie te bewerkstelligen (doen wat je zegt).

Activiteiten die worden uitgevoerd voor het voorkómen en beperken van ongevallen, schade, storingen en dergelijke dienen te zijn gebaseerd op duidelijke richtlijnen die door de hoogste leidinggevendenden worden gegeven aan het operationeel management. Zonder deze duidelijke richtlijnen zal de veiligheidsbeheersing op een project en op de verschillende werklocaties vooral afhangen van de persoonlijke inzichten van de operationeel leidinggevendenden. In een dergelijke situatie zal het verkrijgen van een hoog veiligheidsniveau op het gehele project niet, of slechts zeer moeizaam, kunnen worden verkregen. Een duidelijke structurering geeft de wijze aan waarop de hoogste leidinggevendenden de veiligheidsactiviteiten op het project wensen uit te voeren. Naast een duidelijke structurering van veiligheidsactiviteiten speelt visuele en daadwerkelijke betrokkenheid vanuit de hogere leiding van zowel OG als ON een belangrijke rol ter ondersteuning van de activiteiten lager in de organisatie. Deze betrokkenheid is noodzakelijk om, op ieder niveau in de organisatie, aan te geven dat aan veiligheid een plaats wordt toegekend die tenminste gelijkwaardig is aan die van kwaliteit en voortgang of doorstroming.

De subelementen van element 1 zijn:

1	Beleid en Organisatie
1.1	Veiligheidsbeleid
1.2	Betrokkenheid projectmanagement
1.3	VMS en doelstellingen
1.4	Veiligheidsorganisatiestructuur
1.5	Implementatie veiligheidsbeleid
1.6	Melden van veiligheidsknelpunten
1.7	Informatiebronnen
1.8	Wettelijke eisen, normen en richtlijnen

7.2 Risicobeheersing

Een primaire verantwoordelijkheid van zowel opdrachtgever als opdrachtnemer is om aan effectieve veiligheidsbeheersing te doen. Hiervoor dient voor de activiteiten binnen een project een goed systeem voor risico- inventarisatie en evaluatie te worden opgezet. Dat begint reeds in de ontwerpfase en loopt door tot en met de uitvoeringsfase en eventueel de onderhoudsfase. Op grond van de geïdentificeerde veiligheidsgevaaren en hoogte van de risico's dienen afdoende maatregelen te zijn getroffen om deze afdoende te beheersen. Hierbij dienen risico's te worden gereduceerd tot een niveau dat zo laag is als

redelijkerwijs haalbaar (ALARP – As Low As Reasonably Practicable).

Bij het kiezen van de beheersmaatregelen dient de arbeidshygiënische strategie (AHS) te worden toegepast. De arbeidshygiënische strategie houdt in dat beheersmaatregelen dienen te worden genomen in de volgorde:

1. Het nemen van maatregelen aan de bron (gevaar wordt door het nemen van maatregelen volledig geëlimineerd);
2. Het vervangen door een minder gevaarlijk proces (gevaar wordt verminderd);
3. Het nemen van collectieve maatregelen door bijvoorbeeld isolatie of omsluiting van het gevaar (gevaar blijft bestaan maar wordt geïsoleerd waardoor de mens geen risico loopt);
4. Het nemen van procedurele maatregelen (denk aan opleiding, training, veiligheidsregels);
5. Het gebruik van PBM's (als laatste mogelijkheid om het gevaar af te wenden resp. te beheersen).

De subelementen van element 2 zijn:

2	Risicobeheersing
2.1	Risicobehoordeling ontwerpfase
2.2	Risicobehoordeling uitvoeringsfase
2.3	Beheersmaatregelen
2.4	Persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)

7.3 Planvorming en –uitvoering

Onder planvorming- en uitvoering worden de activiteiten van het management bedoeld die nodig zijn om de uitvoeringsfase van het project te kunnen doorlopen. Hierdoor wordt verzekerd dat ook veiligheidsdoelstellingen worden opgenomen en gerealiseerd binnen het gestelde budget en planning. De activiteiten bestaan o.a. uit het opstellen van plannen zoals veiligheidsplannen, werkplannen, inkoopplan etc.. Veiligheid wordt hierdoor onderdeel van de reguliere activiteiten.

De subelementen van element 3 zijn:

3	Planvorming en –uitvoering
3.1	Veiligheidsplan
3.2	Werkplanning en –voorbereiding
3.3	Aansturing onderaannemers
3.4	Inkoop
3.5	Verkeersveiligheid

7.4 Opleiding/ training

De medewerkers op het project moeten de benodigde competenties hebben om hun werk

effectief en op een veilige manier uit te kunnen voeren. Een opleidingsplan is belangrijk om de aanwezigheid van de individuele benodigde competenties vast te stellen. Daarna kan de opleidings- en trainingsbehoefte worden geïdentificeerd. Training dient gegeven te worden om in een geïdentificeerde behoefte te voorzien, gebaseerd op een analyse van de bestaande competenties, rol vereisten, trainingsdoelen en de ambities van de medewerker.

Een effectieve werkplek/ projectintroductie is belangrijk om zeker te stellen dat geen onnodige risico's worden gelopen als projectmedewerkers starten in een nieuwe rol en/of op een nieuwe werklocatie. Speciale aandacht dient uit te gaan naar veiligheidsopleiding voor (operationeel) leidinggevend en de V&G coördinator, daar dezen bijzondere taken hebben in het veiligheidmanagementsysteem op het project.

De subelementen van element 4 zijn:

4	Opleiding en training
4.1	Opleidingsprogramma
4.2	Managementopleiding

7.5 Noodsituaties

Niet alle calamiteiten (ongeval, brand, etc.) kunnen voorkomen worden. Het adequaat voorbereid zijn op noodsituaties betekent van te voren plannen en oefenen om zo, in geval van een calamiteit, de schade aan mensen, het milieu en het project te minimaliseren. Ten eerste dienen potentiële noodsituaties te worden geïdentificeerd en gecategoriseerd. Daarna dienen plannen ontwikkeld te worden om te kunnen reageren op deze noodsituaties. Er dienen werkwijzen voor communicatie in geval van een calamiteit te zijn vastgesteld en technische systemen, zoals brandbeveiliging en brandbescherming, dienen operationeel te zijn. Er moeten teams van bedrijfshulpverleners (BHV) zijn, samengesteld uit ervaren personen, om de calamiteitenplannen uit te voeren en hun competentie moet door middel van regelmatige oefeningen zeker gesteld worden. De calamiteitenplannen moeten worden afgestemd met de professionele hulpverleningsdiensten.

De subelementen van element 5 zijn:

5	Noodsituaties
5.1	Calamiteitenplan
5.2	Behoeft aan noodvoorzieningen
5.3	Bedrijfshulpverlening (BHV)
5.4	Afstemming met hulpverleningsdiensten

7.6 Inspecties

Eén van de directe oorzaken voor het ontstaan van ongevallen en schade is het optreden van onveilige of uitzonderlijke situaties. Deze onveilige/ uitzonderlijke situaties kunnen hun oorsprong hebben in bijvoorbeeld onvoldoende afstemming tussen bijvoorbeeld ontwerp, werkvoorbereiding en uitvoeringsorganisatie. Dit kan het gevolg zijn van onder andere onjuiste inkoop, ontwerpfouten of gebrekkig onderhoud. Maar zij kunnen ook het

gevolg zijn van onvoldoende scholing, onvoldoende toezicht en dergelijke. Het waarnemen en rapporteren van onveilige/ uitzonderlijke situaties en het corrigeren daarvan is één van de traditionele veiligheidsactiviteiten. Inspecties vormen daarom een zeer belangrijke activiteit binnen ieder veiligheidsmanagementsysteem, aangezien hier de toon wordt gezet van wat leidinggevend en aanvaarden als hun standaard. Bij inspecties dient ervoor gezorgd te worden dat de afwijkingen op de juiste wijze kunnen worden gemeld en behandeld; de snelheid van interventie dient afhankelijk te zijn van het potentiële gevaar van de waargenomen onveilige situatie / handeling. Het herkennen van een hoogpotentieel incident speelt hier tevens een belangrijke rol. Geplande inspecties met een vaste regelmaat zijn bedoeld om voortijdig gevaren op te sporen alvorens deze leiden tot een incident / ongeval. Naast de informele, verbale, mogelijkheden, is daarbij een schriftelijke rapportage en adequate feedback t.a.v. de verantwoordelijke leidinggevend een 'must'. Inspecties dienen op alle niveaus van het project en op alle werklocaties te worden uitgevoerd met een regelmatige frequentie.

De subelementen van element 6 zijn:

6	Inspecties
6.1	Werkplekinspecties
6.2	Opvolging van inspecties
6.3	Preventief onderhoud, keuring en voor ingebruikname inspecties

7.7 Incidentonderzoek en -analyse

Het onderzoek van incidenten heeft voornamelijk één doel: het treffen van maatregelen zodat dezelfde en/of soortgelijke ongewenste gebeurtenissen niet meer voorkomen. Onderzoek en analyse wordt zoveel mogelijk gebruikt om beperking van de gevolgen dan wel een lagere frequentie van optreden hiervan te realiseren. Onderzoek en analyse zijn essentieel om continu te verbeteren met betrekking tot veiligheidsprestaties. Leidinggevend dienen ernaar te streven om een cultuur van beschuldigen in de organisatie te vermijden: Leidinggevend dienen op de bal en niet op de man te spelen. Alleen in een "no-blame cultuur" kunnen zo veel mogelijk rapportages van opgetreden (bijna) incidenten worden ontvangen. De projectmedewerkers moeten worden aangemoedigd om naast ongevallen ook "bijna ongevallen" te melden, omdat deze qua aantal in principe de grootste mogelijkheden tot verbetering bieden. Alle incidenten dienen onderzocht te worden en te worden beoordeeld op risico's. Onderzoeken moeten eerst de basisoorzaken van incidenten identificeren voordat tot het nemen van correctieve en preventieve maatregelen kan worden overgegaan. Verbeteracties moeten worden opgevolgd totdat ze zijn voltooid en de resultaten dienen aan alle betrokkenen te worden gecommuniceerd.

De subelementen van element 7 zijn:

7	Incidentenonderzoek en -analyse
7.1	Procedure en onderzoek
7.2	Opvolging
7.3	Statistiek en analyse
7.4	Dossier

7.8 Communicatie en promotie

Op projectlocaties met een steeds veranderende werkomgeving en steeds veranderende activiteiten is communicatie kritisch voor een succesvolle projectrealisatie. Goede communicatie is meer dan vertellen- het moet een interactief proces zijn van "geven en het laten begrijpen". Introductie op de werklocatie en groepsbijeenkomsten moeten gefocust zijn op de belangrijke veiligheidsonderwerpen en gecoördineerd worden om zeker te stellen dat belangrijke informatie wordt gefilterd en effectief naar de individuele medewerkers wordt gebracht. Activiteiten op het terrein van veiligheidscultuur zorgen ervoor dat veilig gedrag en bewust veilig werken op de werklocatie(s) wordt gestimuleerd.

De subelementen van element 8 zijn:

8	Communicatie en promotie
8.1	Introductie op de werklocatie
8.2	Veiligheidsoverleg
8.3	Stimulering veilig gedrag
8.4	Veiligheidscultuur

8. Relatie met VCA

De SPIC bevat de eisen zoals opgenomen in VCA* en VCA** versie 2008/5.1. De navolgende tabel beschrijft de overeenkomstige VCA- en SPIC vragen.

Tevens wordt in de tabel aangegeven:

- Of de vraag een VCA* of VCA**-vraag is
VCA**: alle onderstaande vragen
VCA* : alleen **vetgedrukte** nummers in kolom 1
- Of de vraag een verplichte (must, afgekort met 'M') vraag is of een aanvullende (A) vraag
- In welk element van de SPIC deze vraag is meegenomen

Wanneer aan alle VCA-eisen op het project wordt voldaan, wordt automatisch een SPIC-niveau verkregen. Voor VCA** bedraagt dit niveau 14 % (uitgedrukt als percentage van de totale SPIC-score). De VCA mustvragen (in de onderstaande tabel aangegeven met een M) worden automatisch positief beoordeeld indien het project VCA** gecertificeerd is door een, door de Raad van Accreditatie erkende, certificatie-instelling. Voor aanvullende VCA-vragen (in de tabel aangegeven met een A) geldt dat deze alleen automatisch positief worden beoordeeld indien deze bij de VCA-audit positief zijn beoordeeld.

Bij aanvang van de bouwactiviteiten beschikken projecten nog niet over een VCA certificaat omdat dit pas kan worden verstrekt als de implementatie-audit t.b.v. VCA (fase 2 audit) op het project is uitgevoerd. De fase 2 audit t.b.v. VCA kan pas worden uitgevoerd als het VGM-beheerssysteem tenminste 3 maanden is geïmplementeerd. De opdrachtnemer dient de resultaten van de VCA fase 1 audit kenbaar te maken aan de SPIC-auditor door middel van een gewaarmerkte kopie van het auditverslag van de certificatie-instelling.

VCA vraagnr.	VCA must vraag	Vraag	SPIC-vraagnr.
1		VEILIGHEIDS-, GEZONDHEIDS- EN MILIEU, (VGM)-BELEID EN ORGANISATIE, MANAGEMENT-BETROKKENHEID	
1.1	M	Heeft het bedrijf een VGM-beleidsverklaring?	1.1.1 en 1.1.2
1.2	M	Is er een veiligheids- en gezondheidsfunctionaris aangesteld binnen het bedrijf?	
1.3	M	Bestaat er een VGM-structuur in de organisatie?	1.4.1
1.4	A	Worden leidinggevenden beoordeeld op veiligheid, gezondheid en milieu?	1.5.3
1.5	M	Is directie actief betrokken bij VGM?	1.2.2, 1.2.2.1 1.2.4
1.6	M	Vindt beoordeling door de directie plaats betreffende het voldoen aan de VCA-eisen?	
1.7	M	Wordt een doelstelling geformuleerd en opgevolgd met betrekking tot IF ongevallen met verzuim/werkverlet?	1.3.2.1
1.8	A	Worden VGM-doelstellingen geformuleerd en opgevolgd?	1.3.2 en 1.3.6

VCA vraagnr.	VCA must vraag	Vraag	SPIC-vraagnr.
2	VGM- RISICOANALYSES / ACTIEPLAN		
2.1	M	Heeft het bedrijf voor alle risicovolle functies een actuele VGM-risico-inventarisatie en –evaluatie?	
2.2	M	Vinden taakrisicoanalyses plaats?	2.2.5
2.3	M	Worden LMRA's uitgevoerd vóór aanvang van werkzaamheden?	2.2.4
2.4	M	Worden de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen gratis ter beschikking gesteld, onderhouden en omgeruild?	2.4.5
3	OPLEIDING, VOORLICHTING EN INSTRUCTIE		
3.1	M	Beschikken alle medewerkers over vakopleiding en ervaring gerelateerd aan de door hen uit te voeren werkzaamheden?	
3.2	M	Hebben alle operationele medewerkers een diploma, attest of certificaat "Basisveiligheid VCA"?	4.1.5
3.3	M	Hebben alle operationeel leidinggevendenden een diploma, attest of certificaat "Veiligheid voor Operationeel Leidinggevendenden VCA"?	4.2.4
3.4	M	Hebben alle medewerkers specifieke kennis en kunde gerelateerd aan door hen binnen het bedrijf uit te voeren specifieke risicovolle taken of werkzaamheden in een risicovolle omgeving?	4.1.3.1
3.5	M	Bestaat er een bedrijfseigen VGM-voorlichting en -instructie?	8.1.1
3.6	M	Bestaat er een adequate procedure voor het correct beheren en invullen van het veiligheidspaspoort, indien een veiligheidspaspoort wordt gehanteerd?	
3.7	M	Vindt communicatie over VGM-zaken plaats zonder taalbelemmeringen?	8.1.1.2
3.8	M	Hebben de medewerkers kennis van de interne regels/ procedures van de opdrachtgevers, waar zij te werk zijn gesteld, voor zover dit expliciet en gespecificeerd wordt gevraagd en beschikbaar gesteld door opdrachtgevers?	
4	VGM-BEWUSTZIJN		
4.1	M	Is er VGM-overleg binnen het bedrijf?	8.2.7
4.2	A	Heeft het bedrijf een programma voor het verbeteren van het VGM-bewustzijn en VGM-gedrag?	8.3.2
5	VGM-PROJECTPLAN		
5.1	M	Hanteert het bedrijf VGM-projectplannen?	3.1.1
5.2	M	Worden de medewerkers geïnstrueerd over de inhoud van het VGM-projectplan?	3.1.5 en 3.1.5.1
5.3	M	Worden de medewerkers van onderaannemers geïnstrueerd over de inhoud van het VGM-projectplan?	3.1.5 en 3.1.5.1

VCA vraagnr.	VCA must vraag	Vraag	SPIC-vraagnr.
5.4	A	Wordt het VGM-projectplan ter bespreking aangeboden aan de opdrachtgever?	3.1.4
5.5	A	Is er een veiligheids- en gezondheidsfunctionaris aangesteld per project?	1.4.3
6	MILIEUZORG		
6.1	M	Worden er voldoende preventieve milieumaatregelen genomen gericht op het voorkomen van bodemverontreiniging en op afvalstoffenbeheer?	
6.2	A	Is er een milieufunctionaris aangesteld binnen het bedrijf?	
7	VOORBEREIDING OP NOODSITUATIES		
7.1	M	Is het bedrijf voorbereid op effectief optreden in geval van noodsituaties?	5.2.2
7.2	A	Hebben de in noodsituaties verantwoordelijke medewerkers een passende opleiding ontvangen?	5.3.2
8	VGM-INSPECTIES		
8.1	M	Worden periodiek werkplekinspecties uitgevoerd door operationeel leidinggevenden?	6.1.1 en 6.1.1.1
8.2	A	Vindt er een trendanalyse plaats van bij inspecties geconstateerde tekortkomingen?	6.2.4
9	BEDRIJFSGEZONDHEIDSZORG		
9.1	M	Worden medewerkers voor specifieke functies en/of bij tewerkstelling op specifieke werkplekken, mede op basis van geïnventariseerde risico's (zie vraag 2.1), beoordeeld op medische geschiktheid?	2.2.6 en 2.2.6.1
9.2	M	Ligt voor wat betreft blootstellingrisico's vast, voor welke functies medewerkers periodiek een medisch onderzoek moeten ondergaan?	2.2.7
9.3	A	Worden medewerkers in de gelegenheid gesteld om een gekwalificeerd medisch deskundige (bedrijfsarts in Nederland en preventieadviseur arbeidsgeneesheer in België) te raadplegen?	2.2.8
9.4	A	Voert het bedrijf een beleid om aangepast werk aan te bieden na een ongeval?	
10	AANSCHAF EN KEURING VAN MATERIALEN, ARBEIDSMIDDELEN EN PERSOONLIJKE BESCHERMINGSMIDDELEN (PBM)		
10.1	M	Worden VGM verantwoorde materialen, arbeidsmiddelen en PBM aangeschaft?	3.4.1
10.2	M	Worden arbeidsmiddelen en PBM periodiek gekeurd?	6.3.1 en 6.3.2
11	INKOOP VAN DIENSTEN		
11.1	A	Wordt bij onderaanneming zeker gesteld dat op de werkvloer aan alle van toepassing zijnde VCA-eisen wordt voldaan?	3.3.1

VCA vraagnr.	VCA must vraag	Vraag	SPIC- vraagnr.
11.2	A	Vindt gestructureerde beoordeling en selectie plaats van regelmatig ingeschakelde onderaannemers op basis van de VGM-prestaties?	3.3.1
11.3	A	Worden voor risicovol werk uitzendkrachten via een VCU-gecertificeerde uitzendorganisatie ingeleend?	3.3.1
12	MELDING, REGISTRATIE EN ONDERZOEK VAN ONGEVALLEN EN VGM-INCIDENTEN		
12.1	M	Heeft het bedrijf een procedure voor het melden en registreren van ongevallen van medewerkers met en zonder verzuim/werkverlet?	7.1.1
12.2	M	Vindt er onderzoek plaats van ongevallen met en zonder verzuim/werkverlet?	7.1.3
12.3	A	Wordt bij het onderzoek van ongevallen met en zonder verzuim/werkverlet een onderzoeksmethode gericht op het vaststellen van basisoorzaken gehanteerd?	7.1.4
12.4	M	Heeft het bedrijf een procedure voor het melden en registreren van bijna-ongevallen en overige VGM-incidenten?	7.1.1
12.5	A	Vindt er onderzoek plaats van bijna-ongevallen en overige VGM-incidenten?	

9. SPIC auditmethodiek

Geaccepteerde auditmethode	De audit dient te bestaan uit interviews met sleutelfunctionarissen, het verifiëren van registraties en documenten, verificaties door interviews van werknemers op ieder niveau in de projectorganisatie.
Selectie van de projectfasering voor doorlichting	SPIC is bedoeld voor het doorlichten van een veiligheidsmanagementsysteem op een project. Een project kent een aantal projectfasen n.l: <i>Contracteringsfase</i> In deze fase wordt het contract met de opdrachtnemer afgesloten. Een SPIC score kan veelal nog niet worden bepaald omdat het veiligheidsmanagementsysteem van de opdrachtnemer nog moet worden opgesteld. <i>Projectvoorbereidingsfase.</i> In deze fase bereidt de Opdrachtnemer de feitelijke uitvoerende werkzaamheden voor. De fase bestaat uit het opstellen van het (detail)ontwerp, opstellen uitvoeringsplannen en inkoop. De a-vragen uit de SPIC zijn hier van toepassing. <i>Uitvoeringsfase</i> Om de veiligheidsbeheersing in het project optimaal te beoordelen dient in de beginperiode van deze projectfase, als de uitvoeringswerkzaamheden plaatsvinden, een doorlichting plaats te vinden. Naast de a-vragen zijn tevens de b-vragen uit het SPIC daarbij van toepassing. <i>Onderhoudsfase</i> In deze fase wordt het systeem onderhouden om de functionaliteit zo goed mogelijk te kunnen waarborgen. De SPIC is met name opgezet voor veiligheidsbeheersing in de uitvoeringsfase maar kan ook gebruikt worden bij de onderhoudsfase waarbij frequenties van inspecties, overleggen etc. veelal lager zijn, waardoor de SPIC score lager zal uitvallen dan in de uitvoeringsfase. Minimale eisen m.b.t. de SPIC-score vervallen in de onderhoudsfase. Om de veiligheidsbeheersing in het project optimaal te beoordelen dient, na de contracteringsfase, voordat een nieuwe projectfase in de projectcyclus wordt ingegaan, een SPIC audit plaats te vinden. Auditresultaten en conclusies dienen van toepassing te zijn op het veiligheidsmanagementsysteem van het project. Soms worden diensten (zoals ontwerp- en inkoopactiviteiten) verleend door een moederbedrijf van een van de projectpartners in de bouwcombinatie wat het moeilijk kan maken om vast te stellen wie geïnterviewd dient te worden. In het algemeen, indien diensten aan het project worden verleend door groepen van buitenaf, dan moet het project zelf voldoende op de hoogte zijn van de betrokken diensten en in staat zijn om de juiste antwoorden te geven.

Soort audit	Bij een SPIC-audit wordt onderscheid gemaakt in de volgende soorten audits: • Zelfevaluatie (door de opdrachtnemer); • Acceptatie-audit VMS (door een gekwalificeerde onafhankelijke auditor); • Implementatie-audit (door een gekwalificeerde onafhankelijke auditor); • Vervolgaudits (door een gekwalificeerde onafhankelijke auditor). De zelfevaluatie is een audit op het eigen VMS die kan worden uitgevoerd door eigen medewerkers die gekwalificeerd zijn als interne auditor en opgeleid zijn in het hanteren van de SPIC vragenlijst. De acceptatie-audit van het VMS vindt plaats door een onafhankelijke en gekwalificeerde auditor op basis van de a-vragen uit de SPIC lijst. Deze audit vindt plaats voordat er uitvoeringswerkzaamheden op de bouwlocaties plaatsvinden. Hierbij wordt getoetst of het VMS van de opdrachtnemer voldoende op orde is en die onderdelen heeft geïmplementeerd die van belang zijn voor de start van de uitvoeringsactiviteiten. De acceptatie-audit wordt uitgevoerd op het projectkantoor van de opdrachtnemer door een gekwalificeerde onafhankelijke SPIC-auditor, waarbij een of meerdere vertegenwoordigers van de opdrachtnemer beschikbaar zijn om eventueel toelichting op het VMS te kunnen geven of specifieke implementatievragen te beantwoorden. De resultaten van de audit worden daarna met de opdrachtnemer doorgesproken waarbij eventuele onjuistheden of onvolledigheden gecorrigeerd kunnen worden. De opdrachtnemer mag niet starten met de uitvoeringsactiviteiten op de bouwlocaties als bij deze audit niet aan de minimale SPIC-eisen wordt voldaan (zie ook paragraaf 5.1). Een implementatie-audit vindt plaats als de uitvoeringswerkzaamheden, afhankelijk van de omvang van de bouwactiviteiten, minimaal 3 tot maximaal 6 maanden plaatsvinden zodat de implementatie van het systeem kan worden getoetst. Dit vindt plaats op basis van de b-vragen uit de SPIC-vragenlijst en wordt uitgevoerd door een onafhankelijke en gekwalificeerde SPIC-auditor. Bij deze audit wordt tevens een rondgang op de werklocaties uitgevoerd om implementatie van het VMS te kunnen vaststellen. Als vuistregel geldt dat tenminste 75% van de opgevraagde registraties voldoet aan de gestelde standaarden. Een eerste vervolgaudit vindt plaats circa 6-12 maanden nadat de implementatie-audit is uitgevoerd en vindt plaats op basis van alle SPIC-vragen en wordt uitgevoerd door een onafhankelijke en gekwalificeerde auditor. Als vuistregel geldt dat tenminste 90% van de opgevraagde registraties voldoet aan
--------------------	---

	de gestelde standaarden. Vervolgaudits vinden plaats gedurende het verloop van het project op basis van risico-inschatting en voortgang van het project. Tenminste dient eenmaal per jaar een vervolgaudit plaats te vinden.
Kwalificaties SPIC-Auditor	Een gekwalificeerde SPIC-auditor dient te voldoen aan de volgende eisen: • Gekwalificeerd lead auditor onder de Raad voor Accreditatie gedurende tenminste 2 jaar voor VCA of OHSAS; • Veiligheidskundige opleiding (minimaal MVK); • Kennis van de SPIC verkregen door een training van tenminste 3 dagen door een ervaren SPIC trainer; • Ten minste 3 jaar ervaring in het houden van audits binnen de infrastructuur.
Voorbereiding audit	De auditor dient tenminste 3 weken voordat de audit zal plaatsvinden de projectleiding hiervan schriftelijk in kennis te stellen. Voor een optimaal verloop van de audit dienen de onderstaande onderwerpen voorafgaand te worden afgesproken tussen auditor en opdrachtnemer: • Het doel en de omvang van de audit; • De datum/data van de audit; • De benodigde te beoordelen projectdocumentatie; • Het globale auditprogramma; • Een start- en eindbespreking met relevante staf- en lijnfunctionarissen bij aanvang en einde van de audit; • Welke functionarissen aan de interviews zullen deelnemen. De auditor dient zich voor te bereiden door zo veel mogelijk te leren over het project: het doornemen van eventuele eerdere auditrapporten, organisatieschema's en een beschrijving van de werkzaamheden. Voor uitvoering van de eerste audit verdient het aanbeveling om voorafgaand een overleg te voeren waarin de projectleiding een toelichting kan geven op het gehanteerde veiligheidsmanagementsysteem. De auditor dient bij de auditvoorbereiding zo veel mogelijk materiaal te verzamelen dat nodig is voor het uitvoeren van de audit. Dergelijk materiaal kan omvatten: • Werkkopieën van relevante documenten voor uitvoering van de audit; • Formulieren voor het interviewen van management en werknemers; • Referentiemateriaal, belangrijkste wetgeving, technische veiligheidsrichtlijnen, e.d. • Voorbeelden van formulieren e.d. die bij de audit worden gevraagd.
Bijeenkomst bij aanvang van audit	De bijeenkomst bij aanvang van de audit is bedoeld om projectmanagers en ander bij de audit betrokken projectpersoneel te informeren over de audit. Personeel dat gewoonlijk aan een dergelijke bijeenkomst zal deelnemen omvat de projectdirecteur en de personen die rechtstreeks aan hem of haar rapporteren.

	Informatie die tijdens deze bijeenkomsten, welke 20 tot 30 minuten in beslag kunnen nemen, wordt verstrekt zal bijdragen aan het goede verloop van de audit.
Uitvoering van interviews met ter zake kundige personen	De auditor houdt interviews met personen die een belangrijke rol hebben in het veiligheidsmanagementsysteem (VMS) van het project. Deze interviews bestaan uit gesprekken met de betrokken personen waarbij gebruik wordt gemaakt van de vragen van de SPIC. Bij de beantwoording dient gezorgd te worden dat de ondersteunende documentatie voorhanden is.
Verificatie van informatie	Er zijn drie belangrijke methoden om vast te stellen of programma-activiteiten werkelijk bestaan en worden uitgevoerd: 1. Controle van registraties en documentatie; 2. Interviews met werknemers op de verschillende niveaus in de organisatie; 3. Rondgang op de werklocaties en beoordeling van gedrag van projectmedewerkers. Verificatie van registraties en documentatie worden uitgevoerd bij de behandeling van de verschillende SPIC-vragen, maar vaak zal dit (ook) plaats te vinden in aanvullende gesprekken met projectmedewerkers en door observaties tijdens rondgangen op de werklocatie(s).
Bewijzen dienen getoond te worden	De auditor dient duidelijk bewijs te zien van implementatie van de eis op een systematische wijze, op consistente toepassing en documentatie, voordat hij/ zij punten kan toekennen. De kolommen 'Richtlijn' en 'Instructie voor toetser' geven hiervoor richtlijnen.
Controle van registraties	De auditor dient steekproefsgewijs registraties te selecteren van beschikbare documentatie en dient niet uitsluitend datgene te accepteren dat wordt aangeboden door de persoon die de SPIC-vragen beantwoordt.
Interviews van werknemers	De interviews ter plekke dienen op verschillende hiërarchische niveaus betrekking te hebben: hoger en middel management, directe toezichthouders/ teamleiders op de werklocatie(s) en uitvoerende werknemers. De interviewvragen dienen zodanig te zijn opgesteld dat kan worden vastgesteld of de betrokken activiteiten inderdaad worden uitgevoerd.
Aantal te interviewen personen	De auditor dient tenminste zeven personen te interviewen zodat de auditbevindingen met voldoende zekerheid kunnen worden vastgesteld. De auditor dient zo mogelijk personen van verschillende groepen te interviewen.
Plaats van de interviews	Interviews kunnen het beste worden uitgevoerd in een persoonlijke of afgescheiden omgeving die niet bedreigend overkomt. Gewoonlijk duren deze interviews niet veel langer dan 15 minuten per persoon. De interviews dienen persoonlijk te zijn, aangezien eventueel aanwezige derden de antwoorden kunnen beïnvloeden.
Registratie van interviews	De auditor dient belangrijke gegevens alleen kort en bondig te registreren om zich later te kunnen herinneren of de antwoorden van de ondervraagde persoon de betrokken activiteit al dan niet

	ondersteunt. Het maken van veel notities verlengt niet alleen de tijd besteed aan de interviews, het kan ook bedreigend overkomen naar de persoon in kwestie.
SPIC-score	Bij de score wordt in het auditrapport altijd een onderbouwing vermeld op basis waarvan een score al dan niet is toegekend. Wanneer het antwoord op de vraag "ja" of "nee" moet zijn worden de punten toegekend op basis van alles of niets. Indien een vraag zonder bedenking met "ja" kan worden beantwoord kan het maximaal aantal punten worden toegekend. In alle andere gevallen worden geen punten toegekend. Wanneer op een vraag verschillende antwoorden mogelijk zijn wordt de totaalscore van de vraag bepaald door de score van het aantal positief beantwoorde subvragen bij elkaar op te tellen. Wanneer een onderdeel subjectief is en de "professionele beoordeling" van de auditeur wordt vereist, dient de auditeur in het auditrapport aan te geven in welke mate wordt voldaan aan de desbetreffende vraag. De richtlijn en instructie voor de toetser bij de vraag geeft aan wat de criteria van toekenning van de punten zijn.
Eindbespreking	De auditor houdt een korte eindbespreking, gewoonlijk bijgewoond door dezelfde personen die ook de introductiebijeenkomst hebben bijgewoond, om een algemene indruk te geven van de auditbevindingen. Een overzicht van de auditbevindingen zou een korte eerste indruk op hoofdlijnen kunnen bevatten van de belangrijkste zaken die zijn opgemerkt. Eventueel kunnen onderwerpen worden benadrukt die bijzondere aandacht behoeven als ook constructieve suggesties met betrekking tot zaken waarvan weinig zaken zijn aangetroffen. De auditor dient te vermijden specifieke percentages te noemen per element of aan te geven wat de gemiddelde score is voor alle elementen in dit korte stadium.
Auditrapport	Het geschreven auditrapport wordt door de auditor opgesteld waarin de volgende zaken worden vastgelegd: • De doelstelling van de audit; • De auditdatum/ data; • De personen die zijn geïnterviewd; • Het soort audit; • Per SPIC-element, subelement en SPIC-vraag de geconstateerde bevindingen en behaalde score (bij voorkeur is de hiervoor speciaal door RWS opgestelde spreadsheet); • De behaalde totaalscore van de audit. Onderstaand een overzicht van de termijnen waarbinnen de definitieve auditrapportage aan RWS dient te worden toegezonden (tenzij een andere termijn met RWS is overeengekomen): • acceptatie-audit binnen 2 weken; • implementatie-audit binnen 4 weken; • vervolg-audits binnen 2 weken.

10. Documentenoverzicht

Een van de drie onderdelen van de SPIC is de documentbeoordeling. Hierbij wordt mede aan de hand van de beschikbare veiligheidsdocumenten van het project beoordeeld in hoeverre wordt voldaan aan de a-vragen uit de SPIC. Hieronder vindt u een overzicht van de belangrijkste documenten die voor de beoordeling van de a-vragen uit de SPIC van belang zijn. Wij bevelen aan deze documenten tijdig te verzamelen en te overhandigen aan de auditor. Dit vermindert de feitelijke auditbelasting.

Overigens kunnen de namen van de feitelijke projectdocumenten anders zijn dan de namen die in de SPIC worden gebruikt. Ook kan het genoemde document zijn opgenomen in een ander document. De beleidsverklaring kan bijvoorbeeld zijn opgenomen in het integraal veiligheidsplan.

Vraag	Document
1.1.1*	Beleidsverklaring
1.3.1	Projectmanagementplan
1.3.2*	Project veiligheidsdoelstellingen (actieplan)
1.3.2.1	Persoonlijke prestatiegerichte doelstellingen
1.3.2.2	Aanvullende doelstellingen veiligheidscultuur en veiligheidsdoelstellingen van opdrachtgever
1.3.3*	Managementprocedures
1.3.5	Procedure beheer project veiligheidsdocumenten
1.4.1*	Projectorganisatiestructuur (organogram) en functieomschrijvingen
1.4.2	Procedure informeren opdrachtgever
1.5.1*	Schriftelijke aanwijzing verantwoordelijke veiligheidsbeleid
1.5.2	Aanwijzing per werklocatie verantwoordelijke veiligheidsvoorschriften
1.6.2	Procedure meldingen gevaarlijke situaties/ veiligheidsknelpunten
1.6.3	Procedure werkonderbreking
1.8.1*	Procedure of werkinstructie relevante wet- en regelgeving
2.1.1*	Procedure risico inventarisatie en -evaluatie ontwerpfase
2.1.5	Specifieke werkinstructies voor risicovolle werkzaamheden.
2.2.1*	Procedure risico inventarisatie en -evaluatie uitvoeringsfase
2.2.5*	Richtlijn Taak Risico Analyse
2.2.6*	Overzicht functies/ werkplekken met medische geschiktheidseisen
2.2.7*	Overzicht werkzaamheden voor (periodiek) medisch onderzoek
2.2.8	Beleid aangepast werk
2.3.6	Procedure inzet medische hulp
2.4.1	Overzicht algemene PBM-behoeften
2.4.2	PBM-beleid
2.4.3	Overzicht aanvullende PBM-behoeften

Vraag	Document
3.1.1*	Veiligheidsplan (V&G-plan of integraal veiligheidsplan)
3.1.2*	Veiligheidsplan bevat wettelijke en contractueel vereiste gegevens
3.1.5*	Procedure communicatie veiligheidsplan aan projectmedewerkers
3.1.8	Toegangscontroleplan/ procedure
3.2.1	Procedure of werkinstructie werkplannen/ werkpakketten
3.2.2	Procedure wijzigingen werkplannen/ werkpakketten
3.5.1*	Verkeersmanagementplan
3.5.7	Procedure controle verkeersmaatregelen
4.1.1*	Overzicht opleidings- en trainingsbehoeften
4.2.3	Overzicht trainingsbehoefte management en leidinggevenden
5.1.1*	Calamiteitenplan
5.2.1*	Procedure behoefte noodvoorzieningen
6.1.1*	Procedure werkplekinspecties
6.2.1	Procedure opvolging tekortkomingen n.a.v. inspecties
7.1.1*	Procedure incidenten
7.2.1	Procedure rapportage incidenten
7.2.2*	Procedure opvolging incidenten
7.2.4	Procedure nazorg
8.1.1*	Procedure introductie nieuwe medewerkers
8.1.2*	Introductie nieuwe medewerker toets
8.2.1*	Overzicht overlegstructuren
8.3.1	Waarderingsprogramma veiligheidsgedrag
8.3.2	Programma verbeteren veiligheidsgedrag
8.3.3	Disciplinair- of sanctiebeleid
8.4.1	Doelstelling veiligheidscultuur
8.4.2	Actieplan veiligheidscultuur

SPIC VRAGENLIJST

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
1	BELEID EN ORGANISATIE				
1.1	Veiligheidsbeleid			52 punten	
1.1.1 *		VCA 1.1	a	5 5 5	Heeft de opdrachtnemer één veiligheidsbeleidsverklaring voor het project, die in ieder geval aandacht schenkt aan: – Het voorkómen van persoonlijk letsel; – Het voorkómen van materiële schade; – Het streven naar continue verbetering op het gebied van veiligheid en gezondheid.
1.1.1.1*			a	5 5 5	Benoemt de veiligheidsbeleidsverklaring ook expliciet de volgende zaken? – Het streven om risico's zo klein mogelijk te maken (ALARP principe); – Voldoen aan wetgeving; – Coördinatie tussen meerdere partijen (in het licht van ketenverantwoordelijkheid).
1.1.1.2*			a	5	Geeft de veiligheidsbeleidsverklaring ook expliciete aandacht aan het bereiken en instandhouden van een proactieve veiligheidscultuur?
1.1.2*		VCA 1.1	a	5	Is de veiligheidsbeleidsverklaring gedateerd en ondertekend door de hoogst leidinggevende van de opdrachtnemer?
1.1.3			b	2 2 2 2 2 2	Is de veiligheidsbeleidsverklaring: 1. (Mede) ondertekend door de hoogst leidinggevende op het project? 2. Opgenomen in alle contracten? 3. Zichtbaar opgehangen op de werklocatie(s) en/of duidelijk gecommuniceerd naar personeel 4. Ingebracht in project(introductie)-informatie? 5. Opgenomen als referentie in de werklocatie-introductie? 6. Opgenomen in het (integraal) veiligheidsplan, veiligheidsmanagementsysteem van het project of ander projectdocument?
1.2	Betrokkenheid projectmanagement			75 punten	
1.2.1			b		Hoe vaak loopt de hoogst leidinggevende van de opdrachtnemer een veiligheidsrondgang (Safety Walk) als formeel onderdeel van zijn/haar bezoeken aan de werklocatie(s)? Van elke rondgang dient een rapport te worden opgesteld.

Richtlijn	Instructie voor toetser
De opdrachtnemer dient een (project) veiligheidsbeleid te ontwikkelen en te implementeren. Het veiligheidsbeleid dient integraal onderdeel van het totale beleid te zijn. De beleidsverklaring is binnen het gehele project (alle medewerkers) gecommuniceerd en geïmplementeerd.	Opdrachtnemer kan een individuele aannemer zijn, maar ook een aannemerscombinatie. Specifiek voor het project dient één veiligheidsbeleidsverklaring te bestaan. Verifieer het bestaan en de inhoud van een veiligheidsbeleid.
De beleidsverklaring moet de betrokkenheid ten aanzien van veiligheid van de hoogst leidinggevende van de opdrachtnemer weergeven. (voor definitie "hoogst leidinggevende" zie definities in hoofdstuk 3).	Beoordeel de beleidsverklaring.
De hoogst leidinggevende op het project is veelal de projectdirecteur of de projectmanager. De beleidsverklaring van de opdrachtnemer dient gecommuniceerd te worden aan alle projectmedewerkers (dus ook aan medewerkers van onderaannemers).	Beoordeeld: 1. Medeondertekening? 2. Aangetroffen in contractdocumentatie? 3. Waar opgehangen: 4. Opgenomen in projectinformatie? 5. Opgenomen in introductie? 6. Opgenomen in (integraal) veiligheidsplan, Veiligheidsmanagementsysteem (VMS) of ander projectdocument?
Deze hoogst leidinggevende is geen onderdeel van het projectteam, behalve in een controlerende / toezichthoudende rol. De rondgang is bedoeld om zijn/haar ondersteuning te tonen aan het veiligheidsprogramma. In principe dienen alle werklocaties bezocht te worden.	Bevestig door beoordeling van registraties: a) Naam leidinggevende: b) Datus van rondgangen laatste 12 maanden:

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
				15 10 5 0	Elk kwartaal Elke 6 maanden Eenmaal per jaar Minder dan eenmaal per jaar
1.2.2*		VCA 1.5	a	10	Heeft de opdrachtnemer een procedure voor het uitvoeren van werkplekinspecties door de projectteamleiding?
1.2.2.1*		VCA 1.5	b	15 10 5 3 0	Hoe vaak lopen de leden van de projectteamleiding een veiligheidsrondgang? Van elke rondgang dient een rapport te worden opgesteld. Wekelijks Maandelijks Elk kwartaal Elk half jaar Minder dan eenmaal per half jaar
1.2.3			b	15 (max)	In welke mate ondersteunt de projectmanager de veiligheidsbeleidsverklaring met persoonlijke communicatie gericht aan al het personeel van de opdrachtnemer?
1.2.4		VCA 1.5	b	10 5 0	Hoe vaak worden veiligheidsoverleggen voorgezeten of bijgewoond door de projectmanager? Maandelijks Elk kwartaal Minder dan eenmaal per kwartaal
1.2.4.1			b	10 5 0	Hoe vaak worden veiligheidsbijeenkomsten met alle operationele medewerkers voorgezeten of bijgewoond door de projectmanager? Elk half jaar Jaarlijks Minder dan eenmaal per jaar
1.3	VMS en doelstellingen			116 punten	
1.3.1			a	15 (max)	In welke mate zijn de uitgangspunten voor het veiligheidsmanagementsysteem (VMS) voor het project in het Project Management Plan (PMP) vastgelegd?

Richtlijn	Instructie voor toetser
Procedure waarin is vastgelegd de uitvoering en follow-up van periodieke werkplekinspecties door projectteamleiding. De procedure beschrijft wie deelneemt aan werkplekinspecties en met welke frequentie. Alle werklocaties dienen geïnspecteerd te worden.	Beoordeel procedure.
De leden van de projectteamleiding zijn de projectmedewerkers die de dagelijkse leiding op het project uitvoeren (dit zijn niet de operationeel leidinggevenden). In principe dienen alle werklocaties bezocht te worden. Van elke uitgevoerde inspectie dient een verslag met opvolging van geconstateerde tekortkomingen te worden opgesteld.	Beoordeel de registraties van uitgevoerde inspecties en de opvolging van geconstateerde tekortkomingen. Om punten toe te kennen dient meer dan 1 lid van de projectteamleiding dit te doen, tenzij er slechts één is. VCA gecertificeerde projecten ontvangen 3 punten voor deze vraag tenzij de frequentie van de rondgangen meer is dan eenmaal per half jaar.
Persoonlijke communicatie door de projectmanager dient zijn of haar betrokkenheid voor veiligheid naar de medewerkers uit te dragen en dient met voldoende frequentie (ten minste eenmaal per 3 maanden) te worden uitgevoerd. Bedrijfsbulletins, korte toespraken, videoboodschappen, nieuwsbrieven en/of tijdschriften kunnen gebruikt worden als medium voor het doorgeven van deze boodschappen.	Onderzoek notulen of monitoring rapporten. Bevestig door middel van persoonlijke gesprekken. Punten toekennen afhankelijk van de mate waarin de projectmanager het veiligheidsbeleid ondersteunt met persoonlijke communicatie. Geen punten toekennen als de frequentie minder dan eenmaal per 3 maanden is.
Veiligheidsoverleggen zijn besprekingen waarin veiligheid een belangrijk onderwerp op de agenda is. Deze overleggen dienen op alle niveaus binnen het project gevoerd te worden.	Beoordeel registraties. VCA gecertificeerde projecten ontvangen 5 punten voor deze vraag, tenzij de frequentie van de overleggen hoger is dan eenmaal per kwartaal.
De actieve en zichtbare betrokkenheid van de projectmanager in een veiligheidsbijeenkomst geeft mede het belang aan dat binnen het project aan dit onderwerp wordt gehecht.	Beoordeel registraties en deelname van alle operationele medewerkers. tenminste 80% van de operationele deelnemers dient aanwezig te zijn om de punten toe te kennen.
Het PMP is veelal het topdocument waarin het projectmanagement is beschreven. In dit plan dienen de uitgangspunten voor de veiligheidsaanpak te zijn beschreven.	Beoordeel het PMP.

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
1.3.2		VCA 1.8	a	5	Worden veiligheids- en gezondheidsdoelstellingen geformuleerd en zijn deze uitgewerkt in een actieplan?
1.3.2.1*		VCA 1.7	a	5	Wordt een doelstelling geformuleerd met betrekking tot IF ongevallen met verzuim/ werkverlet?
1.3.2.2			a	5	Worden aanvullende doelstellingen geformuleerd die een doorvertaling zijn van de veiligheidssdoelstellingen van de opdrachtgever?
1.3.2.3			a	10 (max)	In welke mate zijn de project veiligheidsdoelstellingen vertaald in persoonlijke prestatiegerichte doelstellingen voor leidinggevend op het project?
1.3.3*			a	36 (max)	Welke van volgende onderwerpen worden geborgd in het veiligheidsmanagementsysteem (VMS) van de opdrachtnemer (combinatie)? Hiervoor dienen in het VMS heldere managementprocedures te zijn vastgelegd.

Richtlijn	Instructie voor toetser
Veelal wordt in dit document verwezen naar een separaat document zoals een (integraal) veiligheidsplan of een veiligheidsmanagementsysteem (VMS). Belangrijk is dat het VMS specifiek geldt voor het project en betrekking heeft op alle activiteiten en alle (onder)aannemers, toeleveranciers en zelfstandigen die werken voor de opdrachtnemer (gehele keten op het project).	
Project veiligheidsdoelstellingen hebben tenminste betrekking op: – Rapporteerbare ongevallen (alle ongevallen met letsel met uitzondering van EHBO-ongevallen); – Meldingen van onveilige situaties/ handelingen; – Veiligheids- en gezondheidsinspecties; – Veiligheids- en gezondheidsobservaties.	Beoordeel doelstellingen en actieplan.
Er dient een jaarlijks te realiseren doelstelling met betrekking tot IF ongevallen met verzuim/ werkverlet te zijn vastgesteld. Voor definitie IF zie hoofdstuk 3.	Beoordeel doelstelling met betrekking tot IF.
De doelstellingen dienen te voldoen aan het SMART-principe (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden). De veiligheidsdoelstellingen dienen niet strijdig te zijn met de overige projectdoelstellingen.	Beoordeel aanvullende doelstellingen.
De intentie van deze vraag is om zeker te stellen dat projectdoelstellingen worden vertaald in prestatiegerichte doelstellingen voor leidinggevend die deze projectdoelstellingen dienen te realiseren. Prestatiegerichte doelstellingen dienen te zijn ontwikkeld voor alle leidinggevende niveaus op het project. De prestatiedoelstellingen dienen SMART te zijn beschreven (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden). Geïdentificeerd dient te worden welke activiteiten specifiek door de functionaris uitgevoerd moeten worden in het kader van de gestelde projectdoelstellingen.	Beoordeel of het behalen van de specifieke projectdoelstellingen en hiervan afgeleide activiteiten zijn benoemd bijvoorbeeld in een actieplan of in functieomschrijvingen van leidinggevend.
De opdrachtnemer (combinatie) dient voor het project een integraal VMS op te stellen waarin de beheersing en borging van de genoemde onderwerpen voor het project is beschreven. Het VMS dient heldere beschrijvingen en procedures te bevatten om het project veilig te kunnen uitvoeren.	

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
					1. Beleid en organisatie 2. Risicobeheersing 3. Opleiding/trainingseisen van projectmedewerkers 4. Beheersing van noodsituaties 5. Geplande inspecties 6. Ongevallen en incidenten 7. Communicatie 8. Veiligheidsregels en voorschriften 9. Veiligheidscultuur 10. PBM 11. Inkoop 12. Selectie van onderaannemer 13. Raakvlakkenmanagement 14. Werkplanning 15. Veiligheid in levenscyclus van objecten 16. Verkeersveiligheid 17. _____ 18. _____

Richtlijn	Instructie voor toetser
Het VMS kan geïntegreerd zijn in een integraal zorgsysteem (KAM systeem) voor het project. Toelichting per onderwerp: 1. Beleid en organisatie Beleidsverklaring en organisatiestructuur van het project inclusief taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden op het gebied van veiligheid. 2. Risicobeheersing Methode van risico-inventarisatie – en evaluatie en wijze waarop risicobeheersmaatregelen worden bewaakt. 3. Specifieke opleiding- en trainingseisen van projectmedewerkers en wijze waarop dit geborgd wordt voor het project. 4. Noodsituaties Overzicht noodscenario's, noodorganisatie (BHV), noodvoorzieningen en procedures in geval van een noodsituatie. 5. Geplande inspecties procedure ten aanzien van het uitvoeren en opvolgen van werkplekinspecties (incl. Safety Walks). 6. Ongevallen en incidenten Opvolging en afhandeling van (bijna) ongevallen en incidenten. 7. Communicatie Borging dat alle projectmedewerkers worden geïnformeerd over veiligheidsrisico's en beheersmaatregelen. In alle formele overlegstructuren dient veiligheid een vast agendapunt te zijn. 8. Veiligheidsregels en voorschriften Op het project dient een aantal regels en voorschriften te gelden op het gebied van veiligheid. Hierbij kan gedacht worden aan regels en voorschriften op het gebied van: a) Alcohol, drugs en medicijnen; b) Toegangsregeling; c) Persoonlijke beschermingsmiddelen; d) Gebruik arbeidsmiddelen; e) Verkeersmaatregelen; f) Orde en netheid; g) Inrichting en gebruik van tijdelijke voorzieningen (kantoren, werkplaatsen en magazijnen); h) Opslag en afvoer van afval en restmateriaal; i) Werken onder extreme weersomstandigheden;	Onderzoek inhoud van VMS Punten worden toegekend aan de opdrachtnemer indien aanvullende veiligheidsonderwerpen worden geborgd. Naam en/of nummer van document waarin VMS is beschreven: In aanvulling op de geïdentificeerde onderwerpen, kunnen punten worden toegekend voor aanvullende Veiligheid procedures. Als minimum geldt dat één op schrift gestelde procedure in het VMS per onderwerp nodig is om punten toe te kennen. Verifieer het bestaan van interne, op schrift gestelde procedures voor de gebieden zoals aangegeven.

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag

Richtlijn	Instructie voor toetser
j) Werken in besloten ruimtes; k) Werken op hoogte; l) Werken in tunnels; m) Sanctiebeleid. 9. Veiligheidscultuur Aangeven op welke wijze wordt geborgd dat op het project een proactieve veiligheidscultuur wordt gerealiseerd. 10. PBM Vastleggen van het PBM-beleid op het project. Welke PBM zijn verplicht, wijze van toezicht en verstrekking van PBM. 11. Inkoop Borging dat ingekochte materialen, arbeidsmiddelen en PBM voldoen aan de veiligheidseisen. 12. Selectie van onderaannemer Borging dat geselecteerde onderaannemers voldoen aan de gestelde eisen en volledig conform het VMS van het project de werkzaamheden uitvoert. 13. Raakvlakkenmanagement Raakvlakkenmanagement is het zeker stellen dat informatie wordt uitgewisseld en afstemming plaats vindt tussen aannemers die werken aan activiteiten die elkaar kunnen beïnvloeden m.b.t. veiligheid. Te denken valt aan de projectmedewerkers en/of derden (nevenaannemers, bewoners, of weggebruikers). 14. Werkplanning en -voorbereiding Geborgd dient te zijn dat de risico's van werkzaamheden worden geïnventariseerd en geëvalueerd en de beheersmaatregelen worden voorbereid en gepland zodat de werkzaamheden op een beheerste en veilige wijze worden uitgevoerd. 15. Veiligheid in levenscyclus van het project. De levenscyclus van het project loopt vanaf verkenning en planfase via ontwerp en uitvoering naar beheer en onderhoud, eventueel gevolgd door sloop. Het VMS dient elk van deze fasen (met uitzondering verkenning/planfase) te onderkennen op vlak van veiligheid. 16. Verkeersveiligheid Hoe is verkeersveiligheid geborgd en hoe vindt hierover afstemming met opdrachtgever en wegbeheerder plaats.	

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
1.3.4*			b	5 5 5	Beoordeelt de projectdirectie of voldaan wordt aan de gestelde project veiligheidseisen? Van deze beoordeling dient een rapportage te worden opgesteld. Vindt opvolging van de bevindingen plaats?
1.3.5			a	15	Wordt er een managementprocedure toegepast voor het beheer van alle essentiële project veiligheidsdocumenten?
1.3.6		VCA 1.8	b	10	Worden veiligheids- en gezondheidsdoelstellingen tenminste eenmaal per jaar geëvalueerd en worden naar aanleiding van deze evaluatie, corrigerende maatregelen vastgesteld en uitgevoerd?
1.4	Veiligheids-organisatiestructuur			70 punten	
1.4.1*		VCA 1.3	a	10	Heeft de opdrachtnemer een projectorganisatiestructuur vastgesteld en geïmplementeerd waarin is vastgelegd: 1. De verschillende leidinggevende niveaus t/m operationeel leidinggevend?

Richtlijn	Instructie voor toetser
Onderwerpen die aanvullend geborgd kunnen worden in het VMS kunnen betrekking hebben op relevante andere integrale veiligheidsthema's zoals: - Constructieve veiligheid; - Sociale veiligheid; - Beveiliging; - Tunnelveiligheid; - Machineveiligheid; - Brandveiligheid; - Machineveiligheid; - Spoorwegveiligheid; - Nautische veiligheid; - Veiligheid tegen overstroming; - Security; - Externe veiligheid. Om te voldoen aan de intentie van deze vraag moet elke managementprocedure aangeven wat voor management activiteit gedaan moet worden, door wie en wanneer en met welke frequentie.	
De projectdirectie dient zich ervan te vergewissen dat project veiligheidseisen worden nageleefd in de gehele projectketen. Deze beoordeling dient periodiek (ten minste drie maanden na implementatie en vervolgens ten minste jaarlijks) plaats te vinden op basis van resultaten van interne audits, gehouden werkplekinspecties, analyse van ongevallen etc.	Beoordeling door projectdirectie (projectmanager ON) plaatsgevonden? Datum rapportage: _____ Ondertekend door: _____ Acties n.a.v. bevindingen uitgevoerd? (Ja/Nee)
Documenten die zijn vereist voor het veiligheidsmanagementsysteem moeten worden beheerst. Er moet een gedocumenteerde procedure worden vastgesteld waarin de beheersmaatregelen zijn vastgelegd m.b.t.: - Beoordeling en goedkeuring van documenten; - Distributie van documenten; - Vermelden en toepassen van actuele revisiestatus; - Wijziging van documenten.	Beoordeel procedure.
Er dient een periodieke evaluatie van de realisatie van de doelstellingen te worden uitgevoerd (ten minst eenmaal per jaar). Op basis van deze evaluatie dienen corrigerende maatregelen te worden vastgesteld.	Beoordeel evaluatie en corrigerende maatregelen.
Slechte of onduidelijke toewijzing van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden kunnen bijdragen aan het optreden van ongevallen. 1. Een organogram dient aanwezig te zijn met bijbehorende beschrijving van taken,	

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
				10 10	2. Plaats in de structuur van de V&G-functionaris? 3. Functieomschrijvingen van alle leidinggevendenden met beschrijving van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden op het gebied van veiligheid?
1.4.2			a	5	Heeft de opdrachtnemer een systeem om de opdrachtgever te informeren over veranderingen in sleutelfunctionarissen, zowel van de opdrachtnemer als van onderaannemers?
1.4.3*		VCA 5.5	b	5	Is er een veiligheids- en gezondheidsfunctionaris aangesteld voor het project?
1.4.3.1			b	30 (max)	In welke mate is er voorzien in voldoende en deskundige inzet op het gebied van veiligheid en gezondheid op het project?

Richtlijn	Instructie voor toetser
verantwoordelijkheden en bevoegdheden m.b.t. veiligheid, voor elke leidinggevende op het project. Een projectorganisatiestructuur is nodig om voor alle betrokkenen duidelijk te maken hoe verantwoordelijkheden op het gebied van veiligheid zijn georganiseerd op het project. 2. De V&G-functionaris dient rechtstreeks toegang te hebben tot de hoogste projectleiding. 3. De leidinggevenden zijn op de hoogte van hun taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden m.b.t. V&G.	Beoordeel project organogram m.b.t. plaats in de structuur van V&G-functionaris en toegang tot hoogste projectleiding. Beoordeel functiebeschrijvingen van alle disciplines en managementniveaus, vanaf operationeel leidinggevenden naar de projectmanager. Controleer in 1-op-1 gesprekken in hoeverre leidinggevenden op de hoogte zijn van hun taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden.
De opdrachtnemer dient organisatieveranderingen van sleutelposities op de werklocatie snel en efficiënt te communiceren naar de opdrachtgever.	Beoordeel of systeem (procedure) aanwezig is.
De V&G-functionaris rapporteert rechtstreeks aan de projectdirectie en is met naam opgenomen in het organogram. In de functieomschrijving van de V&G-functionaris worden de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden duidelijk omschreven. De V&G-functionaris beschikt over de nodige deskundigheid. De V&G-functionaris is gekend binnen de projectorganisatie inclusief de werkvloer.	Beoordeel organogram, functieomschrijving en diploma's, attesten, getuigschriften. Onder deskundigheid wordt verstaan minimaal Middelbaar veiligheidskundige.
Kan er in geval van knelpunten of vragen op het gebied van veiligheid op eenvoudige wijze een beroep worden gedaan op een deskundige V&G-functionaris en worden knelpunten of vragen dan snel en adequaat opgelost? Regelmatige aanwezigheid op het project is hierbij een belangrijke voorwaarde. Voor de mate van inzet zijn de volgende zaken van belang: 1. Aantal medewerkers op het project; 2. De aard en omvang van gevaren; 3. De geografische spreiding van werklocaties en medewerkers; 4. De mate waarin verantwoordelijkheid op het gebied van veiligheid is toebedeeld aan het operationele management; 5. De wettelijke vereisten; 6. De kwalificaties en ervaring van de voor veiligheid verantwoordelijke lijnfunctionaris; 7. Veiligheidsbeheersmaatregelen uitgevoerd door managers, operationeel leidinggevenden en onderaannemers.	Beoordeel inzet en deskundigheid V&G-functionarissen. 20 punten worden toegekend indien wordt voldaan aan onderstaande criteria: - Tot 25 projectmedewerkers: 1 part time V&G-functionaris (min 3 dagen/week); - Van 25-100 projectmedewerkers: 1 full time V&G-functionaris; - Boven de 100 projectmedewerkers dient op iedere 100 projectmedewerkers één full time V&G-functionaris te worden aangesteld. Beoordeel tevens of rekening is gehouden met: - Aard en omvang van de gevaren; - Geografische spreiding van werklocaties; - Verantwoordelijkheid operationeel management; - Wettelijke vereisten (bijv. verontreinigde grond); - Kwalificaties en ervaring lijnfunctionaris; - Beheersmaatregelen uitgevoerd door managers, operationeel leidinggevenden en onderaannemers. (per onderdeel 2 extra punten) Voor deskundigheidseisen zie vraag 1.4.3

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
1.5	Implementatie veiligheidsbeleid			60 punten	
1.5.1*			a	15	Heeft de opdrachtnemer iemand schriftelijk aangewezen die verantwoordelijk is voor de implementatie en coördinatie van het veiligheidsbeleid?
1.5.2			a	25	Is voor elke werklocatie duidelijk wie verantwoordelijk is voor de naleving van veiligheidsvoorschriften?
1.5.3		VCA 1.4	b	5	Worden leidinggevenden mede beoordeeld op het behalen van project veiligheids- en gezondheidsdoelstellingen?
1.5.4			b	15	Worden leidinggevenden mede beoordeeld op het behalen van de persoonlijke prestatiegerichte doelstellingen voor het project?
1.6	Melden van veiligheidsknelpunten			70 punten	
1.6.1			b	15 (max)	In welke mate is het personeel van opdrachtnemer en onderaannemer gewezen op hun verantwoordelijkheid om gevaarlijke situaties en/of veiligheidsknelpunten te melden aan hun direct leidinggevende?

Richtlijn	Instructie voor toetser
Er moet expliciet iemand zijn aangewezen die verantwoordelijk is voor de vaststelling en implementatie van het veiligheidsbeleid van de opdrachtnemer. Een duidelijke taakomschrijving dient aanwezig te zijn met zijn/haar plaats binnen de organisatie. Veelal is dit de projectmanager. Het is niet noodzakelijk dat deze rol de enige functie is van deze persoon. De functie moet niet verward worden met de term 'V&G-coördinator' zoals genoemd in het Arbeidsomstandighedenbesluit.	Controleer aangewezen persoon Naam: Functie:
Iedere medewerker is mede verantwoordelijk voor zijn eigen veiligheid. Er dient echter op elke werklocatie iemand aangewezen te zijn als verantwoordelijke voor de naleving van de veiligheidsvoorschriften. Dit kan de projectmanager zijn, of een teamlid met specifieke lijnverantwoordelijkheden op het gebied van veiligheid. Een persoon kan ook zijn aangewezen als verantwoordelijke voor de naleving van de veiligheidsvoorschriften voor meerdere werklocaties.	Aangewezen persoon: Functie:
Leidinggevenden op het project tot en met operationele leidinggevenden dienen ten minste jaarlijks te worden beoordeeld gebaseerd op de functieomschrijving (taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden)	Onderzoek verslagen van beoordelingen.
De beoordeling dient gebaseerd te zijn op de functieomschrijvingen van de betrokkene (taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden) of zijn vastgelegd in een actieplan.	Onderzoek beoordelingen van leidinggevenden of de evaluatie van het actieplan (zie vraag 1.3.2.3) om te bevestigen dat veiligheidsprestaties van het leidinggevend personeel worden geëvalueerd.
Er zouden geschreven instructies aanwezig kunnen zijn, maar er dient ten minste bewijs aanwezig te zijn dat medewerkers zich ervan bewust zijn dat gevaarlijke situaties en/of veiligheidsknelpunten gemeld dienen te worden en hoe dit gemeld moet worden.	Beoordeling door interview met projectpersoneel dat men weet wanneer en hoe veiligheidsknelpunten gemeld moeten worden. Zijn er knelpunten gemeld en beoordeeld of en hoe zijn deze opgevolgd? Punten kunnen worden toegekend als de meldingsprocedure bij meerdere personen op de werkvloer bekend is. Geen punten toekennen als geen of onvoldoende opvolging heeft plaatsgevonden (knelpunten na melding niet effectief opgelost).

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
1.6.2			a	10	Bestaat er een schriftelijke opvolgingsprocedure om zeker te stellen dat gerapporteerde gevaarlijke situaties en/of veiligheidsknelpunten afdoende worden opgevolgd en afgehandeld?
1.6.2.1			b	30 (max)	In welke mate worden gerapporteerde gevaarlijke situaties en/of veiligheidsknelpunten afdoende opgevolgd en afgehandeld?
1.6.3			a	15	Bestaat er een procedure hoe om te gaan met werkonderbreking bij (vermoeden van) ernstig en acuut gevaar voor personen op de werklocatie(s)?
1.7	Informatiebronnen			45 punten	
1.7.1			b	10	Hebben medewerkers van de opdrachtnemer snel toegang tot actuele relevante wetgeving, normen en voorschriften?
1.7.2			a	5	Heeft de opdrachtnemer een eenvoudig toegankelijk informatiebestand dat belangrijke veiligheidsinformatiebronnen bevat?
1.7.3			b	10 (max)	In welke mate heeft iedere werklocatie de beschikking over complete, juiste en actuele informatie over werkmethodes en risicoanalyses voor het werk dat uitgevoerd wordt?
1.7.4			b	20 (max)	In welke mate zijn alle projectmedewerkers (inclusief die van de onderaannemers) op de hoogte en zich bewust van de werkmethodes en risicoanalyses voor het werk dat zij uitvoeren, en worden deze nageleefd?

Richtlijn	Instructie voor toetser
Het gaat hierbij meldingen die afkomstig kunnen zijn van projectmedewerkers, opdrachtgever, inspectie SZW, Gemeenten of publiek. Dit kunnen schriftelijke meldingen maar ook mondelinge meldingen zijn. Deze meldingen moeten worden geregistreerd, opgevolgd en afgehandeld.	Beoordeel procedure
Meldingen dienen onderzocht te worden en zo nodig dienen naast correctieve maatregelen ook preventieve maatregelen te worden genomen. De effectiviteit van genomen maatregelen dient ook periodiek te worden onderzocht	Evalueer tenminste 4 willekeurig gekozen meldingen om te zien dat opvolging effectief plaats vindt door het nemen van zowel correctieve als preventieve maatregelen. Per melding die afdoende is afgehandeld 5 punten verstrekken. Beoordeel ook of periodiek de effectiviteit van de genomen preventieve maatregelen wordt beoordeeld.
Er moet een interne, vastgelegde procedure bestaan, waarin wordt aangegeven onder welke omstandigheden het werk onderbroken mag worden bij (het vermoeden van) ernstig en acuut gevaar voor personen, zonder angst voor berispingen. Een procedure moet aanwezig zijn die beschrijft hoe in deze situaties moet worden opgetreden.	Bevestig procedure.
De informatie dient beschikbaar te zijn voor leidinggevendenden, specialisten in staffuncties en veiligheidsspecialisten. De informatie is veelal beschikbaar via internet.	Verifieer of en welke medewerkers toegang hebben. a) Titels van wetgeving en/of richtlijnen: _____
Belangrijke veiligheidsinformatiebronnen zijn bijvoorbeeld: Abomafoon, AI (Arbo Informatie) bladen, Vlandis en meer sectorspecifieke referenties. De informatie kan ook beschikbaar zijn via internet. De informatie dient beschikbaar te zijn voor leidinggevendenden, specialisten in staffuncties en veiligheidsspecialisten.	Onderzoek beschikbare informatiebronnen versus de behoeften van organisaties: 1. _____ 2. _____ 3. _____
Deze informatie dient ook beschikbaar te zijn voor tijdelijke projectmedewerkers. Het mag worden voorzien door onderaannemers zelf, maar de opdrachtnemer moet de aanwezigheid, compleetheid en juistheid zeker stellen. De informatie moeten beschikbaar zijn voor alle taken met een gemiddeld of hoog risico.	Verifieer door documentcontroles voor een steekproef van taken voor opdrachtnemer en onderaannemer. Identificeer de hoogrisico taken met behulp van de opdrachtnemer. Scoor op basis van expert inschatting. Beschouw beschikbare documenten versus wat nodig is.
Werkmethodes en risicoanalyses zijn pas van waarde als medewerkers op de hoogte zijn van de risicobeperkende maatregelen en deze ook opvolgen.	Verifieer door interviews met werknemers op de werklocatie.

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
1.8	Wettelijke eisen, normen en richtlijnen			50 punten	
1.8.1*			a	30	Bestaat er een systeem voor het identificeren en beoordelen van wettelijke veiligheidseisen, relevante veiligheidsnormen en -richtlijnen en het bepalen van de relevantie ervan voor het project?
1.8.2			b	20	Bestaat er een opvolgingssysteem om zeker te stellen dat geïdentificeerde afwijkingen ten aanzien van het voldoen aan vigerende wet- en regelgeving worden opgelost binnen redelijke termijn?

Richtlijn	Instructie voor toetser
Het is belangrijk dat zowel bestaande als bekende toekomstige wet- en regelgeving (normen en richtlijnen) wordt beoordeeld op relevantie voor het project.	Verifieer door onderzoek van lijst met van toepassing zijnde wet- en -regelgeving. Veiligheidswet- en regelgeving van toepassing op het project:
	Verifieer steekproefsgewijs dat zaken zijn gecorrigeerd aan de hand van interviews, documentcontroles of gedurende rondgangen. Als de controle op naleving niet afgerond is, kunnen toch punten worden toegekend als een op schrift gesteld opvolgingssysteem bestaat.

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
2	RISICOBEBEERSING				
2.1	Risicobeoordeling ontwerpfase			195 punten	
2.1.1*			a	10 (max) 10 (max) 10 (max) 10 (max)	In welke mate beschikt de opdrachtnemer over een actuele RIE-ontwerpfase (Risico inventarisatie en –evaluatie) die is opgesteld volgens een project RIE-procedure. De RIE dient te voldoen aan de volgende eisen: 1. Specifiek van toepassing op alle werkzaamheden zoals uit te voeren in het project op de beoogde werklocatie(s)? 2. Heeft betrekking op alle fasen van het project dus inclusief realisatie, exploitatie, onderhoud en sloop? 3. Houdt rekening met alle mogelijke en relevante gevaren? 4. Houdt rekening met alle mogelijke betrokken personen (inclusief projectmedewerkers, bezoekers, toezichthouders, hulpdiensten en passanten)?
2.1.2*			a	10	Zijn in deze RIE de risico's meegenomen zoals geïnventariseerd door de opdrachtgever tijdens de voorgaande projectfasen?
2.1.2.1			a	10	Wordt de RIE geactualiseerd in de verschillende fasen van het ontwerp?
2.1.3*			a	30 (max)	In welke mate bevat de RIE de specifieke veiligheidsrisico's van het te ontwerpen systeem (project)?
2.1.3.1			a	10 (max)	In welke mate zijn risico's van de omgeving op het te ontwerpen systeem (project) meegenomen in de RIE?

Richtlijn	Instructie voor toetser
Een RIE procedure moet zijn opgenomen in het veiligheidsmanagementsysteem (VMS) van de opdrachtnemer. De RIE procedure dient voor de ontwerpfase van de te ontwerpen objecten/systemen ten minste te beschrijven: - De voor het project relevante veiligheids- en gezondheidsgevaaren; - Methode van kwantificering van risico's; - Hoe risico's door ontwerpkeuzes worden verminderd tot een niveau dat zo laag is als redelijkerwijs mogelijk (ALARP); - Hoe bij het bepalen van de ontwerpkeuzes de arbeidshygiënische strategie (AHS) wordt toegepast (zie ook vraag 2.3). Veelal wordt de RIE gefaseerd opgesteld met de voortgang van het ontwerp. Hierbij wordt de RIE veelal opgesplitst voor de diverse te ontwerpen objecten/systemen.	Check de aanwezigheid van de RIE en of deze voldoet aan de gestelde eisen. De RIE dient te zijn opgesteld aan de hand van een RIE procedure die het RIE proces in detail beschrijft. Als geen RIE procedure aanwezig is, of als deze niet voldoet aan de eisen, dan de behaalde punten halveren. Beoordeel tevens of de RIE leidt tot duidelijke ontwerpkeuzes om risico's te verminderen tot ALARP en of de AHS is toegepast. De complete RIE hoeft nog niet aanwezig te zijn; wel de RIE voor die delen waar het (deel)ontwerp van beschikbaar is.
Het gaat hierbij om risico's die betrekking kunnen hebben op zowel de realisatie-, beheer- en onderhoud als de sloopfase van het te bouwen object.	Check of opdrachtnemer de beschikking heeft over de RIE van opdrachtgever, en of hij er aantoonbaar iets mee heeft gedaan.
Het is belangrijk dat bij elke faseovergang in het ontwerp de RIE wordt beoordeeld op actualiteit en waar nodig geactualiseerd. Ook de maatregelen en ontwerpkeuzes die gemaakt worden, dienen te worden betrokken bij deze RIE-beoordeling.	Ga na welke revisies van de RIE bestaan.
Aangetoond zal moeten worden dat een passende RIE is opgesteld voor het te ontwerpen systeem met daarbij aandacht voor de specifieke veiligheidsrisico's zoals: - In aanraking komen met bewegende delen; - Werken op hoogte; - Geraakt worden door passerende voertuigen; - Geraakt worden door vallende objecten; - Struikelen, uitglijden, vallen; - Bekneld raken; - Verstikking, bedwelming; - Verdrinken; - Elektrocutie; - Brand en explosie; - Etc.	Beoordeel de RIE ten opzichte van het te ontwerpen systeem (project). Stel zeker dat: 1) Alle veiligheidsgevaaren zijn benoemd 2) De ontwerpkeuzes een afdoende beheersing van het risico garanderen. Voor een maximale score moeten op schrift gestelde risicobeoordelingen en beheersmaatregelen in de vorm van ontwerpkeuzes aanwezig zijn voor alle midden en hoog risico onderdelen van het systeem. Geef ontwerpkeuzes die zijn gemaakt:
Het gaat hierbij om risico's vanuit de omgeving zoals naastgelegen risicovolle industrieën of transporten (met brand/explosie gevaar of de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen), locatie in een aanvliegroute van een luchthaven, etc.	Beoordeel of omgevingsrisico's zijn opgenomen in de RIE en of adequate ontwerpkeuzes zijn gedaan om de risico's te mitigeren.

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
2.1.3.2			a	20 (max)	In welke mate zijn de veiligheidsrisico's van de bouwactiviteiten op de omgeving geïnventariseerd en vertaald in beheersmaatregelen?
2.1.4*			a	30 (max)	In welke mate bevat de RIE de specifieke gezondheidsgevaaren van het te ontwerpen systeem (project)?
2.1.5			a	15	Heeft de opdrachtnemer – op grond van de geïdentificeerde veiligheidsrisico's - werkmethode of veiligheidsprocedures in het VMS vastgelegd voor alle activiteiten waarbij veiligheidsrisico's bestaan?
2.1.6			a	10	Zijn de risicobeoordelingen en werkmethode of veiligheidsprocedures afgestemd op eventuele eisen van de opdrachtgever?
2.1.7*			b	20 (max)	In welke mate voldoet het veiligheids- en gezondheidsdossier aan de gestelde eisen?

Richtlijn	Instructie voor toetser
Ook hier dienen omgevingsrisico's in alle fasen van het project (realisatie, beheer en onderhoud en sloopfase) betrokken te worden.	
In de RIE dienen de risico's vanuit de omgeving te zijn opgenomen. Te denken valt hierbij aan zaken als veilige bereikbaarheid van gebouwen (kantoren, scholen, winkels, woonhuizen etc), verkeersveiligheid, spelende kinderen, voetgangers, aan- en afvoer van bouwmaterialen en materieel en dergelijke.	Beoordeel of in de ontwerpfase veiligheidsrisico's van de bouwactiviteiten op de omgeving zijn geïnventariseerd en door ontwerpkeuzes zijn gemitigeerd.
Aangetoond zal moeten worden dat een passende RIE is opgesteld voor het te ontwerpen systeem, met daarbij aandacht voor de specifieke gezondheidsrisico's zoals: - Blootstelling aan gevaarlijke stoffen; - Blootstelling aan schadelijk geluid; - Blootstelling aan trillingen; - Blootstelling aan extreme temperaturen; - Blootstelling aan biologische agentia; - Blootstelling een gevaarlijke straling (UV-IR-ioniserende straling); - Fysieke overbelasting; - Werken onder overdruk; - Beeldschermwerk; - Ergonomisch slecht ingerichte werkplek; - Stress; - Werken op onregelmatige tijden c.q. in nachtelijke uren. - Etc. De intentie is hier om zeker te stellen dat alle gezondheidsgevaaren systematisch zijn beoordeeld.	Beoordeel de RIE ten opzichte van het te ontwerpen systeem (project). Stel zeker dat: 1) Alle gezondheidsgevaaren zijn benoemd 2) De ontwerpkeuzes een afdoende beheersing van het risico garanderen. Voor een maximale score moeten op schrift gestelde risicobeoordelingen en beheersmaatregelen in de vorm van ontwerpkeuzes aanwezig zijn voor alle midden en hoog risico onderdelen van het systeem. Geef ontwerpkeuzes die zijn gemaakt:
Werkmethodes of veiligheidsprocedures in het VMS moeten direct verband houden met de risicobeoordelingen, en dienen de eisen op te nemen voor alle beheersmaatregelen zoals als noodzakelijk geïdentificeerd in de risicobeoordelingen. Deze procedures kunnen zijn aangeleverd door de onderaannemers.	Controleer de relatie tussen de risicobeoordelingen en de werkmethode in het VMS. Als er geen risicobeoordelingen zijn, dient te auditor zich zeker te stellen dat afdoende maatregelen zijn opgenomen in de werkmethode en deze zijn gebaseerd op beste praktijken uit de branche.
De opdrachtgever kan specifieke eisen stellen (via contract) ten aanzien van werkmethode of veiligheidsprocedures. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de CROW 96 publicaties m.b.t. verkeersveiligheid.	Verifieer of deze eisen door opdrachtgever worden gesteld en zo ja of deze door opdrachtnemer zijn verwerkt in werkmethode of veiligheidsprocedures. Indien de opdrachtgever geen eisen stelt vervalt de vraag.
In het V&G-dossier dienen conform het arbobesluit te bevatten de bouwkundige en technische kenmerken die van belang zijn voor de veiligheid en gezondheid van werknemers die latere werkzaamheden verrichten.	Beoordeel of een V&G-dossier is opgesteld en of hierin zijn opgenomen de bouwkundige en technische kenmerken die van belang zijn voor de veiligheid en gezondheid van werknemers die latere werkzaamheden verrichten.

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
2.2	Risicobehoordeling uitvoeringsfase			155 punten	
2.2.1*			a	10 (max) 10 (max) 10 (max) 10 (max)	In welke mate beschikt de opdrachtnemer over een actuele RIE-uitvoeringsfase en voldoet deze aan de volgende eisen: 1. Specifiek van toepassing op alle werkzaamheden zoals uit te voeren in het project op de beoogde werklocatie(s)? 2. Houdt rekening met alle mogelijke relevante gevaren? 3. Houdt rekening met alle mogelijke betrokken personen (inclusief projectmedewerkers, bezoekers, toezichthouders, hulpdiensten, passanten/derden (omgeving), (vaar) weggebruikers)? 4. Bevat alle risico's voor de uitvoeringsfase uit de ontwerpfase die niet afdoende door ontwerpkeuzes konden worden beheerst.
2.2.1.1			a	20 (max)	In welke mate maken menselijke handelingen en gedrag expliciet onderdeel uit van de RIE?
2.2.2			b	15	Is ook voor uitbestede werkzaamheden een RIE voorhanden die is afgestemd met de opdrachtnemer?
2.2.3			b	20 (max)	In welke mate worden de risicobehoordelingen en veiligheidsprocedures / werkmethoden voorafgaand aan de uitvoering geëvalueerd en waar nodig aangepast voor omstandigheden bij een specifieke werklocatie of specifieke omstandigheden?
2.2.4*		VCA 2.3	b	20	Worden LMRA's (Laatste Minuut Risico Analyse) uitgevoerd vóór aanvang van werkzaamheden?

Richtlijn	Instructie voor toetser
Het V&G-dossier kan zijn opgenomen in het integraal veiligheidsdossier.	
Onder RIE wordt verstaan de risico inventarisatie en –evaluatie. Hiervoor moet een RIE procedure zijn opgenomen in het veiligheidsmanagementsysteem (VMS) van de opdrachtnemer. De RIE procedure dient voor de uitvoeringsfase ten minste te beschrijven: - De relevante veiligheids- en gezondheidsgevaaren in relatie tot de uit te voeren activiteiten; - Methode van kwantificering van risico's; - Hoe risico's worden verminderd tot een niveau dat zo laag is als redelijkerwijs mogelijk (ALARP); - Hoe bij het bepalen van de maatregelen de arbeidshygiënische strategie (AHS) wordt toegepast (zie vraag 2.3 voor een toelichting van het begrip AHS).	Check de aanwezigheid van de RIE en of deze voldoet aan de gestelde eisen. De RIE dient te zijn opgesteld aan de hand van een RIE procedure die het RIE proces in detail beschrijft. Als geen RIE procedure aanwezig is, of als deze niet voldoet aan de eisen, dan de behaalde punten halveren.
De RIE moet niet uitsluitend rekening houden met technische en organisatorische risico's maar ook houding en gedrag van medewerkers zijn belangrijke risico's die in de RIE moeten zijn opgenomen. Maatregelen moeten o.a. zijn gericht op het stimuleren van veilig gedrag en het onmogelijk maken van onveilig gedrag.	Beoordeel in welke mate menselijke handelingen en gedrag zijn opgenomen in de RIE.
De RIE dient alle risico's in de gehele keten binnen de opdrachtnemer te bevatten. Specifieke aandacht moet worden besteed aan risico's en maatregelen die betrekking hebben op uitbestede werkzaamheden. De RIE die betrekking heeft op uitbestede werkzaamheden moet zijn overgedragen aan en afgestemd met de onderaannemer die de werkzaamheden uitvoert.	Verifieer of voor uitbestede werkzaamheden de RIE is afgestemd met de onderaannemer. Verifieer dit bij een aantal onderaannemers in de keten. Verifieer op alle niveaus in de keten. Alleen punten toekennen als de RIE op alle niveaus in de keten is afgestemd.
Generieke risicobeoordelingen en werkmethodes dienen altijd te worden beoordeeld tegen de omstandigheden en gevaren zoals aanwezig op een specifieke werklocatie, voordat ze worden goedgekeurd om te gebruiken. Ook kunnen specifieke omstandigheden zoals het weer of de bereikbaarheid een aanpassing van de veiligheidsprocedures noodzakelijk maken.	Verifieer door persoonlijke gesprekken. Wie heeft deze beoordeling uitgevoerd?
Een laatste minuut risicoanalyse (LMRA) dient voor de aanvang van alle werkzaamheden te worden uitgevoerd om te beoordelen of de risico's vooraf juist zijn beoordeeld en de maatregelen afdoende zijn om de werkzaamheden veilig uit te voeren.	Verifieer door persoonlijke gesprekken. Belangrijk is dat de bouwplaatsmedewerkers zich zekerheid verschaffen dat werkzaamheden veilig kunnen worden begonnen. Tenminste dient men te begrijpen wat de essentie van een LMRA is

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
2.2.5*		VCA 2.2	b	10	Vinden taakrisicoanalyses plaats?
2.2.6*		VCA 9.1	a	5	Is er een overzicht van specifieke functies en/of specifieke werkplekken mede op basis van geïnventariseerde risico's waarvoor medische geschiktheidseisen gelden?
2.2.6.1*		VCA 9.1	b	5	Zijn registraties aanwezig van medische geschiktheid voor functies of werkplekken als bedoeld in vraag 2.2.6?
2.2.7*		VCA 9.2	a	10	Ligt voor wat betreft blootstellingrisico's vast, voor welke functies respectievelijk werkplekken of werkzaamheden op het project medewerkers (periodiek) een medisch onderzoek moeten ondergaan?
2.2.8		VCA 9.4	b	10	Wordt op het project een beleid gevoerd om aangepast werk aan te bieden na een ongeval?
2.3	Beheersmaatregelen			210 punten	
2.3.1*			a	50 (max)	In welke mate worden de veiligheidsgevaaren, zowel in de ontwerp- als de uitvoeringsfase, beheerst door toepassing van de arbeidshygiënische strategie?

Richtlijn	Instructie voor toetser
kunnen voeren. Ook dient beoordeeld te worden of alle veiligheidsmaatregelen nog aanwezig zijn.	(soms bekend onder een andere naamgeving) en men moet kunnen uitleggen welke specifieke controlepunten worden beschouwd voor aanvang van een bepaald werk.
Er dient een richtlijn geïmplementeerd te zijn die beschrijft: - Voor welke werkzaamheden/ situaties/ omgeving een taak-risicoanalyse (TRA) opgesteld dient te worden; - Methodiek voor het uitvoeren van de TRA; - Verantwoordelijkheden voor het uitvoeren en communiceren van de TRA; - Voorwaarden voor het opstellen van de TRA. De TRA dient te bevatten: - Uit te voeren taken; - Aan de taken verbonden risico's; - Te nemen risicobeheersmaatregelen.	Voor standaardwerkzaamheden mogen standaard werkmethodes gehanteerd worden. Echter, voor elk project dient geanalyseerd en gedocumenteerd te zijn of specifieke werkzaamheden aanvullende TRA's eisen.
Er dient een overzicht te zijn van functies of specifieke werkplekken waarvoor medische geschiktheidseisen en eventuele frequentie van onderzoek gelden.	Beoordeel overzicht.
	Beoordeel registraties.
Voor bepaalde functies, werkplekken of werkzaamheden dient de werknemer in de gelegenheid te worden gesteld om een medisch onderzoek (arbeidsgezondheidskundig onderzoek) te ondergaan (o.a. werken in of met verontreinigde grond). Voor het project dient te zijn vastgesteld of en zo ja welke werkzaamheden hiervoor in aanmerking komen.	Beoordeel of dit in de RIE is meegenomen. Indien van toepassing beoordeel dan of medewerkers in de gelegenheid worden gesteld een arbeidsgezondheidskundig onderzoek te ondergaan.
Het beleid dient erop gericht te zijn medewerkers na een ongeval met potentieel verzuim gebruik makend van de nog aanwezige restcapaciteit op het project aangepast werk aan te bieden	Beleid aanwezig Zijn voorbeelden van aangepast werk na een ongeval met potentieel verzuim op het project aanwezig.
De arbeidshygiënische strategie houdt in dat beheersmaatregelen dienen te worden genomen in de volgorde: 1. Bronmaatregelen (gevaar wordt door het nemen van maatregelen volledig geëlimineerd); 2. Het vervangen door minder gevaarlijk proces (gevaar wordt verminderd);	Voor de 5 belangrijkste gevaren dient één van de volgende 4 beheersniveaus te worden vastgesteld. - Gevaren worden indien mogelijk door bronmaatregelen beheerst (10 punten per gevaar); - Gevaren worden beheerst door toepassing van minder gevaarlijke processen (gevaar wordt verminderd) (8 punten per gevaar); - Gevaren worden beheerst door het nemen van collectieve maatregelen (6 punten per gevaar);

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
2.3.2			b	10	Zijn er voorzieningen voor een veilige opslag van gevaarlijke stoffen op de werklocatie(s)?
2.3.3			b	10	Zijn er voor het personeel van de opdrachtnemer en de onderaannemer(s) een schaftruimte, een kleedruimte en sanitaire voorzieningen?
2.3.4			b	25	Worden m.b.t. blootstelling aan geïdentificeerde gezondheidsgevaaren afspraken uit de arbocatalogus gevolgd of worden regelmatig metingen uitgevoerd?
2.3.5			a	20	Is geregeld dat medische ondersteuning kan worden geboden in geval van acute gezondheidsproblemen?
2.3.6			a	20	Heeft de opdrachtnemer de inzet van medische hulp op het project d.m.v. een procedure geborgd?

Richtlijn	Instructie voor toetser
3. Het nemen van collectieve maatregelen door bijvoorbeeld isolatie of omsluiting van het gevaar (gevaar blijft bestaan maar wordt geïsoleerd waardoor mens minder risico loopt); 4. Gebruik van individuele maatregelen (PBM).	- Gevaren worden beheerst door enkel gebruik van PBM (2 punten per gevaar); - Geen specifieke maatregelen gepland voor beheersing van gevaren (0 punten). De auditor dient de resultaten van recente ontwerpverificaties te gebruiken voor het toekennen van punten.
Opslag dient aanwezig te zijn voor gevaarlijke stoffen, inclusief gecombineerde gassen, licht ontvlambare vloeistoffen. Op de werkplek mag slechts een dagvoorraad gevaarlijke stoffen aanwezig zijn. Dat betekent dat de overige voorraad (zoals bijvoorbeeld verven of brandstoffen) veilig dient te worden opgeslagen (bijvoorbeeld in een chemiekuis). Ook de opslag van milieuverontreinigende stoffen en restproduct (beton) vraagt om een verantwoorde aanpak.	Controleer aan de hand van de wettelijke eisen, vergunningen en contractuele eisen de geschiktheid van de opslagvoorzieningen. De dagvoorraad is de hoeveelheid gevaarlijke stoffen benodigd voor een dag productie. De gevaarlijke stoffen die daarvoor nodig zijn, hoeven niet in een speciale opslag te staan. Indien er (nog) geen voorzieningen zijn, dan geen score toekennen.
Wet- en regelgeving eisen dat een schaftruimte en een kleedruimte moeten worden voorzien voor alle werknemers, evenals sanitaire voorzieningen.	Verifieer tijdens een projectronddgang.
Te denken valt aan metingen over blootstelling aan geluid, blootstelling aan kwartsstof, dieselmotorenemissies, en dergelijke. Metingen hoeven niet te worden uitgevoerd als op andere wijze gegevens over beheersing van gezondheidsgevaaren beschikbaar zijn bijvoorbeeld door het toepassen van branche gerichte goede praktijken (branche of sector afspraken in arbocatalogus) waardoor is aangetoond dat gezondheidsgevaaren worden beperkt tot een niveau dat zo laag is als redelijkerwijs mogelijk.	De auditor dient te verifiëren of branche gerichte goede praktijken (afspraken in branche of sectorgerichte arbocatalogus) worden toegepast of dat formele meetprogramma's bestaan, en dat metingen worden uitgevoerd om zeker te stellen dat alle geïdentificeerde gezondheidsgevaaren afdoende worden beheerst. Indien er geen afspraken in branche of sectorgerichte arbocatalogus worden toegepast dienen meetschema's te bestaan voor alle van toepassing zijnde gevaren, zoals blootstellingen aan schadelijk geluid, kwartsstof en dieselmotorenemissie e.d.
Medische ondersteuning zoals hier bedoeld dient te worden geleverd door een arts of gekwalificeerde verpleegkundige. Afspraken kunnen ook gemaakt worden met lokale artsen of Eerste Hulp posten. Aangetoond dient te worden dat de opdrachtnemer proactief heeft nagedacht hoe medische ondersteuning op het project beschikbaar is.	Verifieer of hier schriftelijke afspraken over zijn gemaakt.
Inzet van medische hulp is veelal opgenomen in een noodplan of calamiteitenplan.	De auditor dient te verifiëren dat een procedure bestaat voor het inzetten van medische hulp. Verifieer het bestaan van een dergelijke procedure. a) Waar is de procedure opgenomen?

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
2.3.7*			b	50 (max)	In welke mate zijn de beheersmaatregelen uit de risico-inventarisatie en -evaluatie daadwerkelijk geïmplementeerd?
2.3.7.1*			b	25	Is de risico-inventarisatie en -evaluatie volledig?
2.4	Persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)			100 punten	
2.4.1			a	20	Heeft de opdrachtnemer op basis van de RIE vastgesteld welke algemene PBM op de werklocatie(s) noodzakelijk zijn?
2.4.2			a	10 (max)	In welke mate is er een PBM-beleid vastgesteld op het project?
2.4.3			a	20 (max)	In welke mate identificeert de opdrachtnemer aanvullende PBM-behoefte voor specifieke omstandigheden of specifieke activiteiten, voordat er wordt begonnen met het werk op de werklocatie(s)?

Richtlijn	Instructie voor toetser
	b) Datum van laatste herziening?
Het is van belang dat de geplande beheersmaatregelen op de bouwlocaties zijn geïmplementeerd.	De auditor dient de volgende informatiebronnen te gebruiken voor het toekennen van punten: - Status van beheersmaatregelen uit de actuele project risico inventarisatie en –evaluatie; - Fysiek bewijsmateriaal verzameld tijdens rondgang op de werklocaties; - Interviews met personeel. Voor een positieve beoordeling van deze vraag dienen tenminste alle beheersmaatregelen voor risico's met mogelijk ernstig of dodelijk letsel als gevolg, volledig te zijn geïmplementeerd.
De RIE (vaak opgenomen in werkplannen en/of werkinstructies) bevat tenminste de specifieke gevaren die het gevolg zijn van de gelijktijdige en achtereenvolgende uitvoering van de bouwwerkzaamheden en in voorkomend geval van de wisselwerking met doorgaande exploitatiewerkzaamheden en de hiervoor te nemen beheersmaatregelen.	Beoordeel dit aan de hand van een bezoek aan de bouwlocaties en stel hierbij vast of genoemde specifieke gevaren en beheersmaatregelen, voor zover op het moment van de rondgang aanwezig, zijn opgenomen in de RIE. Beoordeel zo mogelijk meerdere locaties of activiteiten.
Een beoordeling dient te worden uitgevoerd voor het identificeren van algemene PBM-eisen als gevolg van blootstellingen die samenhangen met het werk op de werklocatie. Veelal wordt hiervoor de project RIE gebruikt. Daarnaast kan ook een algemene projecteis worden geformuleerd die het gebruik van een aantal standaard PBM algemeen verplicht stelt op de werklocatie(s).	Geen punten mogen worden toegekend, als de opdrachtnemer geen duidelijke vastgestelde eigen procedure heeft om de behoefte aan algemene PBM vast te stellen voor elke werklocatie. Beoordeel behoefteanalyse. Algemene PBM behoeften omvatten: _____
Het PBM-beleid op het project dient ten minste aandacht te schenken aan de volgende onderwerpen: - Eisen aan PBM (PBM moeten voldoen aan wettelijke eisen t.w.: Arbeidsomstandighedenbesluit en Warenwetbesluit persoonlijke beschermingsmiddelen); - Verstrekking van PBM op het project; - Verplichting tot gebruik van PBM, toezicht en sancties.	Beoordeel de aanwezigheid van een schriftelijk vastgelegd PBM-beleid en of genoemde onderdelen hierin zijn opgenomen.
De opdrachtnemer dient een formeel beoordeling systeem te hebben (RIE of Taak Risico Analyse) dat mogelijke specifieke PBM-vereisten identificeert voor bepaalde omstandigheden of activiteiten.	Een recente inventarisatie van vereiste PBM voor het project dient aanwezig te zijn, specifiek voor de werklocatie(s) van de opdrachtnemer, voordat punten mogen worden toegekend. Beoordeel het PBM beoordeling systeem van de opdrachtnemer. Specifieke PBM-behoeften omvatten:

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
2.4.4			b	10	Worden de algemene en specifieke PBM-vereisten gecommuniceerd naar al het personeel van de opdrachtnemer en onderaannemer(s) op de werklocatie (s)?
2.4.5*		VCA 2.4	b	10	Worden de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen gratis ter beschikking gesteld, onderhouden en omgeruild?
2.4.6			b	10	Worden de PBM van onderaannemers gecontroleerd om zeker te stellen dat zij voldoen aan de gestelde wettelijke en projecteisen?
2.4.7			b	20 10 5 0	Hoe vaak wordt een evaluatie gemaakt – en worden de resultaten gecommuniceerd naar de projectdirectie van opdrachtgever en opdrachtnemer – van het percentage naleving PBM op de werklocatie(s): Maandelijks Elk kwartaal Elke 6 maanden Minder dan eenmaal per 6 maanden

Richtlijn	Instructie voor toetser
Hierbij kan gedacht worden aan: - Werken op hoogte; - Werken langs de weg; - Werken met gevaarlijke stoffen; - Werken bij bijzondere weersomstandigheden (winter, regen, felle zonstraling); - Etc.	
Personeel op de werklocaties dient te worden geïnformeerd over de algemene en voor hen relevante specifieke PBM-vereisten.	Onderzoek en verifieer PBM-vereisten tegen lokale blootstellingen op de werklocatie. Communicatiemiddelen en beoordelingsmethoden omvatten:
Het verstrekken van PBM is gebaseerd op de in de RIE en TRA genoemde beheersmaatregelen. Medewerkers beschikken over de juiste PBM. De verstrekking inclusief onderhoud/ omruil is gratis. Er is een richtlijn voor het geven van een gebruiksinstructie.	Beoordeel: - Lijst van ter beschikking te stellen/ beschikbaar gestelde PBM - Richtlijn gebruiksinstructie
Controles gedurende geplande inspecties zijn acceptabel en zouden tevens in combinatie kunnen worden uitgevoerd met controles bij de voorlichting/introductie op de werklocatie.	Wanneer worden de controles uitgevoerd? Wie voert ze uit?
Evaluaties dienen gebaseerd te zijn op duidelijke PBM-vereisten en worden gemaakt door daadwerkelijke tellingen van medewerkers om naleving vast te stellen met de PBM-vereisten.	Beoordeel resultaten van het onderzoek.

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
3	PLANVORMING EN UITVOERING				
3.1	Veiligheidsplan			200 punten	
3.1.1 *		VCA 5.1	a	10	Heeft de opdrachtnemer een actueel veiligheidsplan vastgesteld voor zijn werklocatie(s)?
3.1.2*			a		In welke mate bevat het veiligheidsplan de wettelijke en contractueel vereiste gegevens, te weten: 5 1. Een beschrijving van het tot stand te brengen bouwwerk, een overzicht van de betrokken ondernemingen op de bouwplaats, de naam van de coördinator voor de ontwerp- en uitvoeringsfase; 5 2. Een inventarisatie en evaluatie van de specifieke gevaren die het gevolg zijn van de gelijktijdige en achtereenvolgende uitvoering van de bouwwerkzaamheden en in voorkomend geval van de wisselwerking met doorgaande exploitatiewerkzaamheden; 5 3. De maatregelen die volgen uit deze risico-inventarisatie en -evaluatie; 5 4. De afspraken met betrekking tot de uitvoering van deze maatregelen; 5 5. De wijze waarop toezicht op deze maatregelen wordt uitgeoefend; 5 6. De bouwkundige, technische en organisatorische keuzen die in verband met de veiligheid en gezondheid van de werknemers in de ontwerpfase worden gemaakt; 5 7. De wijze waarop voorlichting en instructie aan de werknemers op de bouwplaats wordt gegeven; 10 8. Aanvullende eisen zoals gesteld in het contract.

Richtlijn	Instructie voor toetser
De opdrachtnemer dient een veiligheidsplan op te stellen waarin de veiligheidsaanpak van het project is vastgelegd. Dit kan een integraal veiligheidsplan zijn waarin de aanpak van alle relevante veiligheidsthema's is vastgelegd of een V&G-plan. De opdrachtnemer dient te waarborgen dat alle aannemers en onderaannemers op de werklocatie(s) beschikken over de actuele versie van het veiligheidsplan en dat alle aannemers en onderaannemers het veiligheidsplan en hieraan gekoppelde procedures, instructies, regels en voorschriften volledig naleven. Het veiligheidsplan dient in een vroegtijdig stadium van het project te worden opgesteld. Het plan dient te worden aangepast als daartoe aanleiding is zoals bij fase overgangen (van ontwerpfase naar uitvoeringsfase of van uitvoeringsfase naar exploitatiefase) of bij andere relevante wijzigingen in het project zoals wijziging van de organisatie, wijziging van de projectomvang etc.	Controleer het plan, en stel zeker dat het voldoende en actueel is om de voorzienbare risico's af te dekken.
Het veiligheidsplan dient ten minste de gegevens te bevatten als genoemd in artikel 2.28 van het Arbeidsomstandighedenbesluit zoals in de vraag gespecificeerd. In het contract kunnen aanvullende eisen aan de inhoud van het veiligheidsplan worden gesteld.	Beoordeel het veiligheidsplan.

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
3.1.3*			a	15	Sluit het veiligheidsplan van de opdrachtnemer aan bij het veiligheidsplan van de opdrachtgever?
3.1.4		VCA 5.4	a	10	Is het veiligheidsplan van de opdrachtnemer ter bespreking aangeboden aan de opdrachtgever?
3.1.5*		VCA 5.2 5.3	a	10	Heeft de opdrachtnemer een procedure die borgt dat alle projectmedewerkers worden geïnformeerd over het veiligheidsplan?
3.1.5.1*		VCA 5.2 5.3	b	5 5	Wordt de inhoud van het veiligheidsplan aantoonbaar geïnstrueerd aan: - Medewerkers van opdrachtnemer? - Medewerkers van de onderaannemers?
3.1.6*			a	15	Controleert de opdrachtnemer dat in het veiligheidsplan, in de RIE en in de werkmethoden e.d. wordt voldaan aan alle relevante regels, normen en richtlijnen?
3.1.7			a	5 5 5 5	Zijn individuen geïdentificeerd voor de volgende functies op de werklocatie(s), met duidelijk vastgelegde taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden? 1. Projectmanager Opdrachtnemer; 2. Hoofd BHV Opdrachtnemer; 3. Projectleider Onderaannemer; 4. Hoofd Uitvoering/Realisatie Opdrachtnemer.

Richtlijn	Instructie voor toetser
Ook de opdrachtgever heeft een verantwoordelijk voor de veiligheid en gezondheid van medewerkers en derden op de werklocatie(s). De opdrachtgever dient in de ontwerp/planfase een veiligheidsplan op te stellen en dit aan de opdrachtnemer te overhandigen. Het plan van de opdrachtnemer dient hierop aan te sluiten.	Beoordeel of het veiligheidsplan aansluit bij het veiligheidsplan van opdrachtgever.
Opdrachtgever dient het veiligheidsplan van de opdrachtnemer te toetsen op: - Compleetheid (beslaat het alle werkzaamheden, locaties, personen) - Zijn de beheersmaatregelen adequaat (risico's voldoende beheerst)? - Zijn risico's aangedragen door de opdrachtgever opgenomen in het plan?	Beoordeel of het veiligheidsplan is aangeboden aan opdrachtgever. Alleen indien opdrachtgever nadrukkelijk heeft aangegeven het veiligheidsplan niet te willen ontvangen, kan deze vraag als niet van toepassing worden beschouwd.
Er dient een procedure te zijn die borgt dat alle operationele projectmedewerkers worden geïnformeerd over de voor hen relevante delen van het plan. Ook als het plan wordt gewijzigd dient beoordeeld te worden of aanvullende informatie naar de medewerkers noodzakelijk is.	Beoordeel procedure.
Er dienen registraties te zijn van instructies aan medewerkers van opdrachtnemers en van onderaannemers.	Beoordeel registraties.
	Verifieer dat de regels etc. zoals geïdentificeerd in vraag 1.8. die gerelateerd zijn aan hoogrisico activiteiten op het project afdoende zijn opgenomen in het plan. Als vraag 1.8. is beoordeeld met minder dan 20 punten, dan dient deze vraag met 'nee' te worden beantwoord.
Individueel moeten geïdentificeerd zijn met naam en titel op elke werklocatie. Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden moeten schriftelijk zijn vastgelegd bijvoorbeeld in het veiligheidsplan of het veiligheidsmanagementsysteem (VMS.)	Verifieer de functies en verantwoordelijkheden door registraties. Per rol kunnen maximaal 5 punten worden toegekend voor elk van de volgende 3 criteria: - zijn individuen geïdentificeerd (2)? - Zijn werklocatierollen en verantwoordelijkheden gedefinieerd (2)? - Is dit schriftelijk vastgelegd (1)? Als de opdrachtnemer een rol niet van toepassing vindt, dan moet de auditor beoordelen of deze rol binnen de reikwijdte van het project verwacht mag worden. Het is ook mogelijk om de opdrachtgever te raadplegen voordat de (deel-) vraag als NVT wordt gezet. Registreer de namen van de functionarissen.

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
3.1.8			a	5 5 5	Wordt door de opdrachtnemer een toegangscontroleplan/ -procedure opgesteld, met daarin: - Beheerste toegang tot werklocatie voor al het personeel van de opdrachtnemer en onderaannemers? - Beheerste inzet van veilige arbeidsmiddelen en materialen op de werklocatie? - Beheerste werklocatie toegang voor leveranciers en derden?
3.1.8.1			b	20 20 10	Is het toegangscontroleplan/ -procedure geïmplementeerd op de aspecten: - Beheerste toegang tot werklocatie voor al het personeel van de opdrachtnemer en onderaannemers? - Beheerste inzet van veilige arbeidsmiddelen en materialen op de werklocatie? - Beheerste werklocatie toegang voor leveranciers en derden?
3.2	Werkplanning en -voorbereiding			165 punten	
3.2.1			a	10 10 10 10 10 10 10 10 10	Heeft de opdrachtnemer een systeem voor het opstellen, beoordelen en vrijgeven van (wijzigingen in) zijn werkplannen/-pakketten? In dit systeem is opgenomen: 1. Definitie van werklocatie en werkomvang? 2. Identificatie van gevaren die kunnen leiden tot veiligheidsincidenten? 3. Vastgestelde methode om risico's te beoordelen, en de geïdentificeerde ongewenste gebeurtenissen te beheersen? 4. Beschikbaarheid van veiligheidsmiddelen op basis van de RIE (incl. PBM)? 5. Toegankelijkheid en beschikbaarheid op de werklocatie van noodvoorzieningen? 6. Voorgeschreven werkmethoden, benodigde werkvergunningen en markering/afzetting van werkgebieden? 7. Criteria voor uitstel van werkuitvoering? 8. Beschikbaarheid van geautoriseerde uitvoeringsdocumenten (zoals constructietekeningen, berekeningen, e.d.)? 9. Beschikbaarheid van gekwalificeerd personeel?

Richtlijn	Instructie voor toetser
De opdrachtnemer dient een programma te hanteren waarmee wordt geborgd dat: - Geen werknemers op de werklocatie te werk worden gesteld zonder dat deze een veiligheidsintroductie hebben gevolgd - Geen arbeidsmiddelen en materialen worden ingezet die niet voldoen aan de gestelde veiligheidseisen - Onbevoegden het werkterrein kunnen betreden (voor zover mogelijk) Het toegangscontroleplan kan ook onderdeel uitmaken van het VMS.	Controleer programma door: - Beoordeling van toegangscontrole plan / procedure - Interviews met werknemers op de werklocatie
De opdrachtnemer dient toe te zien en zo nodig corrigerend op te treden zodat: - Uitsluitend, volgens het toegangscontroleplan/ - procedure, daartoe bevoegde personen toegang hebben tot de werklocaties; - Uitsluitend veilige arbeidsmiddelen op de werklocaties worden ingezet; - Leveranciers en derden op gecontroleerde wijze toegang hebben tot de werklocaties.	Verifieer de implementatie van het toegangscontroleplan/ -procedure op de 3 onderdelen door op zo mogelijk meerdere werklocaties in totaal: - ten minste 7 personen en, - ten minste 7 arbeidsmiddelen en, - de beheerste toegang voor leveranciers en derden te controleren. Per onderdeel kunnen uitsluitend punten worden toegekend als volledig aan de voorwaarden wordt voldaan.
Werkvoorbereiding is een belangrijk onderdeel van projectuitvoering en houdt alles in dat gedaan moet worden voordat een werk kan aanvangen, teneinde maximale veiligheid, kwaliteit, productiviteit, zorg voor het milieu en kostenbeheersing te realiseren. Het vereiste detailniveau voor werkplannen/ werkpakketten hangt af van de risico's die ermee gemoeid zijn alsmede de grootte van het werk. Bij 7: criteria voor uitstel kunnen zijn: slecht weer, harde wind, vorst, uitloop van andere werkzaamheden. Bij 9: hoe gaat de opdrachtnemer om met inzet van personeel dat niet voor 100% voldoet aan de gedefinieerde competentie-eisen.	Beoordeel willekeurig een aantal geselecteerde werkplannen/ werkpakketten en vergelijk ze met elk van de gestelde criteria. Bevestig door persoonlijke gesprekken en interviews van medewerkers. - Zijn werkplannen gemakkelijk beschikbaar voor beoordeling? (Ja/Nee) - Wordt het systeem voor het opstellen, beoordelen en vrijgeven van (wijzigingen in) werkplannen/ -pakketten gevolgd (Ja/Nee) - Voldoen de werkplannen aan de criteria zoals genoemd? (Ja/Nee)

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
3.2.2			a	35	Heeft de opdrachtnemer een procedure voor de goedkeuring van wijzigingen in werkplannen? Zijn in de procedure taken en verantwoordelijkheden duidelijk vastgelegd (zowel bij Opdrachtnemer als Opdrachtgever)?
3.2.3			a	10	Zijn er formele overdrachtmomenten van werkpakketten waarbij bespreking plaats vindt van risico's?
				10	- Als met de uitvoering van het werkpakket wordt gestart?
				5	- Voordat het object wordt terug overgedragen aan de beheerder?
					- Voordat de werklocatie wordt vrijgemaakt?
3.2.3.1			b	15	Is een formeel systeem aanwezig voor de opvolging en het herstel van afwijkingen/ tekortkomingen op het gebied van veiligheid?
3.3	Aansturing onderaannemers			140 punten	
3.3.1		VCA 11.1 11.2 11.3	a		Heeft de opdrachtnemer minimum eisen vastgesteld voor de volgende criteria en worden zij gebruikt voor goedkeuring/ selectie en beoordeling van onderaannemers die risicovolle werkzaamheden uitvoeren?
				5/10	1. Voldoen aan veiligheidseisen van het project;
				5/10	2. Veiligheidsmanagementsysteem van de onderaannemers;
				5/10	3. Competentie van onderaannemers voor het project;
				5/10	4. Inhuren van uitzendkrachten.
3.3.2			b	15	Houdt de opdrachtnemer een start-werkoverleg met de onderaannemers en wordt voor dit overleg een vastgestelde agenda gehanteerd zodat alle relevante veiligheidszaken aan de orde komen?

Richtlijn	Instructie voor toetser
Werkplannen/ werkpakketten dienen te worden aangepast als één van de genoemde criteria in vraag 3.2.1 wijzigen.	Worden werkplannen/ werkpakketten aangepast als één of meerdere van de genoemde criteria uit vraag 3.2.1 wijzigen? (Ja/Nee)
Een checklijst of andere systematische aanpak voor het identificeren van openstaande zaken die nog aandacht vragen is in lijn met de intentie van deze vraag, zolang restrisico's specifiek worden geïdentificeerd, geclassificeerd en geadresseerd.	Beoordeel procedure in VMS of (integraal) veiligheidsplan en bevestig door middel van controles van registraties en gesprekken met projectmedewerkers dat overdracht van risico's op genoemde momenten plaatsvindt of zal plaatsvinden.
Onder een afwijking wordt verstaan het niet voldoen aan een eis zoals vastgelegd in het werkpakket. Een tekortkoming is bijvoorbeeld het ontbreken van een eis, of het niet specifiek zijn van een eis. Een afwijking en/of tekortkoming kan gevolgen hebben voor de veiligheid en gezondheid. Het VMS (of elders geborgd) dient een procedure te bevatten voor het nemen van beslissen over het afhandelen van afwijkingen/ tekortkomingen. Relevant is dat de veiligheid en gezondheid van medewerkers en derden te allen tijde gewaarborgd blijft.	Check aanwezigheid, inhoud en opvolging van procedure. Beoordeel een aantal afwijkingen/ tekortkomingen. Indien er geen afwijkingen/ tekortkomingen zijn vastgelegd kunnen geen punten worden toegekend.
Onderdeel 2 van deze vraag vereist dat de opdrachtnemer kwalificatie-eisen stelt voor zijn onderaannemers. Dit kan gebeuren door zeker te stellen dat aannemers bijvoorbeeld VCA gecertificeerd zijn. Een passende vorm van veiligheidsmanagement bij de omvang en aard van de onderaannemer wordt hier gevraagd. Onderdeel 3 omvat alle noodzakelijke opleiding, training en ervaring voor de benodigde competenties voor het werk/project. Onderdeel 4 omvat bijvoorbeeld de eis dat voor risicovol werk alleen uitzendkrachten via een VCU-gecertificeerde uitzendorganisatie worden ingeleend.	Voor elk van de onderdelen kan 5 punten worden toegekend, indien geschreven instructies bestaan voor dit criterium. VCA gecertificeerde projecten ontvangen totaal 5 punten voor deze vraag Voor elk van de onderdelen kunnen nogmaals 5 punten worden toegekend, indien richtlijnen in de geschreven instructies ook gebruikt worden als selectiecriterium voor onderaannemers om tot het project toegelaten te worden. Beoordeling/ selectiecriteria voor onderaannemers zijn:
Een standaard agenda dient te worden gebruikt om zeker te stellen dat alle relevante veiligheidszaken worden besproken.	Verifieer door beoordeling van registraties dat een agenda is gebruikt en wordt gevolgd.

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
3.3.3			b	20 20 20	Voert de opdrachtnemer de volgende beoordeling uit naar veiligheidsprestaties van de bij het project ingeschakelde onderaannemer(s) die risicovolle werkzaamheden uitvoeren: 1. Regelmatige evaluatie van het veiligheidsmanagement van de ingeschakelde en actieve onderaannemer(s), ten minste elke 6 maanden? 2. Uitvoerige evaluatie van het veiligheidsmanagement van de ingeschakelde en actieve onderaannemer(s), ten minste elk jaar? 3. Of door onderaannemers opgestelde veiligheidsplannen zijn afgestemd op de bovenliggende veiligheidsplannen?
3.3.4			b	25	Gebruikt de opdrachtnemer de evaluatie van het veiligheidmanagement om bij de onderaannemer(s) verbeteringen te bewerkstelligen?
3.4	Inkoop			40 punten	
3.4.1*		VCA 10.1	b	20	Worden veiligheidsverantwoorde materialen en arbeidsmiddelen en PBM aangeschaft en ingezet door de opdrachtnemer?
3.4.2			b	10	Worden - waar mogelijk - gecertificeerde arbeidsmiddelen en materialen gebruikt?

Richtlijn	Instructie voor toetser
Bij 1. De volgende onderwerpen moeten minimaal worden beoordeeld: - Risicobeheersing; - Planvorming en uitvoering. Bij 2. De volgende onderwerpen moeten worden beoordeeld. - Beleid en organisatie; - Risicobeheersing; - Planvorming en uitvoering; - Opleiding en training; - Noodsituaties; - Inspecties; - Incidentenonderzoek en -analyse; - Communicatie en promotie. Met actieve onderaannemer wordt bedoeld een onderaannemer die over de beoordelingsperiode feitelijke werkzaamheden op de werklocatie(s) heeft uitgevoerd.	Controleer registraties van uitgevoerde beoordelingen van alle actieve onderaannemers. Wie voert regelmatig deze beoordelingen uit? Welke onderaannemers zijn op deze wijze geëvalueerd?
Belangrijke gebieden om te beschouwen zijn o.a.: - Bewaking van implementatie van correctieve en preventieve maatregelen door onderaannemer n.a.v. geconstateerde tekortkomingen bij in 3.3.3 genoemde evaluaties; - Toevoegen of verwijderen van onderaannemer van leverancierslijst van opdrachtnemer; - Beslissingen om contracten te verlengen of vernieuwen bij einde looptijd.	Punten kunnen alleen worden toegekend als ook punten werden toegekend voor één van de evaluaties genoemd in vraag 3.3.3. Het maximaal toe te kennen aantal punten is beperkt tot 50% als slechts één evaluatiemethode wordt gebruikt.
Definieer veiligheidseisen waaraan deze moeten voldoen ter eliminering van potentiële risico's. Borg dat alleen materialen, arbeidsmiddelen en PBM worden toegepast die voldoen aan de veiligheidseisen. Ook dient rekening te worden gehouden met veiligheids- en gezondheidsrisico's tijdens installatie, montage, gebruik, onderhoud en eventuele demontage en verwijdering. Veelal is dit geborgd bij individuele bedrijven. Wel dient er een projectprocedure te zijn die borgt dat op de werklocatie(s) uitsluitend arbeidsmiddelen en PBM worden ingezet die voldoen aan de projecteisen.	Beoordeel aanwezigheid van inkoopseisen m.b.t. veiligheid voor materialen en arbeidsmiddelen. Verifieer of deze eisen gelden voor alle toegepaste arbeidsmiddelen en toegepaste relevante materialen zoals gevaarlijke stoffen.
Certificatie geeft de verzekering dat arbeidsmiddelen en materialen voldoen aan de specificatie.	Voorbeelden van gecertificeerde arbeidsmiddelen en materialen:

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
3.4.3			b	10	Bestaat er een systeem om zeker te stellen dat arbeidsmiddelen en materialen die aankomen op de werklocatie worden gecontroleerd om te borgen dat zij voldoen aan de specificaties?
3.5	Verkeersveiligheid			200	
3.5.1*			a	20 (max)	In welke mate worden verkeersveiligheidsrisico's geïnventariseerd en worden passende maatregelen gepland om de veiligheid van de weggebruiker optimaal te waarborgen?
3.5.2			b	30	Worden voor specifieke situaties verkeersafwikkelingsplannen opgesteld?
3.5.3			b	20 (max)	Hoe vaak vindt afstemming plaats met alle betrokkenen over verkeersmaatregelen?
3.5.4			b	30 (max)	In welke mate worden aanvullende maatregelen genomen om de verkeersveiligheid te verbeteren?
3.5.5*			b	30	Worden de verkeersmaatregelen voorbereid, geplaatst, gecontroleerd en in stand gehouden door hiervoor gekwalificeerd personeel?
3.5.6*			a	30	Is een opleiding veilig werken langs de weg verplicht gesteld voor alle wegwerkers?
3.5.7			a	10	Is er een procedure voor de controle van verkeersmaatregelen?

Richtlijn	Instructie voor toetser
Controles kunnen zeker stellen dat arbeidsmiddelen en materialen voldoen aan de veiligheidseisen. Controles dienen te worden uitgevoerd bij voorkeur bij aflevering maar ten minste voordat de materialen of arbeidsmiddelen worden ingezet of toegepast op het project.	Wie is verantwoordelijk om zeker te stellen dat controles worden uitgevoerd? 1. Bij ontvangst: _____ 2. Na installatie: _____ Beoordeel aanwezigheid en inhoud van registraties van uitgevoerde controles.
Is er een verkeermanagementplan opgesteld waarin het beleid en de doelstellingen alsmede de aanpak van verkeersveiligheid is beschreven.	Verifieer of een verkeersmanagementplan is opgesteld en de mate waarin dit plan aan de doelstellingen voldoet.
Worden er verkeersafwikkelingsplannen opgesteld die de verkeersveiligheid en verkeersmaatregelen voor specifieke situaties beschrijven?	Beoordeel of verkeersafwikkelingsplannen worden opgesteld.
Afstemming dient periodiek plaats te vinden met opdrachtgever, wegbeheerder en hulpdiensten. Hierbij dient zowel de algemene aanpak m.b.t. verkeersveiligheid als de geplande en aanwezige maatregelen voor een specifieke situatie te worden besproken en vastgesteld.	Beoordeel in welke mate periodieke afstemming is voorzien met alle relevante betrokkenen waarbij alle verkeersmaatregelen (verkeersafwikkelingsplannen) vooraf worden besproken en vastgesteld.
Hierbij kan o.a. gedacht worden aan: - Maatregelen om afleiding door wegwerkzaamheden te voorkomen of beperken (bijvoorbeeld plaatsen van schermen of witte borden). - Extra maatregelen (boven CROW 96a/b) om te komen tot een rustiger wegbeeld en/of veiliger verkeersmaatregel; - Plaatsen van extra barriers, extra rimobs of uitvoeren van extra controles.	Beoordeel of aanvullende maatregelen zijn genomen. Geef per maatregel 10 punt.
Werkzaamheden die op het project uitgevoerd worden ten behoeve van het voorbereiden, aanbrengen, controleren, instandhouden en verwijderen van de verkeersmaatregelen en omleidingroutes alsmede het reageren op calamiteiten moeten uitgevoerd worden door hiertoe gekwalificeerd personeel.	Controleer de kwalificaties (BRL 9101 persoonscertificaat of gelijkwaardig) van de volgende personen: - Werkvoorbereider/ planner; - Uitvoerder verkeersmaatregelen; - Vakman verkeersmaatregelen; - Storingsmonteur.
Alle medewerkers op het project die in de nabijheid van passerende voertuigen werken dienen een basisopleiding veilig werken langs de weg te hebben gevolgd.	Verifieer of de cursus verplicht is gesteld voor alle wegwerkers. De cursus dient ten minste een dagdeel te beslaan.
Er dient een projectprocedure te zijn waarin is vastgelegd: - Methode en frequentie van controles; - Vastgestelde eisen en eventuele toleranties; - Wijze van registratie van controle resultaten;	Beoordeel of een procedure aanwezig is.

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
3.5.7.1			b	30 (max)	In welke mate worden verkeersmaatregelen gecontroleerd op het voldoen aan de eisen?

Richtlijn	Instructie voor toetser
- Welke acties worden ondernomen als niet aan de gestelde eisen wordt voldaan.	
Verkeersmaatregelen kunnen tijdens de werkzaamheden gaan afwijken van de oorspronkelijke situatie. Regelmatige inspectie en zonodig correctie is noodzakelijk om de kwaliteit van de verkeersmaatregelen te waarborgen.	Toekennen van punten afhankelijk van de frequentie van controle (dagelijks 30 pnt, wekelijks 15 pnt, maandelijks 5 pnt of bij klachten 0 pnt).

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
4	OPLEIDING / TRAINING				
4.1	Opleidingsprogramma			175 punten	
4.1.1*			a	40 (max)	Is er voor het project een overzicht met de opleidings- en trainingsbehoeften op basis van: - De aan de werkzaamheden of omgevingen verbonden veiligheidsrisico's? - De verschillende functies zoals van toepassing voor het project?

Richtlijn	Instructie voor toetser
Opleiding- en trainingsbehoeften zoals hier bedoeld zijn primair bestemd voor operationele en ondersteunende werknemers. Het doel is om een compleet overzicht van benodigde kennis en vaardigheden te hebben voor alle projectmedewerkers om het werk veilig en gezond te kunnen uitvoeren. Enerzijds volgen de opleidings- en trainingsbehoeften uit het vak c.q. de functie die de persoon uitoefent; anderzijds op basis van het specifieke risicovolle werk en/of werk in een risicovolle omgeving. Bij het identificeren van de opleidings- en trainingsbehoefte zijn de volgende zaken van belang: - Wettelijk vereiste opleidingen en trainingen in relatie tot de uit te voeren werkzaamheden (hierbij dient o.a. gedacht te worden aan opleiding/ trainingen voor het bedienen van kranen, het werken aan elektrische installaties, het gebruik van mobiele werktuigen etc.); - Risicovolle taken binnen het project (bijvoorbeeld het gebruik van bepaalde gereedschapsmachines); - Werken in risicovolle omgevingen op het project; - Beoordeling van toegepaste procedures of werkmethodes. Voorbeelden uit de GWW van risicovolle taken of werken in een risicovolle omgeving zijn o.a.(niet uitputtend): - Werken langs de weg (aanrijdgevaar, agressief gedrag van weggebruikers, blootstelling aan dieselmotorenemissie); - Werken met gevaarlijke stoffen (kwartsstof, asbest, oplosmiddelen en PAK); - Gebruik van arbeidsmiddelen (hijsgereedschap, klimgereedschap, zaag/freesmachines, elektrische veiligheid, blootstelling aan geluid en trillingen); - Werken op hoogte (valgevaar en gevaar getroffen te worden door vallende voorwerpen, instortingsgevaar); - Handmatig tillen, duwen en trekken (fysieke belasting) o.a. bij bestratingswerkzaamheden.	Beoordeel het opleidings- en trainingsoverzicht en controleer of voor elke functie/ omgeving vaardigheidseisen en/of eisen voor specifieke training aanwezig zijn, gerelateerd aan de gebruikte werkmethoden op de werklocatie. Geef punten op basis van de compleetheid van het overzicht in relatie tot de geplande werkzaamheden.

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
4.1.2*			b	25	Borgt de opdrachtnemer dat op de werkvloer wordt voldaan aan de gestelde opleidings- en ervaringseisen?
4.1.3*			b	20	Wordt een controle uitgevoerd om zeker te stellen dat medewerkers competent zijn voor de door hen uit te voeren werkzaamheden voordat zij worden aangesteld voor een nieuwe of andere taak?
4.1.3.1*		VCA 3.4	b	40	Hebben alle medewerkers specifieke kennis en kunde gerelateerd aan door hen binnen het project uit te voeren specifieke risicovolle taken of werkzaamheden in een risicovolle omgeving?
4.1.4			b	20	Als aanvullende informatie of training in werkmethoden nodig is, wordt passende taakinstructie dan gebruikt voor deze training? De instructie moet gestructureerd zijn en verzorgd worden door een deskundig en daartoe aantoonbaar aangewezen persoon.

Richtlijn	Instructie voor toetser
De intentie is dat de opdrachtnemer vooraf zeker stelt dat alle medewerkers over de vereiste vakopleiding en ervaring beschikken, zoals nodig voor de door hen uit te voeren werkzaamheden.	Verifieer door beoordeling van registraties of medewerkers op de werklocaties de opleidingen en trainingen als genoemd in vraag 4.1.1 hebben gevolgd.
Indien aan een projectmedewerker nieuwe of andere taken worden toegewezen dient beoordeeld te worden of de medewerker hiervoor voldoende competent is. Hierbij dient zowel de vakopleiding als de ervaring te worden beschouwd in het licht van de door hen uit te voeren werkzaamheden.	Bij deze vraag dient beoordeeld te worden of projectmedewerkers de voor hun functie of werkomgeving relevante opleidingen hebben gevolgd zoals in het opleidingsoverzicht van vraag 4.1.1 aangegeven.
	Verifieer door beoordeling van registraties en interviews van medewerkers op de werklocaties. Denk hierbij aan hoogwerkerscertificaten, bedienen van vorkheftrucks, aanpikker voor hijswerkzaamheden, werken in verontreinigde grond etc.
Passende taakinstructie zorgt dat een projectmedewerker een taak correct, snel, nauwkeurig en veilig kan uitvoeren. Hierbij dient de opdrachtnemer projectmedewerkers te informeren over de veiligheidsrisico's en beheersmaatregelen van de aan hen opgedragen taken. De opdrachtnemer dient zich ervan te overtuigen dat projectmedewerkers, voordat deze starten met een taak, geïnformeerd zijn over de veiligheidsrisico's van deze taak. Deze taakinstructie dient de volgende stappen te omvatten: 1. Motiveer - de persoon om de taak juist te doen 2. Vertel en toon - de persoon hoe de taak uit te voeren 3. Test - de persoon door te eisen dat hij/zij de juiste methode vertelt en toont, net zolang jij weet dat hij/zij het kent 4. Controleer - de handelingen van de persoon periodiek, daarbij de belangrijkste punten beoordelen, vragen stellen en beantwoorden, en het versterken van positieve handelingen! Personeel dat de taakinstructie verzorgt dient hiervoor competent te zijn en daarvoor aantoonbaar te zijn aangewezen.	Voordat punten kunnen worden toegewezen, dient de toetser vast te stellen dat de opdrachtnemer een systeem heeft dat borgt dat al het personeel die een taakinstructie geven hiervoor competent en aantoonbaar aangewezen zijn. Dit kan worden geverifieerd met verificatie interviews en persoonlijke gesprekken. Beoordeel training registraties. a) Wanneer zijn passende training sessies gehouden voor ontwikkeling van supervisie op taakinstructies? Beoordeel aanwijzing trainer b) Hoe is de persoon die training verzorgt hiertoe aangewezen? c) Waaruit blijkt competentie van deze persoon?

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
4.1.5*		VCA 3.2	b	10	Beschikken alle operationele medewerkers op de werklocatie over een diploma, certificaat of attest Basisveiligheid VCA voorzien van een VCA logo?
4.1.6			b	10 5 0	Hoe vaak wordt beoordeeld of het veiligheidsopleidings- en -trainingsprogramma van het project effectief is? 2 maal per jaar of vaker jaarlijks minder dan eenmaal per jaar
4.1.6.1			b	10	Wordt het veiligheidsopleidings- en -trainingsprogramma ook aangepast naar aanleiding van opgetreden incidenten, waarbij is gebleken dat de opleiding/training van medewerkers een belangrijke oorzaak was?
4.2	Management opleiding			260 punten	
4.2.1			b	40 20 0	Ontvangen nieuwe leidinggevendenden een introductie in het veiligheidsprogramma van de opdrachtnemer: - Binnen de eerste week na aanvang werkzaamheden op de werklocatie? - Binnen de eerste maand na aanvang werkzaamheden op de werklocatie? - Meer dan 3 maanden na aanvang werkzaamheden op de werklocatie?
4.2.2			b	20 (max)	Hoe goed bereidt de veiligheidsintroductie nieuwe leidinggevendenden van de opdrachtnemer voor op hun rollen in het veiligheidsmanagement?

Richtlijn	Instructie voor toetser
Een diploma, attest of certificaat 'Basisveiligheid VCA' of gelijkwaardig is verplicht voor alle operationele projectmedewerkers.	Controleer op basis van registraties
Beoordeling van de effectiviteit van het veiligheidsopleidings- en -trainingsprogramma van het project kan plaatsvinden in de managementreview of in een andere managementbeoordeling van het project op basis van opgetreden incidenten, werkplekinspecties, afwijkingsrapportages etc.	Punten worden toegekend als een formele projectbeoordeling van het opleidings/ trainingsprogramma is uitgevoerd op basis van verschillende managementinformatie bronnen.
Na het optreden van een incident dient beoordeeld te worden of aanvullende training of opleiding noodzakelijk is.	Indien er geen incidenten zijn opgetreden of gemeld, geen punten toekennen.
Deze introducties dienen een uiteenzetting over het veiligheidsprogramma (VMS, (integraal) veiligheidsplan etc.) te omvatten, evenals een introductie in de individuele specifieke verantwoordelijkheden van de leidinggevende in dit programma. Als het systeem recentelijk is geïntroduceerd, kunnen introducties uitgevoerd worden voor alle leidinggevendens gelijktijdig.	Verifieer door persoonlijke gesprekken. Introducties uitgevoerd door: Datum waarop laatste leidinggevende bij opdrachtnemer in dienst trad: Datum van introductie: Datum van allereerste introductie voor leidinggevendens:
Om diepgang en consistentie te verzekeren dienen management introducties zowel algemeen – betreffende het veiligheidsmanagementsysteem van de opdrachtnemer – als specifiek te zijn – t.a.v. de eigen taken en verantwoordelijkheden op de werklocatie.	Beoordeel de inhoud van de introductie. Interview een leidinggevende en vraag wat hij/zij zich nog herinnert van de veiligheidsintroductie (5 punten). De kwaliteit van het introductieprogramma moet ook beoordeeld worden aan de hand van zaken als vastgestelde standaarden, het gebruik van controlelijsten voor degenen die de veiligheidsintroductie verzorgen, ontwikkeld materiaal etc. (kwaliteit 5 punten) Wordt een introductieprogramma of geschreven handleiding gebruikt? (Ja/Nee 5 punten) Controleer registraties voor (5 punten): a) Functie van laatst aangestelde leidinggevende op de werklocatie die de introductie training heeft gevolgd

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
4.2.3			a	30	Heeft de opdrachtnemer een overzicht opgesteld waarin is vastgelegd de trainingsbehoefte voor managementteamleden en (operationeel) leidinggevenden, inclusief training in het toepassen van het VMS en in algemeen veiligheidsmanagement?
4.2.4*		VCA 3.3	b	40	Beschikken alle operationeel leidinggevenden over een diploma, certificaat of attest Veiligheid voor operationeel leidinggevenden VCA voorzien van een VCA logo?
4.2.5			b	130 (max)	Hebben alle leidinggevenden van de opdrachtnemer een aanvullende formele training in veiligheidsmanagement afgerond, bestaande uit de volgende onderwerpen? 1. Herkennen van gevaren, risico's en preventie; 2. Het organiseren van veiligheid; 3. Veiligheidsmanagementsysteem; 4. Ongevallen: oorzaken en preventie; 5. Veiligheidsgedrag en cultuur; 6. Persoonlijk leiderschap en overleg 7. Procedures en instructies, signalering; 8. Hoe te handelen bij onveilige situaties en onveilige handelingen; 9. Aansturing onderaannemers; 10. Voorbereiding op noodsituaties; 11. Het omgaan met arbeidsmiddelen en materieel; 12. _____ 13. _____

Richtlijn	Instructie voor toetser
	b) Specifieke inhoud van de introductie
Trainingsbehoeften zoals hier bedoeld hebben ook een relatie naar de individuele rol van managers of leidinggevendenden in het veiligheidsprogramma, en de activiteiten waarvoor zij een verantwoordelijkheid hebben ten aanzien van de projectdoelstellingen (zie ook vraag 1.5.5). Trainingsbehoeften moeten worden geïdentificeerd in relatie tot individuele verantwoordelijkheden, en dienen ook relevante wettelijke eisen te betreffen alsmede de veiligheidsprogramma activiteiten van de opdrachtnemer.	Toetsers dienen het overzicht te beoordelen en te controleren of alle managers en leidinggevendenden werkzaam op de werklocatie zijn opgenomen op de lijst, met individuele opleidings- en trainingseisen gerelateerd aan hun rollen binnen het project.
Voor operationeel leidinggevendenden is een diploma, attest of certificaat "Veiligheid voor Operationeel Leidinggevendenden VCA" verplicht.	Controleer op basis van registraties.
De training dient te benadrukken de preventieve en management aspecten van veiligheid. De training mag op één van de volgende drie manieren zijn verzorgd: 1. Door gekwalificeerd intern personeel 2. Door gebruik te maken van een passende thuisstudie 3. Door een gekwalificeerde externe instantie. Het bestaan van een passende veiligheidscursus met geschreven lesplan en ondersteunend materiaal dient te worden getoond om maximale punten toe te kennen per onderwerp, ervan uitgaande dat 100% van het management (eerstelijns, midden en senior) heeft deelgenomen aan de training.	Voor elk van de onderwerpen kunnen meerdere punten worden toegekend, op basis van de volgende criteria: - Studielast van minstens 1 uur (5 punten) - Lesplan gebruikt (3 punten) - Schriftelijke materiaal gebruikt (2 punten) - Percentage van doelgroep die training heeft gekregen (____%) Geen enkel onderdeel van deze vraag kan met 'NVT' worden aangeduid,. Als een onderwerp uit de lijst alleen vereist is voor bepaalde managers en leidinggevendenden, dan mag alleen dit deel meegerekend worden.

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
5	NOODSITUATIES				
5.1	Calamiteitenplan			195 punten	
5.1.1*			a	10	Beschikt de opdrachtnemer over een actueel locatiespecifiek calamiteitenplan?
5.1.2			a	10	Is er een analyse uitgevoerd om scenario's te identificeren die moeten worden afgedekt in het calamiteitenplan, gebaseerd op risicobeoordelingen en wettelijke vereisten?
5.1.3			a		Welke van de volgende zaken zijn door opdrachtnemer opgenomen in het calamiteitenplan? 5 1. Noodscenario's? 5 2. Alarmering & evacuatie van personen naar vooraf bepaalde veilige gebieden en een systeem voor tellen van deze personen? 5 3. Communicatie met alle betrokken personen en instanties zoals: a. BHV-ers b. Professionele hulpdiensten (politie, brandweer, GGD etc.) c. Sleutelfunctionarissen opdrachtnemer, opdrachtgever en wegbeheerder

Richtlijn	Instructie voor toetser
De opdrachtnemer dient voor het project een locatiespecifiek calamiteitenplan op te stellen en te implementeren vóór aanvang van de werkzaamheden op de werklocatie(s). Dit plan dient gebaseerd te zijn op mogelijke noodscenario's op de projectlocatie(s). Het plan dient gedurende het project actueel te worden gehouden.	Beoordeel het calamiteitenplan van de opdrachtnemer voor de betreffende werklocatie(s). Auditors dienen te toetsen of het plan actuele gegevens bevat zoals van toepassing op het moment dat de toetsing plaats vindt. Te denken valt aan zaken als namen van sleutelfunctionarissen, plattegronden, telefoonnummers.
Relevante noodsituaties kunnen zijn: - Brand en/of explosie; - Gasontsnapping; - Ongeval; - Lekkage van gevaarlijke stoffen; - Storm (overstroming, harde wind, etc.); - Bodemdaling of instabiliteit; - Bommelding; - Etc.	Auditors dienen zich ervan te vergewissen dat alle mogelijke noodscenario's zijn opgenomen voordat punten kunnen worden toegekend Noodsituaties opgenomen in het calamiteitenplan:
1. De RIE in het (integraal) veiligheidsplan kan tevens noodscenario's identificeren om in het calamiteitenplan op te nemen. 2. Het calamiteitenplan dient te beschrijven de wijze waarop de op de locatie aanwezige personen worden gealarmeerd en zo nodig geëvacueerd. Zowel interne (melding naar centrale locatie op de werklocatie, inschakelen BHV-organisatie) als externe alarmering maakt hier onderdeel van uit. Ook dient meegenomen te zijn de aanwijzing van veilige gebieden waar groepen van medewerkers en bezoekers zich melden, en een telprocedure om vast te stellen of alle personen veilig zijn geëvacueerd. 3. Het is essentieel dat alle communicatie gerelateerd aan de noodsituatie wordt geleid naar de plaats waar een coördinator aanwezig zal zijn, zodat hij/zij de actuele informatie heeft om beslissingen op te baseren.	1. Controleer voor van toepassing zijnde noodscenario's. 2. Controleer inhoud van het plan. 1. Alarmeringssysteem: Ja/Nee 2. Aangewezen gebieden: Ja/Nee 3. Tellen van personen: Ja/Nee 3. Controleer inhoud van plan. 1. Melden naar centrale locatie: Ja/Nee 2. Communicatie naar BHV-ers: Ja/Nee 3. Communicatie naar professionele hulpdiensten: Ja/Nee 4. Communicatie naar sleutelfunctionarissen opdrachtnemer, opdrachtgever en wegbeheerder: Ja/Nee

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
				5	4. Ontruimingsplannen voor alle gebouwen/ accommodaties en terreinen?
				5	5. Aanwijzing van een centrale coördinatieplaats?
				5	6. Een zoek- en reddingsplan?
				5	7. BHV-organisatie?
				5	8. Procedures voor 'alles veilig' en hervatting normale situatie?
				5	9. Omgaan met bezoekers?
				5	10. Plattegronden of omschrijvingen van locatie met aanrijdroutes en opstelplaatsen voor hulpdiensten?
				5	11. Regelingen om individuen met verantwoordelijkheden in het calamiteitenplan te trainen?

Richtlijn	Instructie voor toetser
4. Het calamiteitenplan dient ontruimingsprocedures en opgave van verzamelplaatsen te bevatten voor alle verschillende locaties. 5. Een centrale coördinatieplaats is de plaats waarvan de noodsituatie wordt gecoördineerd in eerste instantie door de eigen BHV-organisatie en later eventueel door de hulpdiensten. 6. Een zoek- en reddingsplan wordt toegepast als mogelijk nog personen op de projectlocatie in het gevaarsgebied aanwezig zijn. 7. Beschrijving van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden per functie van medewerkers die een taak hebben in de bedrijfshulpverlening, vervangingsregeling, bereikbaarheid, samenwerking met andere omgevingspartijen en afspraken met externe hulpverleningsdiensten. 8. De procedure dient duidelijk te vermelden: - Wie de leiding heeft voor het initiëren van het "alles veilig" signaal - Aan welke condities voldaan moet zijn voordat dit signaal gegeven kan worden - Hoe het dient te worden gecommuniceerd naar het personeel van de locatie. 9. Bezoekers aan vaste locaties (gebouwen, kantoren, tunnels) dienen te worden geregistreerd bij aankomst en vertrek zodat bekend is of bezoekers bij een calamiteit mogelijk nog aanwezig zijn op de werklocaties. Tevens dient aangegeven te zijn op welke wijze bezoekers in een noodsituatie zich dienen te gedragen (evacueren), zowel met als zonder begeleiding. 10. Plattegronden of omschrijvingen met aanrijdroutes en opstelplaatsen dienen te worden afgestemd met de hulpdiensten. Bij wijzigingen dient te opnieuw te worden afgestemd. 11. Hoewel deze training voornamelijk centraal kan zijn, is een training van het calamiteitenplan op de werklocatie noodzakelijk.	4. Controleer plannen voor van toepassing zijnde gebouwen/gebieden, en inhoud. 5. Controleer plan. 6. Controleer plan. 7. Controleer aanwezigheid en actualiteit beschrijving BHV organisatie. Controleer of taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van alle functionarissen uit het plan zijn beschreven. 8. Controleer procedure. 9. Controleer procedure m.b.t. bezoekers. 10. Verifieer of plattegronden of omschrijvingen met aanrijdroutes en opstelplaatsen zijn afgestemd met de hulpdiensten. 11. Verifieer of regeling aanwezig is.

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
				5	12. Overzicht van aanwezige noodvoorzieningen op de werklocatie?
				5	13. Instructies voor projectmedewerkers en bezoekers hoe te handelen in geval van een calamiteit.
5.1.4*			b	20	Is er een systeem geïmplementeerd om zeker te stellen dat al het personeel op de werklocatie wordt geïnformeerd over het calamiteitenplan?
5.1.5			b	20 15 10 0	Hoe vaak worden calamiteitenoefeningen gehouden voor BHV-organisatie en werknemers, eventueel in samenwerking met de externe hulpverleningsdiensten en/of opdrachtgever? Elk kwartaal Elk half jaar Elk jaar Minder dan eenmaal per jaar
5.1.6			b	10	Is er een systeem geïmplementeerd voor het volgen van personen op risicovolle (deel-) locaties zodat te allen tijde bekend is wie zich waar bevindt?

Richtlijn	Instructie voor toetser
12. Noodvoorzieningen zoals communicatiemiddelen, brandbestrijdingsmiddelen, transport van gewonden, EHBO-middelen en specifieke middelen i.v.m. mogelijke bijzondere blootstellingen etc. en de bereikbaarheid dienen te worden opgenomen in het calamiteitenplan. 13. Dit betreft bijvoorbeeld instructiekaarten die opgehangen kunnen worden of verstrekt aan projectmedewerkers en bezoekers.	12. Verifieer overzicht aanwezigheid noodvoorzieningen op de werklocatie.
Werknemers dienen instructies te ontvangen over voor hen relevante delen van het calamiteitenplan zodat zij correct handelen in geval van een calamiteit. Dit dient te zijn opgenomen in de werklocatie introductie. De instructie moet worden herhaald als het calamiteitenplan wijzigt.	Verifieer middels documentbeoordeling van de werkplekintroductie van nieuwe medewerkers alsmede door interviews van medewerkers op de werklocatie in hoeverre zij de voor hen relevante delen van het calamiteitenplan kennen.
Doel van de oefening is het toetsen van de beschikbaarheid en effectiviteit van de calamiteitenorganisatie (BHV) en overige voorzieningen zoals vluchtwegen, communicatievoorzieningen, blusmiddelen, EHBO-middelen etc. Als basis voor de oefening dienen de noodscenario's uit het calamiteitenplan te worden gebruikt. De oefenfrequentie dient afgestemd te worden op het verloop van het project en dient zo gepland te worden dat hulpverlening altijd optimaal is verzekerd. Als algemene regel geldt dat tenminste elk kwartaal een oefening moet worden gehouden door tenminste de BHV-organisatie eventueel met medewerkers en hulpdiensten. Aanvullend hierop dient een evaluatie te worden gehouden.	Verifieer de planning voor calamiteitenoefeningen (zie ook vraag 5.1.3.11). Verifieer de uitgevoerde calamiteitenoefeningen aan de hand van registraties. Soort en aantal uitgevoerde en/of voor het project geplande oefeningen: Soort Aantal
Afhankelijk van de risico's en noodscenario's kan het noodzakelijk zijn om aanwezigheid van personen (medewerkers, bezoekers, toezichthouders) op specifieke, risicovolle plaatsen op de werklocatie te registreren. Hierdoor kan bij een eventuele ontruiming eenvoudig worden vastgesteld of iedereen de gevarenszone heeft verlaten. Op risicovolle locaties als tunnels, besloten ruimten, sluizen en stuwcomplexen is aanwezigheidsregistratie noodzakelijk. Een dergelijk systeem is ook belangrijk voor zogenaamde alleenwerkers. Opgemerkt wordt dat dit niet op alle werklocaties mogelijk is vanwege het open karakter van het terrein.	Evalueer het registratiesysteem van de opdrachtnemer. Ten minste dient aanwezigheidsregistratie op risicovolle plaatsen aanwezig te zijn.

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
5.1.7			b	10	Zijn actuele noodtelefoonnummers en adressen duidelijk beschikbaar op de werklocatie(s) voor alle medewerkers?
5.1.8			b	10	Is bij personeel van opdrachtnemer bekend wat de regels zijn voor het publiekelijk vrijgeven van informatie in geval van calamiteiten?
5.1.9			b	25	Wordt het calamiteitenplan regelmatig geëvalueerd (zowel na daadwerkelijke calamiteitenbestrijding als na oefeningen)?
5.1.9.1			b	15	Vindt op basis van de evaluatie van het calamiteitenplan terugkoppeling van informatie aan het management plaats, en worden waar nodig noodprocedures aangepast?
5.2	Behoeftte aan noodvoorzieningen			95 punten	
5.2.1*			a		Heeft de opdrachtnemer een procedure voor het uitvoeren van beoordelingen van zijn werklocatie(s) om de behoefte te identificeren van:
				10	1. Brandblussers, brandblussystemen en brandbestrijdingsapparatuur, inclusief specifieke middelen i.v.m. mogelijke gevaren?
				10	2. Branddetectie en -signalering?

Richtlijn	Instructie voor toetser
Het is noodzakelijk om een lijst met alle mogelijke noodhulpbronnen en bijbehorende telefoonnummers beschikbaar te hebben, zoals van BHV-ers, etc., zodat zij tijdig kunnen worden opgeroepen in een noodsituatie. Het centraal noodnummer, 112 (of specifiek voor de locatie), moet op de lijst voorkomen. Deze lijst dient aanwezig te zijn op plaatsen waar medewerkers samenkomen (bouwketen, werkplaatsen, schafketen e.d.), doch kan aanvullend ook in de vorm van een kaartje worden verstrekt aan elke medewerker.	Evalueer borden, alarmkaarten, verstrekte kaartjes. Lijst nummers bevat volgende nummers: Datum van laatste actualisering:
Er dient een procedure te zijn hoe de externe communicatie in geval van een calamiteit dient plaats te vinden. Duidelijk dient te zijn vastgelegd wie verantwoordelijk is voor het vrijgeven en verstrekken van informatie naar o.a. de media. In veel gevallen zal deze communicatie door centrale stafdiensten van Rijkswaterstaat worden verzorgd.	Onderzoek de procedure. Controleer goedkeuring door opdrachtnemer en opdrachtgever.
Na het optreden van een relevante calamiteit of na een oefening dient de inzet en effectiviteit van de hulpverlening te worden geëvalueerd. Hierbij dienen o.a. interviews te worden gehouden met (vertegenwoordigers van) alle betrokken partijen (BHV-ers, projectmedewerkers, hulpdiensten etc.) zodat een zo goed mogelijk beeld ontstaat van het verloop van de hulpverlening.	Verifieer door controles van registraties, en middels interviews.
Op basis van de evaluatie kunnen zonodig corrigerende maatregelen geïnitieerd worden.	Controleer of leerervaringen worden gecommuniceerd naar de opdrachtnemer projectorganisatie
Deze beoordelingen dienen vast te stellen de behoefte aan noodvoorzieningen op de werklocaties. - Deze beoordelingen dienen de aanwezige brandgevaaren te identificeren; de typen benodigde brandblussers; de typen en aantallen van benodigde brandslanghaspels etc. afgestemd op de specifieke behoefte. - De brandmeldinstallatie(s) en de bedrijven en personen die deze installaties aanbrengen dienen, ook voor tijdelijke accommodaties, te voldoen aan de criteria als vastgelegd in de Regeling Brandmeldinstallaties als opgesteld	Onderzoek de beoordelingen en evalueer de adequaatheid. a) Wie voert deze beoordelingen uit? 1 _____ 2 _____ 3 _____ 4 _____

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
				10	3. EHBO-middelen, brancards en hulpposten?
				10	4. Overige nood- en reddingsapparatuur zoals voortkomend uit de specifieke omstandigheden?
5.2.2*		VCA 7.1	b	20	Zijn calamiteitenbestrijdingsmiddelen in voldoende mate beschikbaar en toegankelijk op de werklocatie?
5.2.3			b	10	Worden deze systemen en middelen beoordeeld en zo nodig aangepast aan de locatiespecifieke omstandigheden als het werk zich verder ontwikkelt?
5.2.4*			b	15	Worden de noodvoorzieningen regelmatig (visueel) gecontroleerd, en - waar nodig - getest?

Richtlijn	Instructie voor toetser
door het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV). Beheer en onderhoud dient te zijn afgestemd op het tijdelijke karakter van de accommodaties. 3. Deze beoordelingen zijn bedoeld om de behoefte voor EHBO-middelen en hulpposten te identificeren. Een lijst moet aangeven welke EHBO-middelen noodzakelijk zijn, wie verantwoordelijk is voor inspectie en het bijhouden van het materiaal en hoe vaak dit dient te gebeuren. 4. Deze beoordelingen zijn bedoeld om te identificeren welk andere speciale nood- en reddingsmiddelen vereist zijn op de locatie. Indien bijvoorbeeld persoonlijke valbeveiliging wordt toegepast dienen op de werklocatie middelen beschikbaar te zijn om een persoon die is gevallen en hangt in de valbeveiliging, snel te kunnen bevrijden. Voorbeelden overige middelen zijn: - Noodverlichting en noodstroomvoorzieningen; - Ademhalingstoestellen en vluchtmaskers; - Oogwasinstallatie/oogdouche; - Dekens.	b) Wanneer zijn beoordelingen uitgevoerd? 1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____ c) Geef verschillende specifieke aanbevelingen van deze beoordelingen. _____ _____
Zijn de middelen als genoemd in vraag 5.2.1 ook aanwezig op de werklocatie(s)?	
De systemen en apparatuur dienen te worden beoordeeld om zeker te stellen dat ze voldoen aan de gewijzigde behoefte en omvang van het project en de locatie van de medewerkers. Omstandigheden veranderen gedurende de looptijd van een project, waardoor ook de behoefte aan noodvoorzieningen kunnen wijzigen in de verschillende projectfasen. Te denken valt bijvoorbeeld aan veranderingen in tunnels, diepliggende tracés en bouwketen.	Verifieer door beoordeling van registraties en rondgang op het project.
Controle inclusief nodige testen van noodvoorzieningen dienen ten minste maandelijks op basis van een (algemene) checklist te worden uitgevoerd. Bij constatering van een tekortkoming dient een correctieve maatregel te worden geïnitieerd. De afhandeling van de maatregel moet worden bewaakt. Deze test kan onderdeel uitmaken van een periodieke algemene inspectieronde.	Controleer of een (algemene) checklist aanwezig is. Controle en testen van noodvoorziening kan deel uitmaken van algemene inspectieronde waarbij naast de noodvoorzieningen ook andere zaken worden getest of geïnspecteerd. Bevat de checklist alle onderdelen als genoemd in vraag 5.2.1? Verifieer door beoordeling van registraties van controles en/of testen over de laatste 2 maanden. Worden geconstateerde tekortkomingen bewaakt? Afhandeling binnen redelijke termijn?

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
5.2.5			b	10	Worden alle EHBO-middelen en hulpposten op de werklocatie regelmatig onderhouden?
5.3.	Bedrijfshulpverlening (BHV)			70 punten	
5.3.1			b	10 10 10 10 10	In welke mate zijn bij de bedrijfshulpverlening op het project onderstaande aspecten in acht genomen: 1. Wettelijke en andere eisen; 2. Project BHV-beleid; 3. Risicoinventarisatie en -evaluatie; 4. Planning; 5. Controle en verbetermaatregelen.

Richtlijn	Instructie voor toetser
EHBO faciliteiten en apparatuur dient te worden onderhouden en aangevuld als voorraden worden verbruikt. Er dient voldoende EHBO-materiaal beschikbaar te zijn.	Verifieer de beschikbaarheid van faciliteiten en voorraden op passende locaties op de werklocatie.
Toelichting op de onderdelen: 1. Inventariseer welke wetgeving en mogelijke andere eisen van toepassing zijn (o.a. Arbowetgeving, vakbekwaamheidseisen) en evalueer de consequenties voor het project. 2. BHV-beleid met meetbare doelstellingen moet schriftelijk zijn vastgelegd. 3. In de project risicoinventarisatie en -evaluatie dienen de risico's die BHV-ers lopen bij het uitoefenen van hun functie te worden meegenomen. Adequate beheersmaatregelen dienen te worden genomen gericht op het veilig kunnen uitvoeren van hun BHV-taken. 4. Bij het opzetten van de bedrijfshulpverlening moet rekening worden gehouden met o.a. de volgende factoren: – Aantal medewerkers en anderen (zoals bezoekers) op het project; – Verschillende werklocaties; – Risico's en hiermee verband houdende mogelijke incidenten of calamiteiten op het project (scenario's); – Opkomsttijd van professionele hulpverleningsdiensten; – Werktijden en gegarandeerde aanwezigheid van hulpverleners als werkzaamheden op het project worden uitgevoerd; – Opleiding en training van hulpverleners; – Verzorging van relevante informatie over de hulpverlening naar alle aanwezigen op het project (zoals bereikbaarheid van BHV-ers, vluchtroutes, verzamelplaatsen etc.). 5. Een project wordt gekenmerkt door een dynamische omgevingsstructuur, personeelsbezetting en daarmee verband houdende veiligheid en gezondheidsrisico's. Periodiek dient daarom getoetst te worden of de bedrijfshulpverlening nog voldoet aan de gestelde doelstellingen.	Controleer in welke mate wordt voldaan aan de gestelde onderwerpen; per onderdeel maximaal 10 punten toekennen. 1. Wetgeving: Naar welke wetgeving wordt verwezen? _____ Naar welke eisen wordt verwezen? _____ 2. BHV-Beleid geformuleerd en vastgelegd? Waar is het BHV-Beleid vastgelegd? _____ - Welke doelstellingen zijn vastgelegd? _____ 3. Welke risico's zijn voor BHV-ers geïnventariseerd en geëvalueerd? _____ 4. Beoordeel in hoeverre met genoemde factoren rekening wordt gehouden. 5. Wordt de bedrijfshulpverlening periodiek getoetst of deze nog voldoet aan de gestelde doelstellingen? _____ - Wanneer heeft de laatste toetsing plaatsgevonden? _____ - Was de hoogst leidinggevende bij deze toetsing betrokken?

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
5.3.2		VCA 7.2	b	5	Hebben de in noodsituatie verantwoordelijke medewerkers een passende opleiding ontvangen?
5.3.2.1			b	5	Hebben de personen die de noodorganisatie aansturen een passende opleiding of instructie ontvangen?
5.3.3			b	10	Zijn BHV-ers duidelijk herkenbaar op de werklocatie?
5.4	Afstemming met hulpverleningsdiensten			25 punten	
5.4.1			b	25	Worden externe hulpverleningsdiensten en andere belanghebbende omgevingspartners betrokken bij het opstellen van het calamiteitenplan?

Richtlijn	Instructie voor toetser
Ook na het optreden van een incident of calamiteit dient beoordeeld te worden of de hulpverlening adequaat heeft gefunctioneerd en of correctieve en preventieve maatregelen noodzakelijk zijn. Indien correctieve en/of preventieve maatregelen noodzakelijk blijken te zijn, dient de hoogst leidinggevende op het project hierbij betrokken te zijn.	Heeft na het optreden van een incident of calamiteit een beoordeling van de bedrijfshulpverlening plaatsgevonden?
Medewerkers met een functie tijdens een noodsituatie dienen, afhankelijk van hun taken, daadwerkelijk te zijn opgeleid/ geïnstrueerd voor: – Het verlenen van eerste hulp (levensreddend handelen); – Bestrijden van een beginnende brand; – Ontruimen; – Begeleiden van hulpdiensten.	Toets registraties van opleidingen en trainingen.
Medewerkers die de noodorganisatie aansturen dienen een passende opleiding of instructie te hebben gevolgd.	Het gaat hier niet alleen om het hoofd BHV maar ook om de leden van het coördinatie team dat wordt ingezet bij een qua aard en omvang omvangrijke noodsituatie.
Herkenbaarheid is van belang om in een noodsituatie direct een hulpverlener aan te kunnen spreken. De herkenbaarheid kan gerealiseerd worden door bijvoorbeeld een gekleurd hesje of speciale kleur veiligheidshelm.	Op welke wijze zijn BHV-ers herkenbaar?
Het calamiteitenplan dient afgestemd te worden met de hulpverleningsdiensten (politie, brandweer, GHOR) en overige belanghebbende omgevingspartners zoals (vaar) wegbeheerder. Indien noodzakelijk (afweging op basis van risico inventarisatie en –evaluatie) dient een bereikbaarheidsplan te worden opgesteld waarin o.a. de locatie van toegangswegen, bluswatervoorzieningen en opstelplaatsen van hulpdiensten worden vastgelegd. Andere belanghebbende omgevingspartners kunnen bedrijven die in de omgeving van het werk zijn gelegen en voor de aan- en afvoer van personeel of goederen afhankelijk zijn van de infrastructuur die onderdeel is van het project.	Controleer registraties van overleggen met hulpdiensten en andere belanghebbende omgevingspartners.

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
6	INSPECTIES				
6.1	Werkplekinspecties			155 punten	
6.1.1*		VCA 8.1	a	10	Heeft de opdrachtnemer een procedure voor het uitvoeren van werkplekinspecties?
6.1.1.1*		VCA 8.1	b	10	Worden periodiek werkplekinspecties uitgevoerd door operationeel leidinggevenden?
6.1.1.2			b	20	Wordt bij inspecties rekening gehouden met specifiek geïnventariseerde risico's en geplande specifieke beheersmaatregelen, evenals risico's die vooraf niet waren geïnventariseerd?
6.1.2			b	10 10 10	Vinden specifieke inspecties plaats: 1. Voor specifieke werkzaamheden die binnen de projectrealisatie van relatief korte duur zijn; 2. Op basis van specifieke thema's; 3. Voor hoogrisico activiteiten waarvoor een specifieke TRA is opgesteld.

Richtlijn	Instructie voor toetser
Opdrachtnemer dient periodiek werkplek inspecties uit te voeren volgens een procedure. In deze procedure is beschreven: - De uitvoering van inspecties; - De opvolging van de waargenomen afwijkingen; - Gebruik checklist.	Beoordeel procedure.
Inspecties worden tenminste eenmaal per maand per werklocatie uitgevoerd door de operationeel leidinggevende. Bevindingen worden vastgelegd in inspectieverslagen met vermelding van geconstateerde afwijkingen, uit te voeren verbeteracties, uitvoeringsverantwoordelijke en de tijdsduur voor uitvoering. Acties uit inspecties worden opgenomen in een actieplan inhoudende: - Actiepunten, voortkomende uit de inspecties - De verantwoordelijke voor de uitvoering en toetsing - Tijdsplanning.	Beoordeel verslagen van uitgevoerde inspecties, follow-up en actieplan. Tevens dient beoordeeld te worden of op alle werklocaties, waar werkzaamheden worden uitgevoerd, maandelijks een inspectie is uitgevoerd.
Naast de standaard punten uit de inspectielijst wordt tevens gekeken naar de specifieke beheersmaatregelen volgend uit de specifieke risico inventarisatie en -evaluatie opgesteld voor de werkzaamheden op de werklocatie. Tevens wordt rekening gehouden met risico's die vooraf niet waren geïnventariseerd. Registratie en opvolging conform vraag 6.1.1.1.	Beoordeel verslagen van uitgevoerde inspecties, follow-up en actieplan.
1. Wekelijks inspecties dienen te worden uitgevoerd als de specifieke werkzaamheden minder dan één maand op de locatie duren. Dagelijks als de specifieke werkzaamheden minder dan één week op de locatie duren. 2. Specifieke thema-inspecties kunnen gericht zijn op actuele zaken die naar voren komen uit bijvoorbeeld incidentenonderzoek. Te denken valt aan naleving van PBM-draagplicht, keuringsregime arbeidsmiddelen, werken op hoogte, etc. 3. De controle op naleving van de beheersmaatregelen komend uit de taakrisicoanalyse (TRA) dient te worden uitgevoerd met gerichte inspecties.	

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
6.1.3			b	15	Worden OOG-rondes (Observatie Onbewust (Onveilig) Gedrag) uitgevoerd volgens een vooraf vastgestelde planning om de naleving van regels zeker te stellen?
6.1.4			b	10 10	Worden alle geïdentificeerde onveilige handelingen en onveilige situaties zoals geconstateerd in de inspecties, rondgangen en observaties: 1. Schriftelijk gerapporteerd? 2. Geclassificeerd op basis van (potentieel) risico in categorie hoog, middel of laag?
6.1.5			b	20 15 5 0	Hoe vaak wordt geëvalueerd welk percentage van de geplande inspecties ook daadwerkelijk is uitgevoerd? Maandelijks Elk kwartaal Elke 6 maanden Minder dan eenmaal per 6 maanden
6.1.6			b	10	Heeft de opdrachtnemer een centraal archief van alle rapporten van de uitgevoerde inspecties voor de werklocatie(s), inclusief inspecties zoals uitgevoerd door of voor onderaannemers?

Richtlijn	Instructie voor toetser
OOG-rondes zijn bedoeld om onbewust onveilig gedrag van medewerkers te signaleren en medewerkers hierop direct aan te spreken waarmee een gedragsbewustwording en gedragsverandering wordt beoogd. OOG is gericht op het bevorderen van veilig gedrag door het verbeteren van de communicatie, bewustwording en betrokkenheid van medewerkers. Tijdens een OOG-ronde worden werkzaamheden op de locaties beoordeeld door een OOG-team, bestaande uit zowel operationele medewerkers als operationeel leidinggevenden, van het project. Specifiek wordt hierbij gelet op het veiligheidsgedrag van alle operationele medewerkers. De frequentie van de observaties dient te zijn gerelateerd aan de mate van naleving die wordt geobserveerd.	Verifieer door interviews en persoonlijke gesprekken.
	Evalueer rapportages om te verifiëren dat zowel onveilige handelingen als onveilige situaties worden gerapporteerd en geclassificeerd. Classificering kan plaatsvinden op basis van mogelijke gevolgen. Deze vraag kan met 'ja' worden beantwoord als onveilige handelingen worden gerapporteerd en geclassificeerd tijdens geplande inspecties of gedurende taakobservaties. Onderzoek rapportages voor gevaarclassificatiesysteem.
Deze evaluatie kan worden uitgevoerd in de vorm van een interne audit of toets en dient te worden uitgevoerd door een onafhankelijke partij/functionaris. Onafhankelijk betekent: niet direct verantwoordelijk voor, of niet direct leiding gevend aan degene die verantwoordelijk is voor het uitvoeren van de inspecties. Geëvalueerd dient te worden of het geplande aantal (percentage) inspecties zoals vastgelegd in de projectdoelstellingen wordt gehouden.	Verifieer door evaluatie van registraties. a) Wie voert deze evaluatie uit? b) Datum van laatste evaluatie:
Deze rapportages dienen zo te worden bewaard dat het gemakkelijk is om de inspectierapporten voor elk geïnspecteerd gebied terug te vinden.	Onderzoek centraal archief. Controleer op toegankelijkheid en compleetheid.

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
6.1.7			b	20 (max)	In welke mate wordt de kwaliteit van inspectierapporten gemonitord op de werklocatie(s), inclusief inspecties zoals uitgevoerd door of voor onderaannemers?
6.2	Opvolging van inspecties			135 punten	
6.2.1			a	40	Bestaat er een opvolgingssysteem dat zeker stelt dat alle geïdentificeerde gevaren gerelateerd aan onveilige handelingen en onveilige situaties juist zijn gecorrigeerd op de werklocatie(s)?
6.2.2			b	35	Houdt het opvolgingssysteem leidinggevend en verantwoordelijk voor het corrigeren van gevaren?
6.2.3			b	30	Wordt gecontroleerd of genomen maatregelen n.a.v. inspecties effectief zijn?
6.2.4		VCA 8.2	b	10	Vindt er trendanalyse plaats van bij inspecties geconstateerde tekortkomingen?
6.2.4.1			b	20	Wordt bij de trendanalyse van geconstateerde tekortkomingen gebruik makend van classificatie in basisoorzaken?

Richtlijn	Instructie voor toetser
Dergelijke monitoring activiteiten dienen zeker te stellen dat bij inspecties eenduidige beoordeling/observaties van situaties wordt gemaakt. Dit omvat een onafhankelijke rondgang door een veiligheidkundige om de uitgevoerde inspectie te controleren.	Onderzoek of onafhankelijke rondgangen worden uitgevoerd door een veiligheidkundige met voldoende diepgang en frequentie. Beoordeel conclusies van deze inspecties. Beoordeel of corrigerende maatregelen n.a.v. inspecties worden uitgevoerd.
De opdrachtnemer moet een procedure vaststellen en implementeren voor het omgaan met tekortkomingen die bij inspecties worden vastgesteld en voor het nemen van corrigerende en preventieve maatregelen.	Verifieer door beoordeling van de procedure.
Leidinggevend en zijn verantwoordelijk voor het (laten) nemen van de corrigerende en preventieve maatregelen. Dit kan ook een operationeel leidinggevend zijn. Maatregelen dienen binnen een redelijke termijn te zijn genomen; in ieder geval moeten direct (tijdelijke) maatregelen worden genomen om de risico's voor personen aanvaardbaar te maken.	Deze vraag dient met 'nee' te worden beantwoord als vraag 6.2.1 ook reeds met "nee" werd beantwoord. Onderzoek opvolgingsprocedures en voorbeeldrapporten voor bewijs dat maatregelen genomen zijn. De termijn waarbinnen maatregelen zijn genomen, is acceptabel? Zijn zo nodig adequate tijdelijke maatregelen genomen?
Om te voldoen aan de intentie van deze vraag, dient door een onafhankelijke controleur geverifieerd te worden of (overeenkomstige) geïdentificeerde onveilige handelingen en/of situaties niet meer optreden.	Verifieer door controle van registraties en interviews.
Doel is het identificeren van basisoorzaken van structurele tekortkomingen gericht op structurele verbeteringen. De trendanalyse dient ten minste jaarlijks plaats te vinden.	Verifieer de trendanalyse en overzicht van verbeteracties.
Tekortkomingen dienen hiertoe te worden geclassificeerd in aard en/of oorzaak. Hierbij kan bijvoorbeeld onderscheid worden gemaakt in de volgende basisoorzaken: 1. Ontwerp Ergonomisch slecht ontwerp van gereedschap of materieel (gebruikers onvriendelijk); 2. Techniek Slechte kwaliteit, conditie, geschiktheid of beschikbaarheid van materiaal, gereedschap, materieel of componenten;	

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
6.3	Preventief onderhoud, keuring en voor- ingebruikname inspecties			105 punten	
6.3.1*		VCA 10.2	b	20	Worden arbeidsmiddelen en PBM periodiek gekeurd en geïnspecteerd (inclusief die wettelijk verplicht zijn of verplicht gesteld door de opdrachtgever)?

Richtlijn	Instructie voor toetser
3. Onderhoud Geen of onvoldoende prestatie van onderhoudstaken en reparaties; 4. Orde en netheid Geen of onvoldoende aandacht aan het vrij- en schoonhouden van de werkvloer; 5. Omgevingsfactoren Fysieke werkomstandigheden of andere externe invloeden hebben een negatief effect op het juist kunnen functioneren; 6. Procedures Kwaliteit en/of beschikbaarheid procedures, richtlijnen, instructies of handleidingen onvoldoende; 7. Opleiding en instructie Competentie en/of ervaring van medewerkers is onvoldoende; 8. Communicatie Geen of onvoldoende communicatie tussen de verschillende locaties, afdelingen of medewerkers; 9. Tegenstrijdige doelstellingen De situatie waarin medewerkers moeten kiezen tussen of optimale werkomstandigheden volgens de vastgestelde regels of de productie, financiële, politieke, sociale of individuele doelstellingen; 10. Organisatie Tekortkomingen in de organisatie structuur, de organisatie processen of de management strategie resulterend in niet adequaat of ineffectieve besturing van het project; 11. Beschermingsmaatregelen Geen of onvoldoende bescherming van de medewerkers of het materiaal tegen de verstoringen veroorzaakt door de activiteiten.	
De opdrachtnemer dient uitsluitend gebruik te maken van arbeidsmiddelen en PBM die voldoen aan de wettelijke eisen en de eisen die gesteld worden met betrekking tot het beoogde gebruik. De opdrachtnemer dient maatregelen te nemen gericht op het waarborgen van de veilige staat van arbeidsmiddelen en PBM gedurende de hele gebruiksduur. De opdrachtnemer dient te borgen dat geen gebruik wordt gemaakt van niet goedgekeurde arbeidsmiddelen en PBM.	Beoordeel de arbeidsmiddelen op de werkplek. Is er een procedure voor arbeidsmiddelen en PBM op het project aanwezig? Inspecties voor zaken als brandblussers, ladders, hef- en hijswerktuigen, liften, steigers en torens, mobiele apparatuur etc. dienen uitgevoerd te zijn.

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
6.3.2*		VCA 10.2	b	30	Zijn de arbeidsmiddelen voorzien van een identificatie om zichtbaar te maken dat de inspectietermijn niet verstreken is?
6.3.3			b	20	Krijgen arbeidsmiddelen die preventief onderhoud nodig hebben, ook daadwerkelijk het voorgeschreven onderhoud op de werklocatie(s)?
6.3.4			b	35	Worden bijzondere arbeidsmiddelen voor- ingebruikname geïnspecteerd op de werklocatie?

Richtlijn	Instructie voor toetser
Veelal is dit geborgd bij individuele bedrijven. Wel dient er een projectprocedure te zijn die borgt dat op de werklocatie(s) uitsluitend arbeidsmiddelen en PBM worden ingezet die voldoen aan de projecteisen.	
Alle arbeidsmiddelen die inspectie vereisen dienen te zijn voorzien van een identificatie zodat eenvoudig kan worden vastgesteld of het arbeidsmiddel is gekeurd. Indien het aanbrengen van een identificatie om praktische reden niet mogelijk is (bijvoorbeeld bij onderdelen van een rolsteiger) dient de gebruiker op andere wijze eenvoudig te kunnen vaststellen of het arbeidsmiddel is gekeurd (bijvoorbeeld d.m.v. keuringsrapport).	Voer tijdens de rondgang een steekproef uit van voldoende omvang en ken punten toe als tenminste 90% van de beoordeelde arbeidsmiddelen zijn voorzien van een juiste inspectie-identificatie.
De opdrachtnemer dient geborgd te hebben dat arbeidsmiddelen preventief onderhoud krijgen zoals door de fabrikant aangegeven. Veelal is dit geborgd bij individuele bedrijven. Wel dient er een projectprocedure te zijn die borgt dat op de werklocatie(s) uitsluitend arbeidsmiddelen worden ingezet die voldoen aan de projecteisen.	Onderzoek registraties om zeker te stellen dat arbeidsmiddelen op de werklocatie regelmatig worden onderhouden. Beoordeel aanwezigheid en inhoud van de projectprocedure.
Voor-ingebruikname inspectie betekent dat het arbeidsmiddel formeel geïnspecteerd dient te worden bij het begin van een werkperiode of voorafgaand aan de inzet op de werklocatie en dat een registratie van de controle dient te worden opgesteld (soms door een erkende of gecertificeerde keuringsinstelling). Onder bijzondere arbeidsmiddelen worden o.a. verstaan klimbekisting, hangende onderhoudswagens en glijbekisting, evenals andere arbeidsmiddelen waar op grond van de vigerende wet- en regelgeving een voor-ingebruikname inspectie vereist is (zoals torenkranen, ..).	Verifieer het bestaan van een procedure. Verifieer naleving van de procedure door controles van registraties en interviews. Voer willekeurige controles uit op de werklocatie om te zien of alle relevante arbeidsmiddelen zijn geïnspecteerd.

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
7	INCIDENTENONDERZOEK EN -ANALYSE				
7.1	Procedure en onderzoek			225 punten	
7.1.1*		VCA 12.1 12.1 12.1 12.4	a	5 5 5 5	Eist een procedure dat de volgende incidenten worden gemeld en geregistreerd? 1. Ongeval met letsel met verzuim / werkverlet; 2. Ongevallen met aangepast werk; 3. Ongevallen zonder verzuim/werkverlet. 4. Bijna ongevallen en overige VGM-incidenten
7.1.1.1			a	5 5 5 5 5 5	Eist een procedure dat de volgende incidenten worden gemeld en geregistreerd? 1. Ongeval met dodelijke afloop; 2. Ongeval met blijvend letsel en/of beroepsziekte; 3. Ongeval met letsel aan werknemer van onderaannemers en zelfstandigen; 4. Ongeval met letsel bij derden (o.a. omwonenden, weggebruikers); 5. Brand en/of explosie; 6. Incident met materiële schade boven een bepaalde waarde.
7.1.2			a	5 5	Eist een procedure dat de volgende niveaus van het leidinggevend personeel worden betrokken bij het incidentenonderzoek en de -analyse? - De projectdirectie van de opdrachtnemer; - De operationeel leidinggevendenden van de opdrachtnemer of leidinggevendenden van de onderaannemer.
7.1.3*		VCA 12.2	a	5 5 5 5 5 5	Benoemt deze procedure expliciet de volgende zaken: 1. Termijn van afhandeling van het onderzoek; 2. Aanwijzing verantwoordelijken voor onderzoek; 3. Onderzoeksmethode gerelateerd aan de aard en (potentiële) ernst van het incident; 4. Wijze van vaststellen, uitvoeren en bewaking van verbetermaatregelen; 5. Follow-up van te nemen directe en preventieve maatregelen; 6. Wijze van publicatie en communicatie van onderzoeksresultaten.
7.1.4		VCA 12.3	a	20	Wordt bij het onderzoek van ongevallen en incidenten een onderzoeksmethode gehanteerd die gericht is op de identificatie van de directe oorzaken, de potentiële ernst en de basisoorzaken?

Richtlijn	Instructie voor toetser
Voor definities zie hoofdstuk 3.	Verifieer de procedure.
Ongevallen bij onderdeel 3 van deze vraag zijn een nadere uitsplitsing van de ongevallen bij onderdeel 1 van vraag 7.1.1.	Verifieer de procedure.
Het is belangrijk dat projectdirectie en leidinggevendenden van de opdrachtnemer betrokken zijn bij het onderzoek, zowel ter plaatse van het incident, als bij de verdere uitvoering van het incidentenonderzoek en de -analyse.	Verifieer de procedure.
Een effectieve incidentenprocedure dient aan te geven op welke wijze en door welke personen actie ondernomen dient te worden bij het registreren en onderzoeken van het gemelde incident. Ook richtlijnen ten aanzien van de te hanteren onderzoeksmethodiek, gebruik standaardformulier voor ongevals/ incident onderzoek, wijze van rapporteren en de termijn waarbinnen het onderzoek dient te worden uitgevoerd maken onderdeel uit van een dergelijke procedure.	Verifieer de procedure.
Voor een overzicht van de basisoorzaken zie vraag 6.2.4.1.	Beoordeel de onderzoeksmethode.

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
7.1.5			b	35 (max)	Kan men verschillende afgeronde onderzoeksrapporten aanleveren voor het project?
7.1.5.1			b	10 10	Zijn de volgende niveaus van het leidinggevend personeel betrokken bij het incidentenonderzoek en de -analyse? - De projectdirectie van de opdrachtnemer; - De operationeel leidinggevendenden van de opdrachtnemer of leidinggevendenden van de onderaannemer.
7.1.6			b	30 20 10 0	Hoe vaak wordt een evaluatie gedaan van de uitgevoerde onderzoeken, waarbij de resultaten worden gecommuniceerd naar de projectdirecties van opdrachtnemer en opdrachtgever? Elk kwartaal Elke 6 maanden Elk jaar Minder dan eenmaal per jaar
7.1.7			a	15	Vereisen procedures een onmiddellijke melding aan projectdirecties van opdrachtnemer en opdrachtgever in geval van grote en hoogpotentiële incidenten?
7.1.7.1			b	15	Zijn grote en hoogpotentiële incidenten volgens procedure gemeld bij de projectdirectie van de opdrachtnemer en opdrachtgever?

Richtlijn	Instructie voor toetser
Voor projecten die pas kort in uitvoering zijn, kan één onderzoeksrapport volstaan. Voor projecten die reeds langer dan 6 maanden in uitvoering zijn, mag verwacht worden dat meerdere afgeronde onderzoeksrapporten beschikbaar zijn.	Als geen incidenten zijn onderzocht, kunnen geen punten worden toegekend. Verschillende rapportages van uitgevoerde ongeval/incidentonderzoeken dienen te worden geëvalueerd met betrekking tot de volgende criteria: 1. Het rapport dient duidelijk de basis/ achterliggende oorzaken te identificeren (zie vraag 6.2.4.1), evenals de substandaard handelingen of condities (10 punten); 2. Het rapport dient een evaluatie te bevatten van de (potentiële) ernst en de kans op herhaling van het incident (10 punten); 3. Er dient een goede beschrijving van de gebeurtenis te zijn gemaakt (5 punten); 4. Het rapport dient aanbevelingen te bevatten die het opnieuw optreden van de gebeurtenis kunnen voorkomen (10 punten).
De genoemde personen dienen een actieve rol te vervullen bij het feitelijke onderzoek, het vaststellen van de directe en preventieve maatregelen, de bewaking van de opvolging van de maatregelen en de communicatie van de onderzoeksresultaten.	Verifieer door controle van registraties van ongevalsonderzoeken en door interviews.
Om te voldoen aan de intentie van deze vraag, dient een onafhankelijke toetser (auditor) te verifiëren of de opdrachtnemer periodiek evalueert of: – ongevalsonderzoeken worden uitgevoerd, indien de procedure(s) deze onderzoeken voorschrijven; – of het onderzoek ook conform de procedure, met voldoende diepgang en inzet van personen, worden uitgevoerd.	Toetser dient te verifiëren of er een evaluatierapport aanwezig is van de uitgevoerde incidentonderzoeken alsmede hoe en door wie de onderzoeken zijn uitgevoerd. a) Welke criteria worden gebruikt om de kwaliteit van onderzoeken te bepalen? b) Datum van rapportages gedurende de laatste 12 maanden:
Dit kan zowel een ongeval zijn (met daadwerkelijk schade en/of letsel) als een incident dat geleid zou kunnen hebben tot grote schade aan mensen, materiaal, materieel, de imago en/of het milieu.	Onderzoek de procedure. Er moeten middelen bestaan om de potentiële ernst van elk ongeval en incident te bepalen.
	Verifieer of incidenten zijn gemeld volgens procedure. Als er geen incidenten zijn opgetreden of gemeld geen punten toekennen.

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
7.2	Opvolging			115 punten	
7.2.1			a	25	Eisen procedures dat een rapport met voorlopige bevindingen wordt gedistribueerd naar managers van opdrachtnemer en opdrachtgever binnen 24 uur na het optreden van een groot of een hoogpotentieel incident?
7.2.2*			a	40	Bestaat een opvolgingsprocedure om zeker te stellen dat correctieve en preventieve maatregelen, zoals aanbevolen en goedgekeurd in onderzoeksrapporten, worden uitgevoerd?
7.2.3			a	20 10 5 0	Hoe vaak wordt vereist dat de opdrachtnemer en indien vereist de opdrachtgever worden geïnformeerd over de voortgang van de herstelactie(s), voor grote en hoogpotentiële incidenten? Elke week Elke maand Elke 2 maanden Minder dan eenmaal per 2 maanden
7.2.3.1			b	20 (max)	Hoe vaak wordt de opdrachtnemer en indien vereist de opdrachtgever geïnformeerd over de voortgang van de herstelactie(s), voor grote en hoogpotentiële incidenten?
7.2.4			a	10	Is er een procedure die betrekking heeft op de nazorg van slachtoffers en direct betrokkenen?

Richtlijn	Instructie voor toetser
	Onderzoek de procedure.
De opvolgingsprocedure dient de volgende zaken te borgen: 1. Tijdsperioden en de verantwoordelijkheden ten aanzien van uitvoering van maatregelen; 2. Periodieke beoordelingen van de status van nog niet afgeronde acties; 3. Coördinatie tussen verschillende gebieden of functies die te maken hebben met de uitvoering van de maatregelen; 4. Communicatie naar al het betrokken personeel; 5. Betrokkenheid van de projectdirectie bij het vaststellen en bewaken van de implementatie van de maatregelen.	Onderzoek de procedure. a) Beschrijft de procedure de genoemde aspecten? (Ja/Nee) b) Wie is eindverantwoordelijk voor opvolging? (Functie)
Er dient een op schrift gestelde procedure te zijn. Deze procedure moet bekend zijn bij de verantwoordelijke leidinggevendenden van de opdrachtnemer.	Verifieer de aanwezigheid van de procedure en de bekendheid hiervan bij verantwoordelijke leidinggevendenden van opdrachtnemer. Geen punten kunnen worden toegekend als de procedure niet bekend is bij de verantwoordelijke leidinggevendenden.
	Punten als volgt toekennen overeenkomstig de genoemde frequenties uit vraag 7.2.3: - wekelijks 20 punten - maandelijks 10 punten - elke 2 maanden 5 punten
Tijdens de opvolging van incidentenonderzoek is het ook belangrijk om de nodige aandacht te besteden aan nazorg van het slachtoffer en overige direct betrokkenen. Hierbij kan gedacht worden aan: - Onderhouden van contact met het slachtoffer; - Doorgeleiding van slachtoffers naar aanvullende professionele hulpverlening t.b.v. re-integratie; - Re-integratie van het slachtoffer; - Ondersteuning door arbodienst, bijvoorbeeld op mentaal / psychologisch gebied; - Ondersteuning op vlak van financiën en verzekeringskwesties;	

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
7.3	Statistieken en analyse			50 punten	
7.3.1			b	40 (max)	Hoe vaak worden de volgende parameters voor de werklocatie(s) behorende tot het project van opdrachtnemer berekend en verspreid naar de projectdirectie van opdrachtnemer en opdrachtgever? 1. Ongevalfrequentie-index 2. Aantal bijna-ongevallen en gevaarlijke situaties 3. _____ 4. _____
7.3.2			b	10	Worden resultaten van ongeval/incident analyses besproken in toolboxmeetings en andere overleggen?
7.4	Dossier			15 punten	
7.4.1			b	5 5 5	Worden de onderstaande registraties bewaard in eenvoudig toegankelijke archieven tenminste voor de duur van het project: 1. Onderzoeksrapporten van ongevallen/schades? 2. Onderzoeksrapporten van bijna-ongevallen? 3. Ongevalstatistieken?

Richtlijn	Instructie voor toetser
- Ondersteuning door slachtofferhulp ook voor direct betrokkenen.	Onderzoek de aanwezigheid en inhoud van nazorg procedure.
De volgende IF-definitie wordt het meest gehanteerd. Daarbij dienen arbeidsuren specifiek betrekking te hebben op het project: Ongevalfrequentie-index (Incident Frequentie, IF) is het aantal verzuimongevallen per 1 miljoen arbeidsuren. Het betreft de arbeidsuren van alle projectmedewerkers vallend onder de coördinatie verplichting (arbobesluit artikel 2.31) van de opdrachtnemer, met uitzondering van de werknemers van nevenaannemers. Ook het aantal bijna-ongevallen (near misses) en gevaarlijke situaties kan als een maat worden gebruikt voor statistische analyses. Opgemerkt wordt wel dat aantallen geen parameters zijn en als zodanig anders dienen te worden geïnterpreteerd omdat zij niet genormaliseerd zijn op het aantal arbeidsuren op het project. De opdrachtnemer kan mogelijk ook aanvullende veiligheidsparameters vaststellen als onderdeel van de veiligheidsborging op het project. In voorkomende gevallen kunnen de veiligheidsdoelstellingen uit het contract of indices uit andere sectoren worden toegepast bij de definiëring van aanvullende veiligheidsparameters.	Punten kunnen worden toegekend voor elk van de aangegeven parameters, doch afhankelijk van de frequentie waarmee zijn worden vastgesteld. De criteria hiervoor zijn: - Maandelijks (10 punten per vraag) - Elke 6 maanden (5 punten per vraag) - Jaarlijks (2 punten per vraag) Verifieer registraties. a) Welke parameters worden berekend? b) Wanneer zijn deze analyses uitgevoerd gedurende de laatste 12 maanden?
Groepsoverleggen en toolboxmeetings zijn eenvoudige manieren om ongevalsanalyses te bespreken en het veiligheidsbewustzijn van medewerkers op het project te verbeteren.	Controleer registraties van toolboxmeetings.
De opdrachtnemer dient de registraties van ongevallen, incidenten en ongeval- en incidentenonderzoeken gedurende de gehele projectduur bij te houden en te archiveren. Ook informatie met betrekking tot analyses hiervan dient te worden bewaard.	Beoordeel registraties. a) Archieven bevinden zich:

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
8	COMMUNICATIE EN PROMOTIE				
8.1	Introductie op de werklocatie			150 punten	
8.1.1*		VCA 3.5	b		Worden de volgende onderwerpen behandeld in een formele introductie voor nieuwe medewerkers - van opdrachtnemer en onderaannemer(s) - op de werklocatie(s)? 5 1. Algemene veiligheids- en gezondheidsgevaaren en beheersmaatregelen op de werklocatie; 5 2. V&G-beleid van het project; 5 3. Algemene veiligheidsregels en -voorschriften; 5 4. Persoonlijke beschermingsmiddelen; 5 5. Melding van onveilige situaties en handelingen; 5 6. Handelwijze in geval van (ernstig) letsel; 5 7. Handelwijze in geval van nood; 5 8. Handelwijze bij klachten.
8.1.1.1			b		Worden aanvullend op vraag 8.1.1 de volgende veiligheidsonderwerpen behandeld in een formele introductie voor nieuwe medewerkers - van opdrachtnemer en onderaannemer(s) - op de werklocatie(s)? 5 1. Toegangsregeling/beveiliging; 5 2. Rondgang over werklocatie; 5 3. Projectdoelstellingen m.b.t. V&G; 5 4. _____
8.1.1.2*		VCA 3.7	a	20	Vindt communicatie over veiligheid en gezondheid plaats zonder taalbelemmering?

Richtlijn	Instructie voor toetser
Een algemene introductie op de werklocatie, verzorgd door opdrachtnemer, dient informatie te bevatten over de belangrijkste veiligheidsaspecten die van toepassing zijn. De voorlichting over veiligheidsgevaaren dient o.a. de projectspecifieke veiligheidsgevaaren te bevatten zoals werken op hoogte en/of boven water, vervoersbewegingen, e.d. Ten aanzien van gezondheidsgevaaren dient in het bijzonder in te worden gegaan op de mogelijke blootstelling aan gevaarlijke stoffen, zoals de aanwezigheid van asbest, bodemverontreiniging, loodhoudende verf, teerhoudende bitumen, etc. Andere belangrijke onderwerpen voor deze introductie zijn: - Het gebruik van algemene en specifieke persoonlijke beschermingsmiddelen; - De locatie en het gebruik van noodvoorzieningen op de werklocatie; - Specifieke noodprocedures, inclusief de nooduitgang en wie geïnformeerd moet worden en wie hulpverlening kan bieden in het geval van een noodsituatie; - Specifieke veiligheidsregels en veiligheidsvoorschriften. Er dient een procedure met betrekking tot borging te zijn. De opdrachtnemer dient van de introducties registraties bij te houden.	Verifieer procedure m.b.t. borging: Verifieer registraties van instructies. Geen punten worden toegekend als de introductie niet aanvangt op de eerste werkdag van de medewerker op het project. Wel kan een introductieprogramma een langere periode in beslag nemen maar medewerkers dienen bij aanvang van het werk op de werklocatie ten minste te beschikken over de minimaal vereiste informatie als genoemd in de vraag. Ook kan er voor gekozen worden om een nieuwe medewerker beperkt in te zetten zeker als het gaat om onervaren medewerkers.
	Verifieer registraties van instructies.
Anderstalige medewerkers worden zodanig ingezet dat communicatie over relevante veiligheids- en gezondheidszaken effectief kan plaatsvinden.	Verifieer op welke wijze rekening wordt gehouden met anderstaligen?

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
8.1.2*			a	5	Bestaat er een schriftelijke of mondelinge toets aan het eind van de introductie om zeker te stellen dat de informatie is begrepen en onthouden, en op basis waarvan kan worden vastgesteld dat de medewerkers kennis van de interne regels/ procedures hebben voor zover van toepassing op hun werkzaamheden?
8.1.2.1			b	10	Zijn medewerkers op de werklocatie op de hoogte van de informatie uit de formele introductie voor nieuwe medewerkers?
8.1.3			b	15	Bestaat er gedurende de eerste maand op de locatie ten minste één opvolgingssessie om de belangrijkste zaken uit de introductie te herhalen, en worden hiervan registraties bijgehouden?
8.1.4			b	15	Is niet-begeleide toegang tot de locatie beperkt tot mensen die geslaagd zijn voor de locatie-introductie?
8.1.5			b	25 15 5 0	Hoe vaak wordt een evaluatie uitgevoerd, met communicatie van resultaten naar de projectdirecties van opdrachtnemer, om het nalevingpercentage vast te stellen voor afgeronde introducties op de werklocatie (s)? Maandelijks Elk kwartaal Elke 6 maanden Minder dan eenmaal per 6 maanden
8.2	Veiligheidsoverleg			260 punten	
8.2.1*			a	20	Zijn er binnen het project vaste overlegstructuren gedefinieerd waarbij veiligheid een vast agendapunt is?

Richtlijn	Instructie voor toetser
Een toets is nodig aan het einde van de introductie om helder te krijgen of personen de relevante informatie voldoende hebben begrepen om het te kunnen toepassen. Criteria voor het al dan niet slagen dienen te worden gespecificeerd, en degene die niet slagen dienen te worden uitgesloten totdat zij wel slagen.	Verifieer inhoud toets.
Belangrijk is dat de medewerkers de informatie uit de introductie kennen en toepassen in hun dagelijkse werkzaamheden.	Verifieer door middel van registraties en interviews met medewerkers op de werklocaties of de introductie is gevolgd en de informatie is begrepen.
Ten minste één opvolgingssessie is nodig om zeker te stellen dat de werknemer de informatie uit de introductiesessie heeft onthouden, als ook om een mogelijkheid te geven aan nieuwe medewerkers om vragen te stellen over zaken die nog niet afdoende zijn beantwoord of die nog onvoldoende helder zijn vanuit de initiële sessie.	Verifieer van de procedure, beoordelingen, registratie controles en persoonlijke gesprekken.
Een effectieve manier om zeker te stellen dat al het personeel de introductie succesvol heeft afgerond, is om toegangspassen te geven na deze introductie. Bezoekers mogen geen werkzaamheden op de locatie uitvoeren en moeten altijd vergezeld gaan van een begeleider.	Controleer toegangsregels en de uitzonderingen op deze regels.
Een controle dient te worden uitgevoerd om vast te stellen welk percentage van het personeel van de opdrachtnemer een introductie op de werklocatie heeft ontvangen op de eerste dag op de locatie. Een dergelijke evaluatie dient te worden uitgevoerd door een onafhankelijke partij, d.w.z. iemand die niet direct verantwoordelijk is voor, of die niet direct leiding geeft aan degene die verantwoordelijk is voor het werk.	Controleer registraties. a) Wie voert deze evaluaties uit? b) Wat was het % afgeronde introducties op de eerste dag, op basis van selectie van registraties?
Vastgelegd dient te zijn welke vaste overlegstructuren er binnen het project zijn met een korte beschrijving van: - Frequentie; - Voorzitter; - Aanwezige partijen/personen; - Standaardagendapunten; - Beslissingsbevoegdheden; - Verslaglegging en eventuele distributie hiervan.	Beoordeel aanwezige overlegstructuren als vastgelegd in projectplan of veiligheidsplan en beoordeel of iedereen daardoor kan beschikken over de voor hem/haar relevante veiligheidsinformatie.

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
8.2.1.1			b	10	Is binnen deze overlegstructuren gegarandeerd dat alle groepen werknemers de voor hen relevante veiligheidsinformatie ontvangen?
8.2.2			b	15 10 5 5	Vindt (uitvoerders/ coördinatie) overleg plaats op de werklocatie(s), waarbij de volgende onderwerpen besproken worden: - Aard, omvang en planning van de eigen werkzaamheden en die in de onmiddellijke omgeving; - Veiligheidsrisico's en beheersmaatregelen (inclusief eventueel noodzakelijke specifieke PBM); - Eventuele specifieke noodmaatregelen/-voorzieningen; - Aanspreekpersoon bij vragen/problemen.
8.2.2.1			b	10	Worden registraties bijgehouden van deze periodieke overleggen?
8.2.2.2			b	10	Worden tenminste de afspraken m.b.t. veiligheid uit het periodiek overleg gecommuniceerd naar de operationele medewerkers?
8.2.3			b	10 10	Vindt start-werk overleg plaats? - Voor aanvang van een nieuw werk/project; - Indien men op een nieuwe locatie gaat werken.

Richtlijn	Instructie voor toetser
Belangrijk is dat iedereen op de werklocatie beschikt over de voor hem/haar relevante informatie om het werk op een veilige wijze uit te kunnen voeren.	Verifieer door interviews en beoordeling van distributie van besprekingsverslagen.
Dit overleg dient te worden gehouden om met alle partijen op de werklocatie af te stemmen. Dit dient plaats te vinden vóór aanvang van de dagelijkse werkzaamheden. Bij ploegendienst vóór wisseling van de shift. Al het operationeel leidinggevend personeel werkzaam in het betreffende gebied dient aanwezig te zijn. Frequentie van het overleg afstemmen op complexiteit en omvang van het werk. Op een complex en/of omvangrijk werk dient dagelijks overleg voorafgaand aan de werkzaamheden plaats te vinden. Complexiteit wordt o.a. bepaald door: - Aantal operationele medewerkers; - Aantal (onder)aannemers; - Aantal werklocaties; - Meerdere teams soms van verschillende aannemers werken op een zelfde locatie waarbij afstemming van de werkzaamheden noodzakelijk is; - Ploegendienst; - Nachtwerk.	Verifieer door beoordeling van procedures en interviews.
Tenminste de volgende zaken dienen geregistreerd te worden: - Aanwezig; - Afsproken acties (met actiehouders en planning); - Afsproken aanvullende veiligheidsmaatregelen.	Beoordeel registraties.
Het is belangrijk dat de veiligheidsafspraken gemaakt in het periodiek overleg worden overgedragen aan de operationele medewerkers. Dit kan door een korte instructie op de werklocatie.	Bevestig uit interviews.
Start-werk overleg vindt plaats vóór aanvang van de werkzaamheden met alle medewerkers die betrokken zijn bij het werk. Doel is alle medewerkers te informeren over de onderstaande onderwerpen: - Planning van het werk; - Toegang tot de werklocatie; - Werkmethoden of veilig-werk procedures (TRA's); - Noodprocedures;	Beoordeel registraties.

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
8.2.4			b	30	Is veiligheid op alle bouwvergaderingen of afstemmingsoverleggen een agendapunt en wordt het inhoudelijk besproken?
8.2.5			b	30 20 10 0	Hoe vaak worden vergaderingen gehouden met alle niveaus van het management van opdrachtnemer, waarbij veiligheid een belangrijk agenda punt is? - Wekelijks - Elke 2 weken - Maandelijks - Minder dan eenmaal per maand
8.2.5.1			b	10	Bevatten deze vergaderingen een agendapunt voor het beoordelen van de veiligheidsresultaten van het project?
8.2.6			b	20 10 5 0	Hoe vaak worden overleggen gehouden met alle (relevante) leidinggevendenden van opdrachtnemer, alle onder- en (relevante) nevenaannemers om mogelijke veiligheidsknelpunten op de werklocatie(s) te bespreken? - Wekelijks - Elke 2 weken - Maandelijks - Minder dan eenmaal per maand
8.2.7*		VCA 4.1	b	15	Worden projectoverleggen (inclusief toolbox meetings) volgens de afgesproken frequentie gehouden op de werklocatie(s), waarbij o.a. de actuele veiligheidsonderwerpen worden besproken?

Richtlijn	Instructie voor toetser
- Coördinatieafspraken met derden of ander werk op de locatie.	
De intentie hier is om zeker te stellen dat veiligheid wordt besproken in de bouwvergaderingen of afstemmingsoverleggen tussen opdrachtgever en opdrachtnemer.	Onderzoek verslagen: Ken punten toe als in tenminste 80% van de overleggen het agendapunt veiligheid inhoudelijk is besproken.
De intentie hier is om zeker te stellen dat veiligheid is opgenomen in alle managementoverleggen binnen het project. Onder managementoverleggen worden verstaan overleggen waarbij beslissingen (kunnen en mogen) worden genomen die van invloed kunnen zijn op de veiligheid van projectmedewerkers en derden tijdens de projectrealisatie. Op een groot project worden mogelijk meerdere managementvergaderingen gehouden voor verschillende projectgebieden, projectteams of disciplines.	Onderzoek verslagen: a) Frequentie van regelmatig management overleg bij opdrachtnemer: b) Bewijs van verslagen agenda: (Ja/Nee) c) Veiligheidsonderwerpen besproken tijdens het laatste periodieke management overleg: d) Niveaus van management aanwezig:
Omdat veiligheid een essentieel projectonderwerp is, is continue beoordeling en/of raadpleging van de veiligheidsresultaten nodig om zeker te stellen dat het veiligheidsplan levend blijft. De veiligheidsresultaten dienen beoordeeld te worden ten opzichte van de projectdoelstellingen (zie vraag 1.3.2).	Bekijk agenda en verslagen
Een vooraf vastgestelde agenda dient te worden gevolgd voor al deze overleggen. Een dergelijke agenda kan naast algemene thema's zoals planning en voortgang van het werk tevens specifieke veiligheidsonderwerpen bevatten zoals: - (Integraal) veiligheidsplan; - Specifieke veiligheidsmaatregelen; - Resultaten van gehouden werkplekinspecties; - Ongevallen/incidenten; - Etc.	Verifieer door controle van registraties, interviews van betrokkenen en persoonlijke gesprekken. Frequentie van overleggen: Agenda gevolgd? (Ja/Nee)
De opdrachtnemer dient periodiek (minimaal tienmaal per jaar) veiligheidsoverleg te voeren met de operationeel medewerkers op het project. In dit overleg dienen de volgende zaken te worden besproken: - Relevante veiligheidsonderwerpen betrekking hebbend op de algemene en specifieke veiligheidsrisico's en maatregelen van het project; - Relevante aandachtspunten uit veiligheidsincidentmeldingen en -inspecties.	Bevestig vanuit notulen of presentielijsten. Bij deze overleggen dient al het personeel van de opdrachtnemer op de werklocatie(s) aanwezig te zijn, waarbij veiligheid een significant deel uitmaakt van de agenda. Indien slechts minder dan 70% van de geplande overleggen daadwerkelijk plaats vindt, kunnen geen punten worden toegekend. Als het werk op de werklocatie minder dan 2 weken duurt, mag deze vraag met NVT worden beantwoord.

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
8.2.8			b	20	Worden actuele veiligheidsonderwerpen voor overleggen of toolboxmeetings voor de werklocatie(s) vooraf gepland, in overstemming met de aankomende werkzaamheden als ook op basis van benodigde herhaling?
8.2.9			b	30 15 0	Wat is het percentage (tenminste elk kwartaal gemeten) van het aantal operationele medewerkers dat de toolboxmeetings op de werklocatie(s) bijwoont? >90% 60-90% <60%
8.3	Stimulering veilig gedrag			100 punten	
8.3.1			b	15 15	Wordt veilig gedrag op de werklocatie(s) door de opdrachtnemer gestimuleerd door middel van: 1. Collectieve waardering of -beloning? (Ja/Nee) 2. Individuele waardering of -beloning? (Ja/Nee)

Richtlijn	Instructie voor toetser
Actuele onderwerpen kunnen ook gerelateerd zijn aan veiligheidspromoties. Deze onderwerpen dienen te zijn afgestemd op de specifieke behoeften van de opdrachtnemer op de werklocatie(s). Inplannen dient voldoende flexibel te gebeuren, zodat onderwerpen kunnen worden besproken op het moment dat deze actueel zijn. Vaste onderwerpen kunnen worden verkregen uit taakprocedures en werkpraktijken, veiligheidsrondgangen, regels en voorschriften en standaarden. Branchepublicaties bevatten vaak specifieke veiligheidsonderwerpen die kunnen worden gebruikt voor toolboxmeetings. De keuze van onderwerpen dient ook samen te hangen met de planning van de werkzaamheden en de projectfasering, actuele risico's op de werklocatie alsmede ongevallen, incidenten en veiligheidsknelpunten zoals opgemerkt op de locatie(s). Leidinggevenden dienen te worden ondersteund door toelevering van informatie t.b.v. het werkoverleg of de toolboxmeeting.	Bevestig door het controleren van registraties, interviews en persoonlijke gesprekken. a) Soort van aangeleverde ondersteuning: b) Onderwerpen gepland en uitgevoerd op de werklocatie(s) omvatten:
Een dergelijke evaluatie dient te worden uitgevoerd door een onafhankelijke partij, bijvoorbeeld iemand die niet verantwoordelijk is voor, of die niet de direct leidinggevend is van de verantwoordelijke voor het werk dat wordt uitgevoerd. Belangrijk is dat alle operationele medewerkers de overleggen en toolboxmeetings bijwonen.	Het percentage van de uitgevoerde vereiste toolboxmeetings moet worden uitgerekend op basis van het totale aantal medewerkers dat de afgelopen maand op het project werkzaam is geweest ten opzichte van het aantal personen dat de toolboxmeetings bezoekt. Verifieer uit beoordeling van evaluatieregistraties. a) Personen die de evaluaties uitvoeren: b) Data waarop deze evaluaties de laatste 12 maanden zijn uitgevoerd: c) Management van opdrachtnemer en opdrachtgever dat de evaluatieresultaten ontvangt:
Waarderingsprogramma's voor collectieve en/of individuele prestaties op het vlak van V&G zijn een belangrijk instrument in het promoten van het gewenste veiligheidsgedrag. Waarderingen of beloningen dient gebaseerd te zijn op naleving van V&G regels en voorschriften binnen een bepaalde tijdsperiode. De criteria voor toekenning dienen op schrift te zijn gesteld, en logisch en billijk te zijn. De meest effectieve criteria	Verifieer uit registraties, interviews en persoonlijke gesprekken. Beoordeel de wijze van beloningen of erkenningen. a) Criteria voor beloningen zijn:

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
8.3.2		VCA 4.2	a	30	Hanteert de opdrachtnemer op het project een specifiek programma voor het verbeteren van het veiligheidsbewustzijn en veiligheidsgedrag?
8.3.3			a	15	Bestaat er een schriftelijk disciplinair/ sanctiebeleid dat wordt toepast bij overtredingen van veiligheids- en werkgerelateerde regels?
8.3.3.1			a	10	Wordt het disciplinaire beleid verspreid en gecommuniceerd naar al het personeel en leidinggevenden van de opdrachtnemer en de onderaannemer(s) op de werklocatie(s)?
8.3.3.2			b	15	Wordt het sanctiebeleid juist toegepast?
8.4	Veiligheidscultuur			215	
8.4.1			a	30 (max)	In welke mate heeft het project een doelstelling geformuleerd ten aanzien van de gewenste veiligheidscultuur?

Richtlijn	Instructie voor toetser
stimuleren medewerkers om op het vlak van V&G iets te leren, te doen of te onthouden. Het terugdringen van ongevalcijfers en het aantal verzuimdagen alleen is niet voldoende om de intentie van deze vraag te halen. Onderaannemers moeten ook in dit proces worden betrokken.	b) Naam of soort beloning en/of erkenning die worden gebruikt: c) Groepen die in aanmerking komen:
Doelstelling is het veiligheidsbewustzijn en het veiligheidsgedrag van projectmedewerkers zodanig te beïnvloeden dat er sprake is van een proactieve veiligheidscultuur. Activiteiten kunnen zaken omvatten als: - Observatieprogramma gericht op het verbeteren van het veiligheidsgedrag en -bewustzijn voor alle operationele medewerkers en operationeel leidinggevend; - Gedragsverbeterprogramma's gebaseerd op de bevindingen van het observatieprogramma; - Terugkoppelmechanisme van bevindingen naar alle betrokken medewerkers.	Beoordeel de aanwezigheid van het programma. De minimale eisen die hiervoor gelden zijn: - Er moet een duidelijk plan/programma op schrift zijn gesteld waarin de uitgangspunten en inhoud van het gedragsprogramma zijn uitgewerkt; - Er moet een duidelijke doelstelling/ambitie zijn vastgesteld die richting geeft aan het verbeterprogramma; - Er dienen activiteiten te worden ondernomen om de effectiviteit van het programma periodiek te monitoren en waar nodig bij te stellen; - Het programma moet goed bekend zijn bij al het uitvoerend personeel.
Het beleid hoeft niet specifiek of enkel overtredingen van veiligheidsregels te adresseren, maar kan ook een algemeen disciplinair beleid zijn voor degenen die regels op de werkplek overtreden. Een sanctiebeleid maakt veelal gebruik van 3 escalatieniveaus: 1. Mondelinge waarschuwing 2. Schriftelijke waarschuwing 3. Verwijdering van werklocatie	Beoordeel het disciplinaire beleid.
	Verifieer door middel van interviews en persoonlijke gesprekken.
Bewijs van toepassing voor overtreders van veiligheidsregels dient aanwezig te zijn.	Beoordeel het disciplinaire beleid
De doelstelling met betrekking tot de veiligheidscultuur dient SMART geformuleerd te worden (bijvoorbeeld trede 4 op de Hearts and Minds cultuurladder inclusief tijdspad).	Beoordeel de doelstelling met betrekking tot de veiligheidscultuur. Deze dient SMART te zijn geformuleerd waarbij de doelstelling ook realistisch moet zijn gelet op het huidige niveau.

Nr.	Naam Sub element	Norm	Cat.	Score ON	Vraag
8.4.2			a	40	Heeft het project een actieplan om de doelstellingen met betrekking tot de veiligheidscultuur te realiseren?
8.4.3			b	15 (max)	Wordt het actieplan tenminste elk half jaar geëvalueerd en zonodig aangepast?
8.4.4			b	20 60	Met welke frequentie voert de opdrachtnemer cultuurpeilingen op het project uit volgens een systematische en reproduceerbare methodiek: - Uiterlijk 6 maanden na datum ontvangst van de opdracht - Ten minste jaarlijks na de eerste cultuurpeiling
8.4.4.1			b	50	Wordt de uitkomst van de cultuurpeiling gebruikt om verbeteracties te initiëren.

Richtlijn	Instructie voor toetser
	Per trede van de veiligheidsladder (Hearts and Minds) boven het niveau van reactief 10 punten toekennen. Bij andere methodes overeenkomstig punten toekennen.
Het actieplan dient de acties te bevatten die moeten leiden tot de gewenste veiligheidscultuur. De acties dienen SMART geformuleerd te zijn.	Beoordeel de aanwezigheid van het actieplan
Ten minste elk half jaar dient het actieplan te worden geëvalueerd en zonodig te worden aangepast. Hierbij dient beoordeeld te worden: - Of geplande acties zijn uitgevoerd; - Of de acties het beoogde resultaat hebben gehad; - Of aanvullende of correctieve maatregelen nodig zijn om de geplande acties te realiseren. Bij deze beoordeling dient het projectmanagement betrokken te zijn.	Beoordeel of het actieplan is geëvalueerd en is aangepast. Beoordeel ook of het projectmanagement hierbij betrokken is geweest. 10 punten worden toegekend als de evaluatie is uitgevoerd en door de juiste personen. Nogmaals 5 punten worden toegekend als het actieplan is aangepast met nieuwe of aangepaste acties (anders dan aanpassing van de planning van acties).
Cultuurpeiling dienen te worden uitgevoerd volgens een systematisch een reproduceerbare methode zoals Hearts and Minds. Voor een representatieve uitkomst zouden hierbij minste de volgende personen betrokken moeten worden: - Projectmanagement van opdrachtnemer; - Management van de belangrijkste aannemers op het project; - Representatieve vertegenwoordiging van bouwplaatsmedewerkers. De cultuurpeiling kan door middel van een of meerdere bijeenkomsten, of een enquête worden uitgevoerd.	Beoordeel of cultuurpeilingen op het project worden uitgevoerd volgens een systematische en reproduceerbare methodiek en controleer of alle genoemde personen hieraan hebben deelgenomen. Beoordeel of de uitkomsten van de bijeenkomsten zijn vastgelegd.
Het actieplan (zie vraag 8.4.2) dient naar aanleiding van de cultuurpeiling aangepast te worden.	Beoordeel of het actieplan naar aanleiding van de cultuurpeiling is aangepast. Acties in het actieplan dienen SMART geformuleerd te zijn. De acties dienen geen herhaling te zijn van acties uit eerdere actieplannen.

Safety Performance

Indicator Contractor (SPIC)

Nummer:	1398
Versienummer standaard:	1.4
Versienummer document:	1.2.7
Status:	In beheer
Type:	Kader
Inhoudelijk beheerder:	Gerard Meij
Verantwoordelijke afdeling:	Afd. Veiligheidsmgt en Verkeersveiligh.
Netwerken:	Hoofdvaarwegennet, Hoofdwatersysteem, Hoofdwegennet
Rollen:	Technisch Manager, Contractmanager
Fase:	Realisatie
Proceseigenaar:	Proceseigenaar Aanleg en Onderhoud
Link om te reageren:	Link